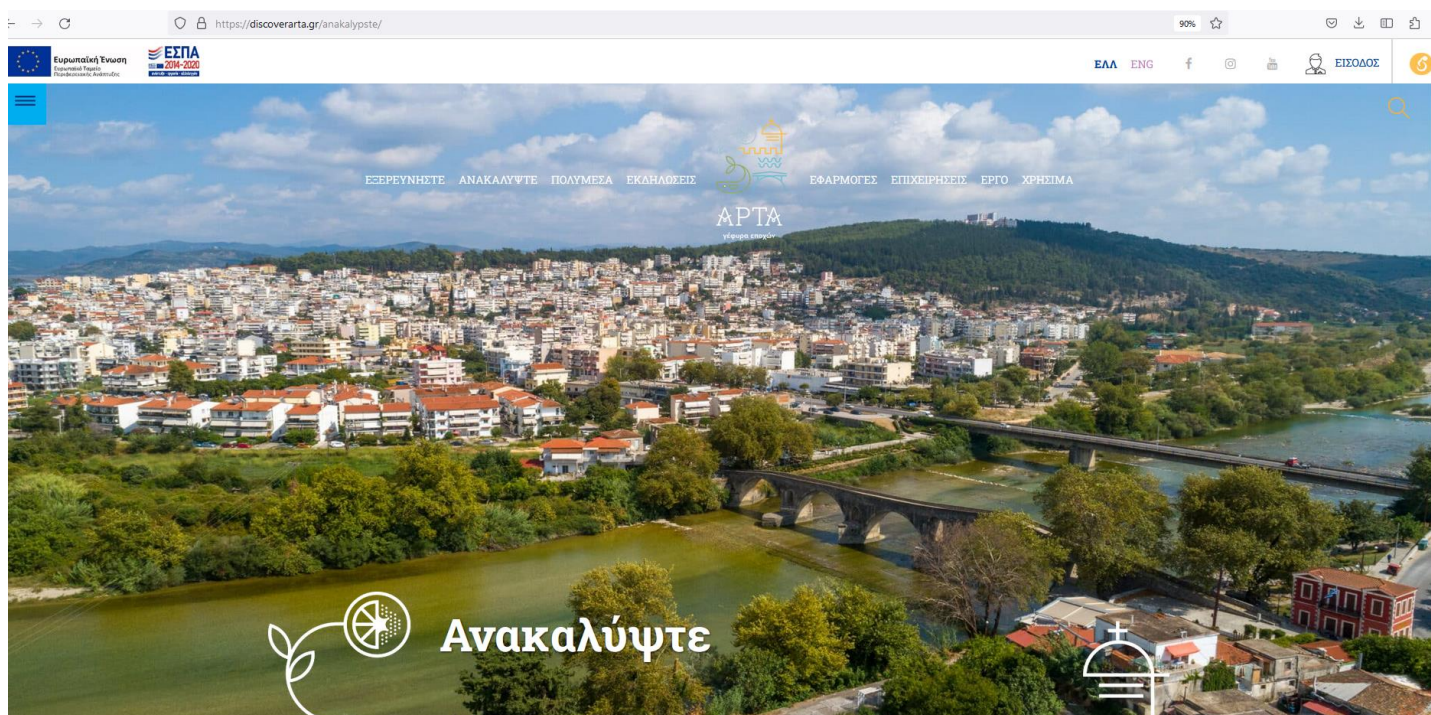

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΗΜΟΥ ΑΡΤΑΙΩΝ

Άυγουστος 2024

Φορέας Υποβολής: Δήμος Αρταίων

Ημερομηνία	05-08-2024
Τελική Έκδοση	Ναι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ & ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

1.1 Ταυτότητα της περιοχής παρέμβασης

1.2 Ανάλυση χαρακτηριστικών της περιοχής παρέμβασης

- 1.2.1 Χωροταξική θέση/θέση ως προς την αστική περιοχή
- 1.2.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού
- 1.2.3 Οικονομικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού
- 1.2.4 Κοινωνικά χαρακτηριστικά και υποδομές
- 1.2.5 Κύρια στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος / κλιματική αλλαγή (Απορρίματα και γλυκόριζο)
- 1.2.6 Βασικές υποδομές
  - 1.2.6.1 Υποδομές μεταφορών/ ενέργειας/επικοινωνιών
  - 1.2.6.2 Πράσινο- Κοινόχρηστοι χώροι
  - 1.2.6.3 Δίκτυο πεζοδρόμων/ ποδηλατοδρόμων
  - 1.2.6.4 Μνημεία
  - 1.2.6.5 Διατηρητέα κτήρια
  - 1.2.6.6 Πολιτιστικές Υποδομές
  - 1.2.6.7 Τοπόσημα
  - 1.2.6.8 Υποδομές Υγείας
  - 1.2.6.9 Υποδομές Εκπαίδευσης
  - 1.2.6.10 Υποδομές Αθλητισμού
- 1.2.7 Πολεοδομική Οργάνωση/Οικιστικό απόθεμα / Χρήσεις γής

1.3 Περιγραφή προβλημάτων και αναγκών περιοχής παρέμβασης

- 1.3.1 Ανάδειξη και ιεράρχηση βασικών προβλημάτων και αναγκών της περιοχής παρέμβασης
- 1.3.2 Ανάλυση ευρύτερων στρατηγικών και πολιτικών στην περιοχή παρέμβασης
- 1.3.3 SWOT ανάλυση της περιοχής παρέμβασης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

- 2.1 Ανάλυση της Στρατηγικής ΒΑΑ
- 2.2 Λογική παρέμβασης Στρατηγικής ΒΑΑ
- 2.3 Ανάλυση των στόχων της Στρατηγικής ΒΑΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

- 3.1 Ανάλυση των πράξεων Στρατηγικής ΒΑΑ
- 3.2 Ωριμότητα Στρατηγικής ΒΑΑ
- 3.3 Ωφελούμενος πληθυσμός Στρατηγικής ΒΑΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΣΥΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΒΑΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

- 6.1 Διαδικασίες κατάρτισης Στρατηγικής ΒΑΑ
- 6.2 Φορείς Υπολοποίησης Στρατηγικής ΒΑΑ
- 6.3 Διακυβέρνηση Στρατηγικής ΒΑΑ
- 6.4 Ανάλυση κινδύνου Στρατηγικής ΒΑΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α. Συνοδευτικοί χάρτες κεφαλαίου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β. Λοιπά υποστηρικτικά έγγραφα χαρακτηριστικών της περιοχής παρέμβασης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ. Υποστηρικτικά έγγραφα διαδικασιών διαβούλευσης Στρατηγικής ΒΑΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ & ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

1.1 Ταυτότητα της περιοχής παρέμβασης

Η Άρτα αποτελεί ένα δυναμικό οικιστικό σύνολο -το δεύτερο σε μέγεθος στην Ήπειρο- διαθέτει πλειάδα υπηρεσιών, δυνατοτήτων τουριστικής ανάπτυξης και μεγάλο μνημειακό απόθεμα και δύναται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της Ηπείρου και της Ελλάδας γενικότερα.

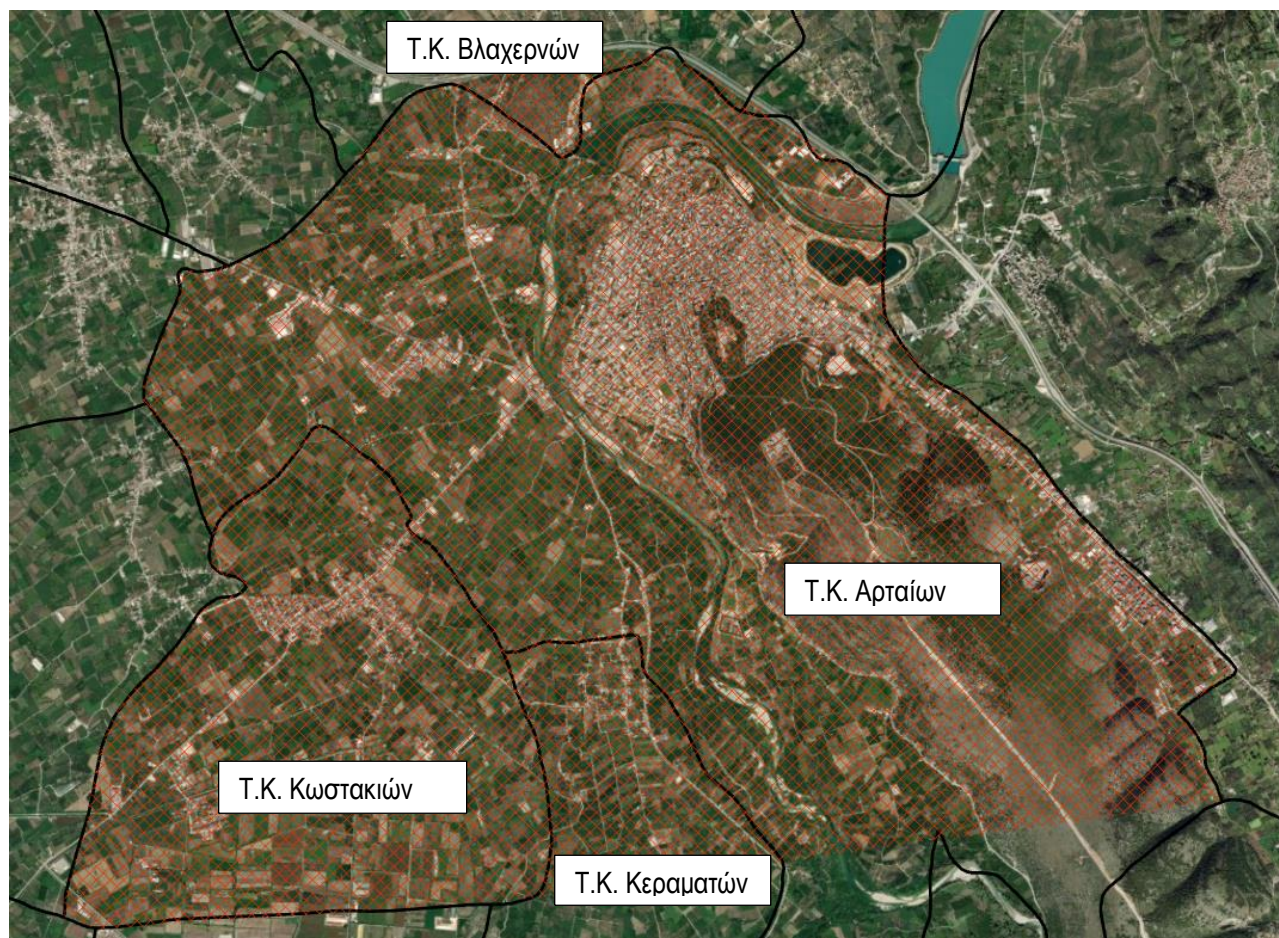
Η Στρατηγική για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη στοχεύει στην αναβάθμιση του ρόλου της πόλης της Άρτας και η περιοχή παρέμβασης που επιλέγεται αφορά την ακτίνα επιρροής μεταξύ πόλης και προαστίων αυτής των οποίων η αλληλεπίδραση είναι άμεση και δυναμική.

Οι Τοπικές Κοινότητες που συμπεριλήφθηκαν στην περιοχή παρέμβασης είναι η **ΤΚ Αρταίων** (πλην μικρού τμήματος στο νότιο τμήμα), η **ΤΚ Κωστακίων**, το μεγαλύτερο μέρος της **ΤΚ Κεραματών** (συμπεριλαμβανομένου του οικισμού) . Σημειώνεται ότι περιλαμβάνεται και ένα πολύ μικρό τμήμα όπως φαίνεται στο Χάρτη 1 με περιοχή ΤΚ Βλαχερνών λόγω μεγέθους και μη ύπαρξη μόνιμου πληθυσμού σε αυτό δεν αναλύεται παρακάτω. Κέντρο της περιοχής παρέμβασης είναι η πόλη της Άρτας.

Συγκεκριμένα η περιοχή παρέμβασης οριοθετείται α) από την Ιονία Οδό, προκειμένου να συμπεριληφθεί ο ποταμός Άραχθος και συμπεριλαμβάνει την περιοχής Ελεούσας και τις Εργατικές Κατοικίες, β) από τα όρια της Τοπικής Κοινότητας Άρτας και εν συνεχεία της Τοπικής Κοινότητας Κωστακίων όπου αναπτύσσεται το Campus του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος της Άρτας και γ) εισέρχεται στην Τοπική Κοινότητα Κεραματών και καταλήγει στα όρια του Δήμου με τον οικισμό Αγίων Αναργύρων με σκοπό στην περιοχή παρέμβασης να συμπεριληφθεί το Δάσος Περάνθης που εφάπτεται της πόλης.

Στόχο αποτελεί η ανάδειξη των πολυάριθμων συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Άρτας και των υποδομών που διαθέτει. Συγκεκριμένα, να γίνει ευρέως αναγνωρίσιμο το γεγονός ότι η Άρτα αποτελεί τόπο φορτισμένο με ιδιαίτερο Φυσικό, Οικολογικό, Ιστορικό, Αρχαιολογικό και Πολιτισμικό ενδιαφέρον, -ενώ ταυτόχρονα διαθέτει και σημαντικές μοναδικές παροχές στους τομείς της Υγείας και της Εκπαίδευσης και εν γένει του τομέα των υπηρεσιών και της έρευνας. Παράλληλα ωστόσο καλείται να αντιμετωπίσει χρόνια προβλήματα που σχετίζονται με την ανάγκη για βελτίωση της ποιότητας ζωής όπως με την οριοθέτηση του ποταμού Αράχθου, με την διάνοιξη βασικών οδών τοπικής και υπερτοπικής σημασίας, με την ανάπτυξη κοινωνικών δομών με τη βελτίωση του αστικού χώρου.

Χάρτης 1. Περιοχή Παρέμβασης ΒΑΑ Άρτας με όρια Τοπικών Κοινοτήτων

Η περιοχή παρέμβασης με επίκεντρο την πόλη της Άρτας αναπτύσσεται σε έκταση 38,1 km², στις Τ.Κ. Αρταίων, Κωστακίων και Κεραματών και ο πληθυσμός της στους 27.103 κατοίκους (απογραφή της ΕΣΥΕ 2011). Ωστόσο οι παρεμβάσεις στην περιοχή ΒΑΑ επηρεάζουν το σύνολο του πληθυσμού του Δήμου Αρταίων ήτοι 43.166 κατοίκους.

Πίνακας 1: Μόνιμος Πληθυσμός Τ.Κ. περιοχής ΒΑΑ

Περιοχή/Έτος	2011
Τ.Κ. Αρταίων	24.427
Τ.Κ. Κωστακίων	2.175
Τ.Κ. Κεραματών	411
ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	27.013

Το Σχέδιο Στρατηγικής για τη ΒΑΑ του Δήμου Αρταίων που ακολουθεί αποτυπώνει τα ειδικά χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του Δήμου, εντοπίζει το τοπικό αναπτυξιακό δυναμικό των περιοχών εφαρμογής του και θα αποτελέσει εργαλείο για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών.

A/A	Κατηγορία Περιοχής	Επιλογή
1	Σημαντικό εύρος της ζώνης επιρροής και διασυνδέσεις με άλλα οικιστικά σύνολα ως προς την λειτουργία της πόλης και τον ρόλο της στο ευρύτερο χωρικό πλαίσιο αναφοράς	NAI
2	Ύπαρξη εν εξελίξει ή προγραμματιζόμενων επενδύσεων (δημόσιων ή και ιδιωτικών) ή και υποδομών υπερτοπικού χαρακτήρα, που πρέπει να ενταχθούν στη λειτουργία της αστικής περιοχής με στόχο την διάχυση και ενίσχυση των αναπτυξιακών επιπτώσεων	NAI
3	Συγκέντρωση ερευνητικών ιδρυμάτων και ύπαρξη κενών (ασυνεχειών) στην αλυσίδα αξίας ανάπτυξης και στην αξιοποίηση καινοτομιών	NAI
4	Ύπαρξη σημαντικών στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς, που παραμένουν αναξιοποίητα ή και μη ενταγμένα στη λειτουργία της πόλης	NAI
5	Εντοπισμένες χωρικές συγκεντρώσεις ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, συνδυαστικά με υποβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος, ανυπαρξία δημόσιων χώρων και χαμηλού επιπέδου υπηρεσίες (ιδιαίτερη κρίσιμη λόγω COVID19)	NAI
6	Ύπαρξη ελεύθερων ή αναξιοποίητων ή και εγκαταλελειμμένων χώρων	NAI
7	Περιοχές σε ζώνες υψηλού περιβαλλοντικού κινδύνου ή με σημαντικές πιέσεις από την κλιματική αλλαγή	NAI
8	Άλλο. Ελλείψεις σε υποδομές.	NAI

Το Σχέδιο Στρατηγικής για τη ΒΑΑ του Δήμου Αρταίων εστιάζει κυρίως σε δύο βασικές στρατηγικές και συγκεκριμένα στην ανάδειξη του τοπικού πολιτιστικού αποθέματος και την εξοικονόμηση ενέργειας μέσω της ενεργειακής αναβάθμισης που θα πραγματοποιηθεί σε δημοτικές υποδομές .

Η περιοχή παρέμβασης του παρόντος Σχεδίου και επιλέχθηκε με βάση τα παρακάτω στοιχεία τα οποία αντιστοιχίζονται με τα α/α των κριτηρίων που κατατάσσουν την περιοχή παρέμβασης στις κατηγορίες που τίθενται από το Οδηγό για τις ΒΑΑ από τη ν ΕΥΔ Ηπείρου:

- Η πόλη της Άρτας αποτελεί έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας, έχει σημαίνοντα λειτουργικό ρόλο αστικού κέντρο. (κριτήριο 1)
- Πλησίον της πόλης διέρχεται η Ιονία Οδός που προσδίδει σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες στο Δήμο. (κριτήριο 1)

- Μέσα από την πόλη διέρχεται τμήμα της Εθνικής Οδού Ιωαννίνων Αθηνών η οποία α) έχει σοβαρά θέματα ασφάλειας εντός και εκτός της πόλης που πρέπει να αντιμετωπιστούν και β) με την υφιστάμενη νέα γέφυρα που χρονολογείται από το 1967 η Εθνική Οδός αποτελεί τη μόνο οδό που συνδέει την πόλη, τον Δήμο και το Νομό με τα υπόλοιπα μεγάλα αστικά κέντρα. (κριτήριο 1)
- Η λειτουργία του Γενικού Νοσοκομείου Άρτας που εξυπηρετεί κρίσιμο πληθυσμό Άρτας, Πρέβεζα, Αιτωλοακαρνανίας και Ιόνια Νησιά. (κριτήριο 1)
- Η λειτουργία του Στρατοπέδου Άρτας (κριτήριο 1)
- Η εν εξελίξει μελέτη οριοθέτησης του ποταμού Αράχθου που εφάπτεται στη πόλη στο μεγαλύτερο μέρος θα κληθεί να δώσει της λύση και να βελτιώσει τις αναπτυξιακές προοπτικές της πόλης καθώς θα δοθεί η δυνατότητα να εκπονηθούν και να ολοκληρωθούν τα Τοπικά Χωροταξικά και Πολεοδομικά Σχέδια και η ανάπτυξη νέων Γεφυρών, θέματα που λόγω της μη οριοθέτησης δεν έχουν μέχρι σήμερα ολοκληρωθεί. (κριτήριο 2)
- Η αναγκαιότητα για ολοκλήρωση της οδικής σύνδεσης Άρτα – Τρίκαλα και των θετικών προοπτικών που αυτή θα προσδώσει. (κριτήριο 2)
- Η αναγκαιότητα ολοκλήρωσης και υλοποίησης του του Επιχειρηματικού Πάρκου στην Άρτα που θα συμβάλει στη μείωση της ανεργίας και τη συρρίκνωση του πληθυσμού. (κριτήριο 2)
- Η λειτουργία σημαντικών Τμημάτων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τα οποία έχουν ανάγκης περαιτέρω ενίσχυσης σε πολλά επίπεδα όπως κτηριακές υποδομές και εξοπλισμός καθώς και της ανάγκης να καλύψουν τα κενά στην αλυσίδα αξίας ανάπτυξης και αξιοποίηση καινοτομιών ώστε να συμβαδίσουν με τα αντίστοιχα Τμήματα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στα Ιωάννινα όπου υλοποιούνται σημαντικές δράσεις στον τομέα της καινοτομίας και η ανάπτυξή του να συμπαρασύρει και τα Τμήματα της Άρτας (κριτήριο 3)
- Τη διαθεσιμότητα πλούσιου αρχαιολογικού αποθέματος, καθώς η Άρτα είναι χτισμένη πάνω στην Αρχαία Αμβρακία, καθώς και τη διαθεσιμότητα πλούσιου μνημειακού αποθέματος σε Βυζαντινά Μνημεία, που μέχρι σήμερα δεν έχουν αξιοποιηθεί επαρκώς, δεν έχουν διασυνδεθεί επαρκώς και ενώ είναι αξιοσημείωτο ότι η πόλη της Άρτας είναι κηρυγμένη ως οργανωμένος αρχαιολογικός τόπος, παρόλα αυτά δεν υπάρχει η αναμενόμενη αναγνωρισιμότητα, ανάδειξη και ένταξη στη λειτουργία της πόλης με κύριο το Ιστορικό Γεφύρι της πόλης. (κριτήριο 4)
- Οι δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης της πόλης (κριτήριο 4)
- Στην πόλη της Άρτας εντοπίζεται χωρική συγκέντρωση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων ΡΟΜΑ στο χώρο που προβλέπεται η ανάπτυξη των διοικητηρίων Άρτας από το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο και υπάρχει ανάγκη μετεγκατάστασής τους προκειμένου να αναπτυχθεί η περιοχή σύμφωνα με το ισχύον σχέδιο πόλης. (κριτήριο 5)

- Η γήρανση του πληθυσμού και η μη ύπαρξη επαρκών δομών για την Τρίτη ηλικία δημιουργεί μεγάλη ανάγκη για ανάπτυξη δομών που να εξυπηρετούν την συγκεκριμένη ομάδα πληθυσμού. (κριτήριο 5)
- Η μη ύπαρξη επαρκών ελεύθερων χώρων στην πόλη που περιορίζεται ανάμεσα από το μη οριοθετημένο Ποταμό Άραχθο και το Λόφο Περάνθης. Εντοπίζεται ιδιαίτερο πρόβλημα στην περιοχή της Βαλαώρας στο Λόφο Περάνθης. (κριτήριο 6)
- Η μη ύπαρξη χώρων στάθμευσης που να εξυπηρετούν την πόλη. (κριτήριο 6)
- Η άναρχη δόμηση σε βάθος χρόνου κύρια στην περιοχή Βαλαώρας και η μη διάνοιξη ακόμα και σημαντικών οδικών αρτηριών λόγω έλλειψης χρηματοδότησης για απαλλοτριώσεις. (κριτήριο 6)
- Η ανυπαρξία Τοπικών Χωροταξικών και Πολεοδομικών Σχεδίων που εμποδίζονται από την μη Ολοκλήρωση της Οριοθέτησης του Ποταμού Αράχθου. (κριτήριο 6)
- Η ανάγκη αξιοποίησης των παραποτάμιων εκτάσεων προς όφελος της τοπικής κοινωνίας. (κριτήριο 6)
- Ο ποταμός Άραχθος και ο Λόφος Περάνθης που δημιουργούν σημαντικές ζώνες περιβαλλοντικού κινδύνου. (κριτήριο 6)
- Η ανάγκη βελτίωσης των εκπαιδευτικών και αθλητικών υποδομών του Δήμου που εξυπηρετούν του Δημότες. (κριτήριο 7)
- Τις προτάσεις φορέων της τοπικής οικονομίας.

1.2. Ανάλυση χαρακτηριστικών της περιοχής παρέμβασης

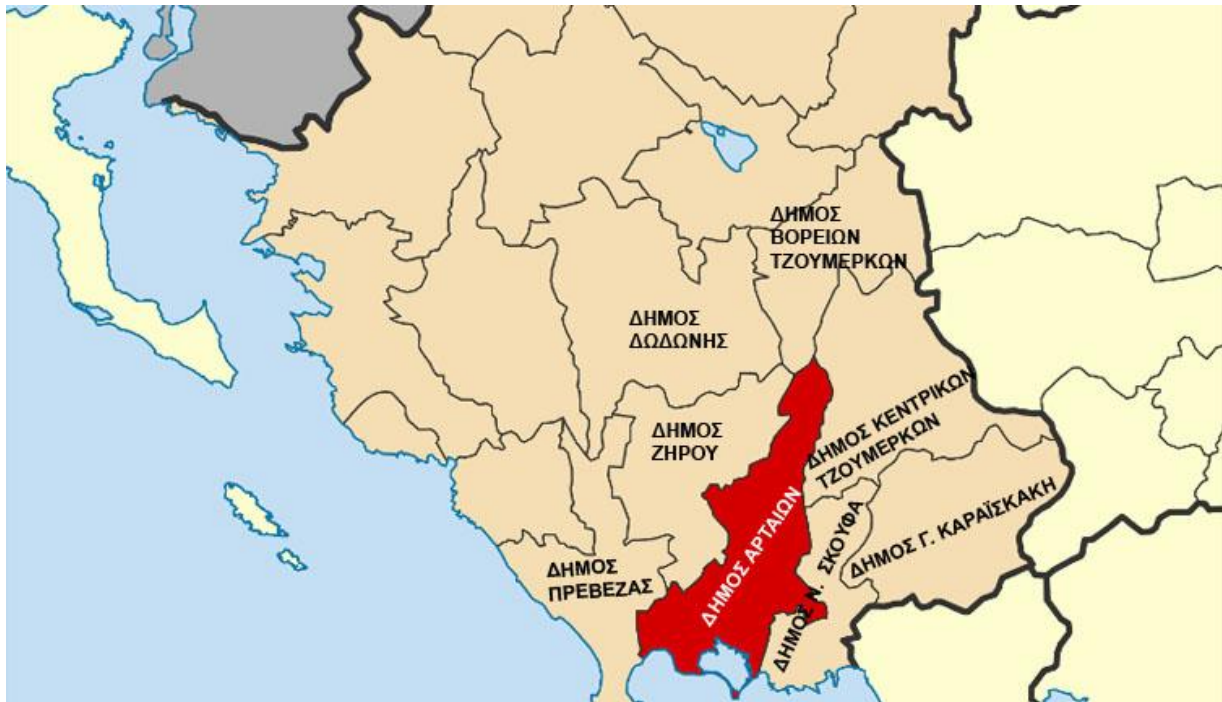
1.2.1 Χωροταξική θέση/θέση ως προς την αστική περιοχή

Ο Δήμος Αρταίων ανήκει στον Νομό Άρτας της Περιφέρειας Ηπείρου. Ο Νομός συνορεύει βόρεια με το Νομό Ιωαννίνων, Δυτικά με το Νομό Πρεβέζης, Ανατολικά με τους Νομούς Τρικάλων και Καρδίτσας και νότια με το Νομό Αιτωλοακαρνανίας.

Ο ευρύτερος γεωγραφικός χάρτης στον οποίο εντάσσεται ο Δήμος Αρταίων οριοθετείται στα βορειοδυτικά από τα όρη της Πίνδου (Ξηροβούνι, Τζουμέρκα) όπου και εκτείνεται ένα ιδιαίτερου κάλους φυσικό περιβάλλον αποτελούμενο από δάση, τον ποταμό Άραχθο και την τεχνητή λίμνη του Πουρναρίου. Στο κέντρο του Δήμου εκτείνεται ο εύφορος Κάμπος της Άρτας και στο προς νότο όριο του είναι ο Αμβρακικός Κόλπος όπου βρίσκεται το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού. Ο Αμβρακικός Κόλπος είναι ένας από τους μεγαλύτερους κόλπους της Ελλάδας [499 τ. χλμ] και ένας από τους σημαντικότερους

υγρότοπους στην Ευρώπη που περιλαμβάνεται στους 11 ελληνικούς υγρότοπους διεθνούς ενδιαφέροντος της σύμβασης RAMSAR.

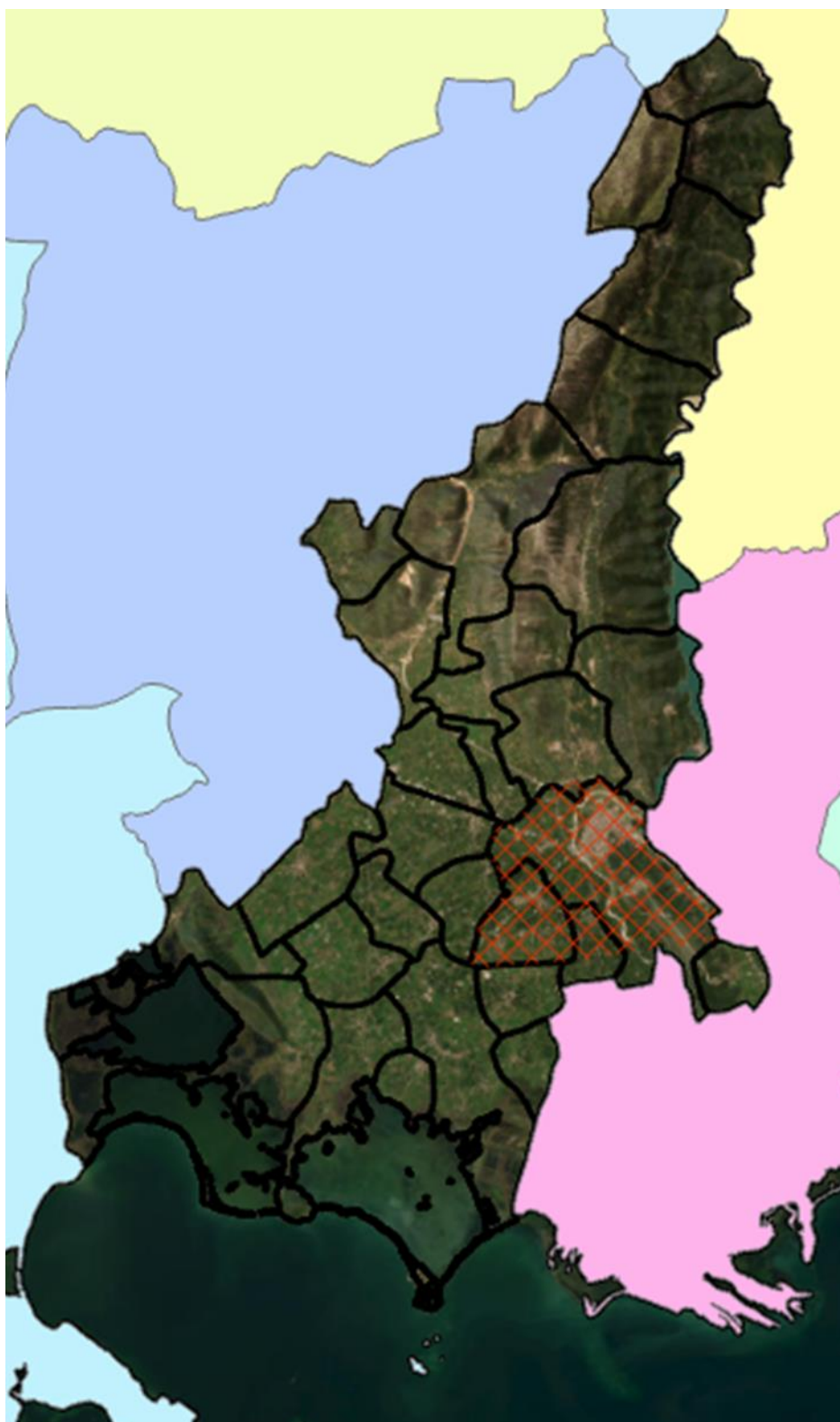
Χάρτης 2. Ο Δήμος Αρταίων στο χάρτη της Ηπείρου

Η πόλη της Άρτας αποτελεί πρωτεύουσα του Νομού Άρτα και συγκεντρώνει όλες τις υπηρεσίες και λειτουργίες ενός σύγχρονου κέντρου με Υπηρεσίες Περιφερειακού επιπέδου, Τράπεζες, Εμπόριο, με αξιόλογης σημασίας υποδομές στην Υγεία με κύριο το Γενικό Νοσοκομείο Άρτας και στην Εκπαίδευση με κύριο το παράρτημα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (πρώην ΤΕΙ Ηπείρου) που έχει έδρα την Άρτα.

Η πόλη αναπτύσσεται σε ένα στενό πλαίσιο που ορίζεται από τα φυσικά όρια του μη οριοθετημένου ποταμού Αράχθου και του Λόφου Περάνθης (Βαλαώρα). Ο ρόλος που παίζουν το ποτάμι Άραχθος, ο Λόφος Περάνθης, το Πανεπιστήμιο, οι δυνατότητες οδικών συνδέσεων και γεφυρών με την ευρύτερη περιοχή της πόλης, οι δυνατότητες πολεοδομικής επέκτασης της πόλης, το γεγονός ότι από την περιοχή και μέσα από την πόλη διέρχεται η Εθνική Οδός Ιωαννίνων Αθηνών και ο ρόλος της Ιονίας Οδού παραπλεύρως, σε σχέση με την πόλη της Άρτας που αποτελεί τον πυρήνα του ΒΑΑ ήταν οι παράγοντες που οδήγησαν στην επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής παρέμβασης.

Η ολοκλήρωση της Μελέτης Αντιπλημμυρικής προστασίας και Οριοθέτησης του ποταμού Αράχθου στα τέλη 2024 θα προσδώσει νέες αναπτυξιακές δυνατότητες ανάπτυξης.

Η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει τους παρακάτω οικισμούς. α) Στην Τ.Κ. Αρταίων την Αγία Τριάς, τους Αγίου Αναργύρους, την Άρτα, το Γλυκόριζο, την Ελεούσα, το Μαθαθοβούνι, την Μονή Κάτω Παναγιάς. β) Στην Τ.Κ. Κεραματών τις Κεραμάτες, γ) Στην Τ.Κ. Κωστακίων τους Κωστακιούς, τα Θανασαίικα, τα Συγγουνέικα.

Χάρτης 3. Περιοχή Παρέμβασης ΒΑΑ Άρτας σε σχέση με το Δήμο Αρταίων.

1.2.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού

Ο Δήμος Αρταίων περιλαμβάνει τις Δημοτικές Ενότητες Αρταίων, Αμβρακικού, Βλαχερνών, Ξηροβουνίου και Φιλοθέης. Η έκταση του είναι 402,3 km² και ο πληθυσμός του 43.166 κάτοικοι (απογραφή της ΕΣΥΕ 2011). Αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο Δήμο της Περιφέρειας Ηπείρου και η Άρτα πρωτεύουσα του Νομού.

Πίνακας 2: Δημογραφική εξέλιξη σε επίπεδο Δήμου, Νομού, Περιφέρειας 2001-2011

Περιοχή	2001	2011	Ρυθμός Μεταβολής %
Δήμος Αρταίων	41.608	43.166	3,74
Νομός Άρτας	73.620	67.877	-7,80
Περιφέρεια Ηπείρου	336.392	336.856	0,14

Από στοιχεία της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011 ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Αρταίων ανέρχεται στους 43.166 κατοίκους. Ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Αρταίων αντιστοιχεί στο 64% του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας και στο 12,81% σε επίπεδο Περιφέρειας Ηπείρου. Βάσει του μόνιμου πληθυσμού, η πληθυσμιακή πυκνότητα του Δήμου Αρταίων ανέρχεται στο επίπεδο των 94,41 κατοίκων ανά km².

Πίνακας 3. Δημογραφικά στοιχεία περιοχής παρέμβασης (με χρωματισμό οι περιοχές του ΒΑΑ)

Περιγραφή	Μόνιμος Πληθυσμός 2011	Μόνιμος Πληθυσμός 2021*	Ρυθμός Μεταβολής %
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΤΑΣ (Έδρα: Άρτα,η)	67.877	63.732	-6,11
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ (Έδρα: Άρτα,η)	43.166	41.600	-3,63
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ	4.268	3.755	-12,02
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΤΑΙΩΝ	27.330	26.999	-1,21
Δημοτική Κοινότητα Αρταίων	24.427	24.079	-1,42
Τοπική Κοινότητα Κεραματών	411	441	7,30
Τοπική Κοινότητα Κωστακίων	2.175	2.186	0,51
Τοπική Κοινότητα Λιμίνης	317	293	-7,57
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΛΑΧΕΡΝΩΝ	2.941	2.832	-3,71
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΗΡΟΒΟΥΝΙΟΥ	3.184	2.854	-10,36
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΙΛΟΘΕΗΣ	5.443	5.160	-5,20

*προσωρινά αποτελέσματα ΕΛΣΤΑΤ

Σύμφωνα ωστόσο με τα νέα προσωρινά αποτελέσματα καταγραφής της ΕΛΣΤΑΤ ο Δήμος Αρταίων και ο Νομός παρουσίασε τη δεκαετία 2011- 2021 πληθυσμιακή μείωση γεγονός που καθιστά αναγκαία την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων στο Δήμο για συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού.

Πίνακας 4: Στοιχεία ανά Δήμο της ΠΕ Άρτας (ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011)

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕ ΑΡΤΑΣ	ΕΚΤΑΣΗ (ΣΕ ΚΜ²)	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ	43.166	63,59	457,20	94,41
ΔΗΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ	5.780	8,52	463,90	12,46
ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	6.178	9,10	509,20	12,13
ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ	12.753	18,79	231,80	55,02
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕ ΑΡΤΑΣ	67.877	100	1.662,10	40,84

Πίνακας 5: Πληθυσμιακές μεταβολές Δήμου Αρταίων (ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011)

Δημοτική Ενότητα	Πληθυσμός απογραφή 2001	Πληθυσμός απογραφή 2011	Μεταβολή (%)	Έκταση σε km2	Πυκνότητα ανά km2
Άρτας	23.863	26.961	12,98	47,973	562
Αμβρακικού	4.742	4.344	-8,39	158,885	27,34
Βλαχέρνας	3.326	2.915	-12,36	76,142	38,30
Ξηροβουνίου	4.083	3.257	-20,23	123,634	26,34
Φιλοθέης	5.800	5.508	-5,03	50,614	108,82
Σύνολα	41.814	42.985	28,00	457,25	94,01

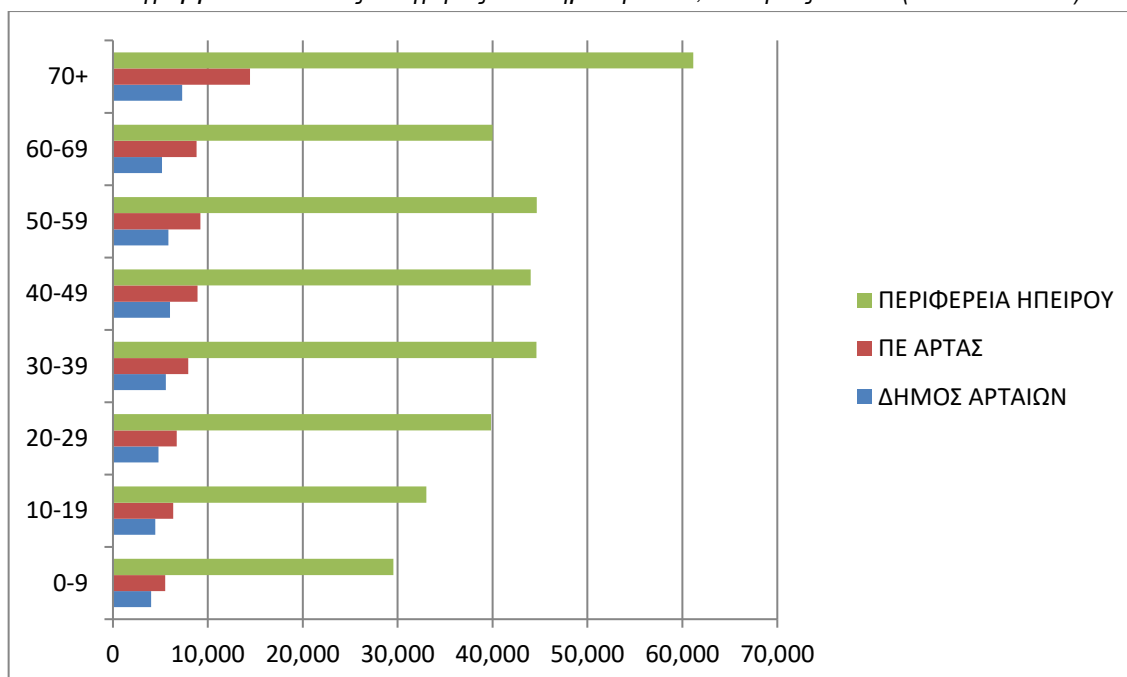
Ο Δήμος Αρταίων είναι με μεγάλη διαφορά ο μεγαλύτερος σε πληθυσμό και ο πιο πυκνοκατοικημένος Δήμος της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας. Έτσι και η Δημοτική Ενότητα Αρταίων αποτελεί την πιο πυκνοκατοικημένη ΔΕ του Δήμου.

Στον επόμενο πίνακα γίνεται συγκριτική παρουσίαση της κατανομής του συνόλου του μόνιμου πληθυσμού σε δεκατέσσερις (14) συνολικά ηλικιακές κλάσεις, σε επίπεδο Δήμου Αρταίων και κάθε Δημοτικής Ενότητας του Δήμου Αρταίων

Πίνακας 6: Ηλικιακές κατηγορίες ανά ΔΕ του Δήμου Αρταίων (ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011)

ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΚΛΑΣΕΙΣ	ΔΕ ΑΡΤΑΙΩΝ	ΔΕ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ	ΔΕ ΒΛΑΧΕΡΝΩΝ	ΔΕ ΞΗΡΟΒΟΥΝΙΟΥ	ΔΕ ΦΙΛΟΘΕΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΑΡΤΑΙΩΝ
0-17	5.132	604	444	437	965	7.582
18-24	2.354	222	174	135	267	3.152
25-29	1.743	217	137	135	298	2.530
30-34	1.868	193	158	147	342	2.708
35-39	1.935	252	174	176	329	2.866
40-44	2.060	287	205	197	389	3.138
45-49	1.927	274	192	170	310	2.873
50-54	1.938	287	205	196	385	3.011
55-59	1.772	299	210	201	365	2.847
60-64	1.601	372	190	262	446	2.871
65-69	1.200	293	187	256	352	2.288
70-74	1.266	355	215	268	393	2.497
75-79	1.116	297	190	252	275	2.130
80+	1.418	316	260	352	327	2.673
ΣΥΝΟΛΑ	27.330	4.268	2.941	3.184	5.443	43.166

Διάγραμμα 1: Ηλικιακές κατηγορίες ανά Δήμο Αρταίων, ΠΕ Άρτας και ΠΗ (ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011)

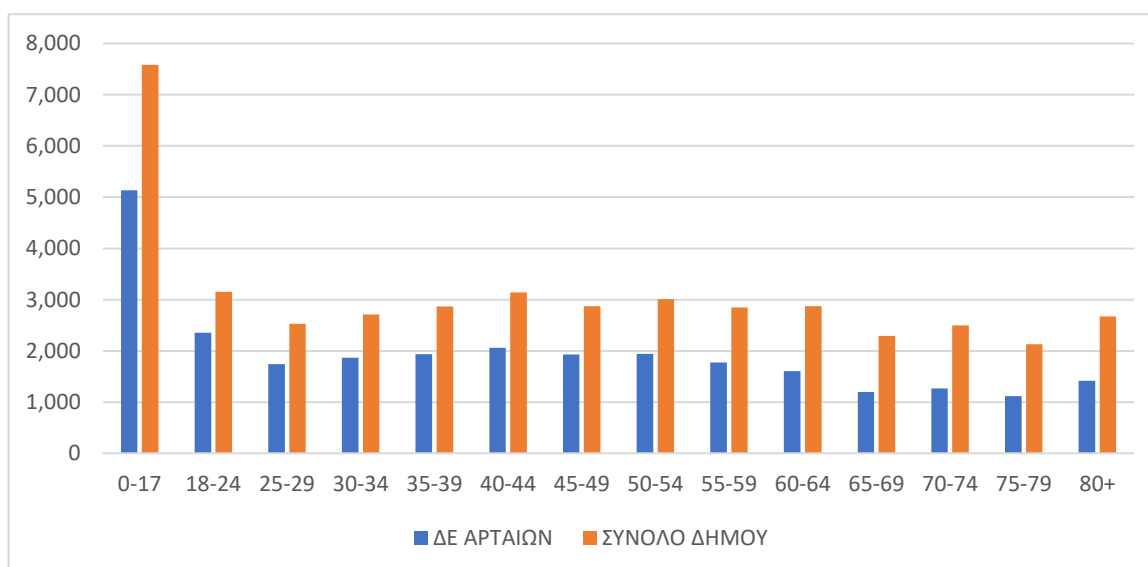

Από το Διάγραμμα 1: Ηλικιακές κατηγορίες ανά Δήμο Αρταίων, ΠΕ Άρτας και ΠΗ, προκύπτει ότι

η πυραμίδα των ηλικιών, τόσο σε επίπεδο Δήμου Αρταίων, όσο και σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Άρτας αλλά και Περιφέρειας Ηπείρου, η οποία φανερώνει τη δημογραφική προοπτική της περιοχής και συγκεκριμένα ότι ο πληθυσμός του Δήμου Αρταίων, της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας και αλλά και της Περιφέρειας Ηπείρου γενικά βαίνει γηρασκόμενος. Είναι επίσης σημαντικό όπως εμφανίζεται στο Διάγραμμα 2: *Ηλικίες κατηγορίες σε ΔΕ Αρταίων και Δήμο Αρταίων*, η ηλικιακή κατηγορία, που αφορά σε άτομα 0-17 ετών πληθυσμός να παραμένει και να αναπτυχθεί στην Άρτα.

Διάγραμμα 2. Ηλικίες κατηγορίες σε ΔΕ Αρταίων και Δήμο Αρταίων

Σε ότι αφορά στο επίπεδο εκπαίδευσης και σύμφωνα με τον Πίνακα 7: *Επίπεδο Εκπαίδευσης πληθυσμού Δήμου Αρταίων* σε ποσοστό, 18,18 % (14,88%+3,3%) οι κάτοικοι είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε ποσοστό 21,17% οι κάτοικοι είναι οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε ποσοστό 34,71% (21,17%+13,54%) είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε ποσοστό 29,74 % είναι απόφοιτοι δημοτικού και ποσοστό 17,64% εγκατέλειψε το σχολείο ή για διάφορους λόγους δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση.

Πίνακας 7: Επίπεδο Εκπαίδευσης πληθυσμού Δήμου Αρταίων (ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011)

Α/Α	ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΤΑΙΩΝ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
1	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών	6.032	14,88 %
2	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ.)	1.340	3,3%
3	Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	8.586	21,17%
4	Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	5.490	13,54%
5	Απόφοιτοι Δημοτικού	11.949	29,47%
6	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή / Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	7.153	17,64%

1.2.3 Οικονομικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της περιοχής του Δήμου Αρταίων, βάσει των στοιχείων της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, ανέρχεται στα 16.782 άτομα, ήτοι ποσοστό 38,88 % επί του συνόλου του μόνιμου πληθυσμού της περιοχής.

Σε επίπεδο Περιφέρειας Ηπείρου, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανέρχεται σε ποσοστό 38,51% και σε επίπεδο χώρας 42,4% επί των αντίστοιχων συνόλων του μόνιμου πληθυσμού (στοιχεία απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. έτους 2011). Παρατηρούμε δηλαδή ότι γενικά ο Δήμος Αρταίων έχει σχεδόν ίδιο ποσοστό οικονομικά ενεργών ανθρώπων σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου αλλά λιγότερους σε σχέση με το σύνολο της χώρας.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός διακρίνεται σε δυο κατηγορίες: στον απασχολούμενο σε διάφορες εργασίες και στον άνεργο πληθυσμό. Κατά συνέπεια, αναλύοντας περαιτέρω τα δεδομένα της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, τα 16.782 άτομα που αντιστοιχούν στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της περιοχής του Δήμου Αρταίων επιμερίζονται σε 13.584 απασχολούμενα άτομα, ήτοι ποσοστό 80,94% επί του συνόλου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου Αρταίων και σε 3.198 άνεργα άτομα, ήτοι ποσοστό 19,06%.

Σε σχέση με τον τομέα οικονομικής δραστηριότητας του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Αρταίων που χαρακτηρίζονται ως απασχολούμενοι, βάσει των δεδομένων της απογραφής της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011, 2.245 άτομα (ήτοι ποσοστό 16,53%) δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα, 2.362 άτομα (ήτοι ποσοστό 17,39%) δραστηριοποιούνται στον δευτερογενή τομέα και 8.977 άτομα (ήτοι ποσοστό 66,09%) δραστηριοποιούνται στον τριτογενή τομέα παραγωγής.

Βάσει αντίστοιχων στοιχείων της απογραφής του μόνιμου πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2001, από το σύνολο των τότε απασχολούμενων της περιοχής, ποσοστό 25,11% δραστηριοποιούνταν στον πρωτογενή τομέα, ποσοστό 19,44% στον δευτερογενή και ποσοστό 51,48% στον τριτογενή τομέα παραγωγής.

Διαπιστώνεται δηλαδή ότι κατά της διάρκεια της δεκαετίας 2001 – 2011 παρατηρήθηκε μια στροφή των απασχολούμενων της περιοχής στον τριτογενή τομέα παραγωγής (υπηρεσίες, εμπόριο, τουρισμός), σε βάρος κυρίως του πρωτογενή και δευτερευόντως του δευτερογενή τομέα.

Ένα από τα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν την οικονομική ευημερία μιας περιοχής είναι το παραγόμενο στην περιοχή αυτή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ). Σε επίπεδο ΠΕ, η ΠΕ Άρτας κατέχει τη δεύτερη θέση ως προς τη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου. Την τρίτη και τέταρτη θέση με μικρή διαφορά από την ΠΕ Άρτας καταλαμβάνουν η ΠΕ Πρέβεζας και Θεσπρωτίας αντίστοιχα. Την

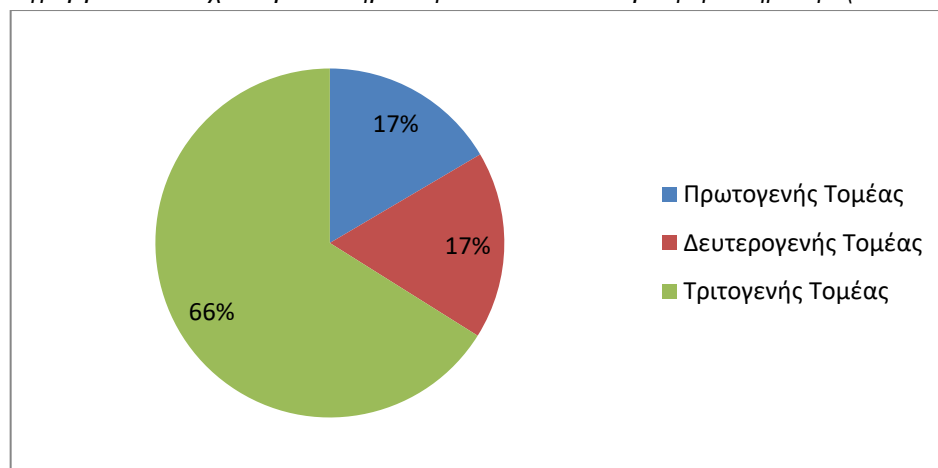
πρώτη θέση με διαφορά κατέχει η ΠΕ Ιωαννίνων.

Η συμμετοχή της ΠΕ Άρτας στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου κατά την περίοδο 2000 – 2014 ήταν κατά μέσο όρο 7,97% ετησίως. Αντίστοιχα, η συμμετοχή της ΠΕ Άρτας στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της χώρας κατά την ίδια χρονική περίοδο ήταν κατά μέσο όρο 0,4%.

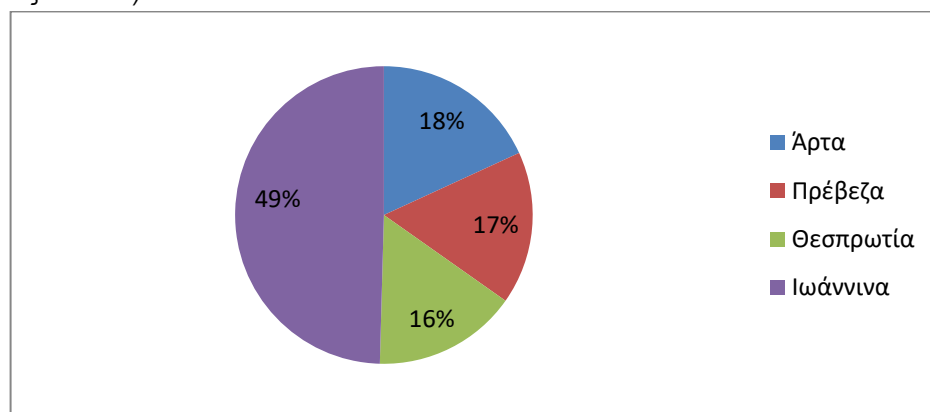
Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η συνεισφορά των τεσσάρων ΠΕ της Περιφέρειας Ηπείρου στη διαμόρφωση του περιφερειακού ΑΕΠ, συνολικά για τη χρονική περίοδο 2000 – 2014.

Γενικά το ΑΕΠ της ΠΕ Άρτας, για όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο 2000 – 2014 συνολικά, σε απόλυτους αριθμούς αυξανόταν έως το έτος 2010. Από το έτος 2010 και μετά το ΑΕΠ της ΠΕ Άρτας βαίνει μειούμενο, όπως περίπου αντίστοιχα γίνεται και συνολικά με το ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου, ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης.

Διάγραμμα 3: Απασχολούμενοι Δήμου Αρταίων ανά οικονομική δραστηριότητα(ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011)

Διάγραμμα 4: Συνεισφορά των 4 ΠΕ της Ηπείρου στη διαμόρφωση του Περιφερειακού ΑΕΠ 2000-2014 (ΕΛ.ΣΤΑΤ. έως 01/2018)

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται το ύψος του κκ ΑΕΠ για την ΠΕ Άρτας, την Περιφέρειας Ηπείρου, αλλά και σε επίπεδο χώρας, κατά την περίοδο 2000 – 2014 και γίνεται σύγκριση του τοπικού και του περιφερειακού κκ ΑΕΠ ως προς το κκ εθνικό ΑΕΠ (οι τιμές του πίνακα αυτού αντιστοιχούν σε τρέχουσες

τιμές εκφρασμένες σε ευρώ).

Πίνακας 8: κκ ΑΕΠ ΠΕ Άρτας, ΠΗ, Ελλάδας- συγκριτικά στοιχεία

Έτη	Άρτα	Ήπειρος	ΕΛΛΑΔΑ	Τοπικό κκ ΑΕΠ ως ποσοστό του Περιφερειακού	Τοπικό κκ ΑΕΠ ως ποσοστό του Εθνικού	Περιφερειακό κκ ΑΕΠ ως ποσοστό του Εθνικού
2000	8.152	10.027	13.071	81,30%	62,37%	76,71%
2001	8.572	10.668	14.011	80,35%	61,18%	76,14%
2002	9.775	11.591	14.994	84,33%	65,19%	77,30%
2003	10.703	12.578	16.371	85,09%	65,38%	76,83%
2004	10.657	12.919	17.683	82,49%	60,27%	73,06%
2005	11.355	13.171	18.134	86,21%	62,62%	72,63%
2006	12.184	13.948	19.769	87,35%	61,63%	70,55%
2007	12.512	14.613	21.061	85,62%	59,41%	69,39%
2008	12.601	14.960	21.845	84,24%	57,69%	68,48%
2009	12.812	14.540	21.386	88,11%	59,91%	67,99%
2010	13.037	14.240	20.324	91,56%	64,15%	70,06%
2011*	12.095	13.328	18.643	90,75%	64,88%	71,49%
2012*	11.377	12.162	17.311	93,54%	65,72%	70,25%
2013*	11.331	11.662	16.475	97,17%	68,78%	70,78%
2014*	10.760	11.606	16.336	92,71%	65,86%	71,05%

* Προσωρινά στοιχεία από ΕΛ.ΣΤΑΤ. που ισχύουν έως 01/2018

Από την παράθεση των ανωτέρω στοιχείων παρατηρούμε ότι το κατά κεφαλή τοπικό ΑΕΠ, καθ'όλη την περίοδο 2000 – 2014 κυμάνθηκε σε σαφώς χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με το αντίστοιχο κατά κεφαλή ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου και σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με το μέσο κκ ΑΕΠ της χώρας.

Επιπλέον, η συγκριτική θέση της ΠΕ Άρτας και κατά συνέπεια και του Δήμου Αρταίων παραμένει στα ίδια περίπου επίπεδα και ελαφρώς αναβαθμισμένη το έτος 2014, σε σχέση με το 2010. Παρόμοια τάση παρουσιάζει και η συγκριτική θέση της Περιφέρειας Ηπείρου σε σχέση με το μέσο όρο της χώρας.

Δηλαδή, η ανάπτυξη, όπως αυτή εκφράζεται από τους παραπάνω οικονομικούς δείκτες, που παρατηρήθηκε στο πρώτο μισό της προηγούμενης δεκαετίας, στα πλαίσια της οικονομικής κρίσης, μειώθηκε.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Επιμελητηρίου Άρτας (Ιανουάριος 2018) και κατόπιν ιδίας επεξεργασίας, προέκυψε ότι στα γεωγραφικά όρια του Δήμου Αρταίων λειτουργούν περίπου 4.260 συνολικά επιχειρήσεις, διαφόρων νομικών μορφών, οι οποίες δραστηριοποιούνται σε όλους τους κλάδους των οικονομικών δραστηριοτήτων, τόσο του Δευτερογενούς όσο και του Τριτογενούς Τομέα Παραγωγής.

Από τις 4.260 συνολικά επιχειρήσεις που σήμερα λειτουργούν εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου Αρταίων, οι περίπου 858 επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται σε διάφορους οικονομικούς κλάδους του Δευτερογενούς Τομέα Παραγωγής, ήτοι ποσοστό 20,14% και οι υπόλοιπες 3.402 επιχειρήσεις, ήτοι ποσοστό 79,86% δραστηριοποιούνται στον Τριτογενή Τομέα (στοιχεία από Επιμελητήριο Άρτας, κατόπιν ιδίας επεξεργασίας).

Μεγάλος αριθμός των μεταποιητικών μονάδων σχετίζεται με την εκμετάλλευση, επεξεργασία και αξιοποίηση των παραγόμενων από τον Πρωτογενή Τομέα προϊόντων, κυρίως για την παραγωγή τυροκομικών προϊόντων, κρεάτων και ζωοτροφών.

Από τις 3.402 συνολικά ιδιωτικές επιχειρήσεις του Τριτογενούς Τομέα που λειτουργούν εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου Αρταίων, οι 1.821 επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στους κλάδους του εμπορίου και οι 1.581 στον κλάδο των υπηρεσιών, όπου εντάσσονται και οι επιχειρήσεις εστίασης και τουρισμού (οι οποίες σύμφωνα με στοιχεία του Επιμελητηρίου Άρτας για το σύνολο της ΠΕ Άρτας είναι 944).

Πέραν των εμπορικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται, στον Τριτογενή Τομέα συμπεριλαμβάνονται επίσης οι Δημόσιες Υπηρεσίες που αναπτύσσονται κύρια στην πόλη της Άρτας, το Γενικό Νοσοκομείο Άρτας και το Παράρτημα Άρτας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με τρεις πολύ σημαντικές Σχολές, δομές που δίνουν αναπτυξιακή πνοή στην πόλη και χρήζουν επίλυσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.

Στο σημείο αυτό παρατίθενται εξειδικευμένα στοιχεία για τον κλάδο τουρισμού μιας και αποτελεί έναν από τους τομείς που προτείνονται για ανάπτυξη. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., η δυναμικότητα των συλλογικών τουριστικών καταλυμάτων το 2011 στην Ήπειρο φαίνεται στον Πίνακα 19 και ήταν ως εξής:

Πίνακας 9: Δυναμικότητα συλλογικών τουριστικών καταλυμάτων το 2011 στην Ήπειρο

	Αριθμός καταλυμάτων		
	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά Κάμπινγκ	Σύνολο
Ήπειρος	1.605	14	1.619
Άρτα	32	0	32
Θεσπρωτία	344	5	349
Ιωάννινα	416	1	417
Πρέβεζα	813	8	821

Ενώ, σύμφωνα με στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ), το έτος 2015, οι διανυκτερεύσεις σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ) στην Ήπειρο καταγράφονται στον Πίνακα 10, και είχαν ως εξής:

Πίνακας 10: Διανυκτερεύσεις σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου ανά ΠΕ, ανά Δήμο και στην ΠΗ το 2015 (Στοιχεία από Ξ.Ε.Ε. 2015)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	Διανυκτερεύσεις Σύνολο	Ποσοστό (%) συνολικών διαθέσιμων κλινών
ΣΥΝΟΛΟ	610.290	281.936	892.226	76,0
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	395.509	63.122	458.631	70,3
ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	341.291	50.546	391.837	91,4
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	5.840	1.460	7.300	60,3
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	22.730	6.438	29.168	38,0
ΔΗΜΟΙ ΖΙΤΣΑΣ ΚΑΙ ΔΩΔΩΝΗΣ, ΠΩΓΩΝΙΟΥ	775	393	1.168	51,6
ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	4.711	607	5.318	45,7
ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΣΟΒΟΥ	20.162	3.678	23.840	72,6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΤΑΣ	48.776	4.453	53.229	89,8
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ	47.497	4.285	51.782	97,2
ΔΗΜΟΙ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ	1.279	168	1.447	62,7
ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ				
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	61.573	49.465	111.038	62,9
ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	60.823	49.371	110.194	63,1
ΔΗΜΟΙ ΣΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΙΑΤΩΝ	750	94	844	59,3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	104.432	164.896	269.328	90,4
ΔΗΜΟΙ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΚΑΙ ΖΗΡΟΥ	72.994	32.757	105.751	94,5
ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ	31.438	132.139	163.577	85,2

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει το συμπέρασμα ότι η συντριπτική πλειοψηφία των επισκεπτών της ΠΕ Άρτας διανυκτερεύει στο Δήμο Αρταίων. Ωστόσο, η ΠΕ Άρτας είναι τελευταία σε σειρά από τις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες της Ηπείρου. Συγκεκριμένα, οι διανυκτερεύσεις στην ΠΕ Άρτας αφορούν μόλις το 5,97% των συνολικών διανυκτερεύσεων στην Περιφέρεια Ηπείρου. Με την υιοθέτηση κατάλληλης στρατηγικής, αυτό είναι ένα ποσοστό που πρέπει να αλλάξει για την περιοχή μας.

1.2.4 Κοινωνικά χαρακτηριστικά και υποδομές

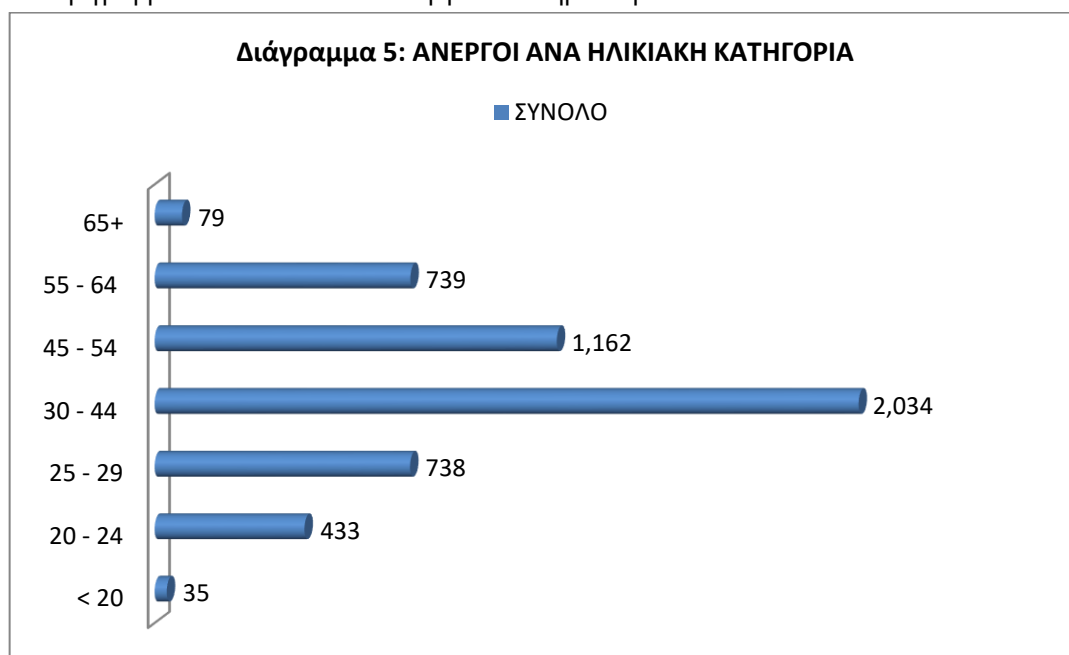
A) Άνεργοι

Προκειμένου να αναλυθούν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ανεργίας στο Δήμο Αρταίων αναζητήθηκαν σχετικά στοιχεία από το τοπικό υποκατάστημα του Ο.Α.Ε.Δ. (ΚΠΑ-ΑΡΤΑΣ). Τα στοιχεία από τον Ο.Α.Ε.Δ. αποτυπώνουν την πραγματική κατάσταση της ανεργίας σε τοπικό επίπεδο, μιας που αφορούν σε πολύ πρόσφατα δεδομένα ανεργίας (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018), όπως αυτά ήταν καταγεγραμμένα στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.) του Ο.Α.Ε.Δ..

Οι καταγεγραμμένοι στον Ο.Α.Ε.Δ. άνεργοι στο Δήμο Αρταίων ανέρχονται συνολικά στα 5.220 άτομα, εκ των οποίων 2.274 είναι άντρες, ήτοι ποσοστό 44% και 2.946 είναι γυναίκες ήτοι ποσοστό 56%

ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2.274	2.946	5.220

Στη συνέχεια παρουσιάζεται η κατανομή ανά ηλικιακή κατηγορία στην οποία ανήκουν οι καταγεγραμμένοι στον Ο.Α.Ε.Δ. άνεργοι του Δήμου Αρταίων.

Σε σχέση με την διάρθρωση της ανεργίας ανά ηλικιακή ομάδα που παρουσιάζεται στον προηγούμενο πίνακα, διαπιστώνεται ότι η ανεργία στο Δήμο Αρταίων πλήττει ιδιαίτερα τις παραγωγικές ηλικίες από 30 – 45 ετών, ενώ πολύ υψηλό ποσοστό ανεργίας έχει και η ηλικιακή ομάδα 45-54.

Στον επόμενο πίνακα 11 παρουσιάζεται, για τους καταγεγραμμένους στον Ο.Α.Ε.Δ. ανέργους του Δήμου Αρταίων, το εκπαιδευτικό τους επίπεδο.

Πίνακας 11: Άνεργοι ανά Εκπαιδευτικό Επίπεδο (ΟΑΕΔ 2018)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	ΣΥΝΟΛΟ
ΧΩΡΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	116
Α' ΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1.661
Β' ΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	2.432
Γ' ΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1.011
ΣΥΝΟΛΟ	5.220

Από τον ανωτέρω προκύπτει ότι η ανεργία πλήττει κυρίως τους απόφοιτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ωστόσο πολύ σημαντικός και ο αριθμός ατόμων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πλήττονται από την ανεργία.

B) ΑμεΑ

Το επόμενο διάστημα ολοκληρώνεται η κατασκευή του Ειδικού Δημοτικού και Νηπιαγωγείου Άρτας στο Γλυκορίζο Άρτας. Η αναγκαιότητα της κατασκευής του κτηρίου έγκειται στο γεγονός ότι στο Νομό Άρτας εντοπίζονται πολλά περιστατικά ΑμεΑ σε ποσοστιαία αναλογία σε σχέση με τον πληθυσμό των άλλων Νομών της Ηπείρου. Η ολοκλήρωση του Δημοτικού και Νηπιαγωγείου αποτελεί σημαντικό έργο για την εν λόγω ομάδα πληθυσμού.

Στο Δήμο Αρταίων λειτουργεί το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠ/ΜΕΑ) στο χώρο του Πολυδύναμου Κτηρίου Κοινωνικών Δράσεων. Το πρόγραμμα υλοποιεί η Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Αρταίων (ΔΗ.Κ.Ε.Δ.Α.) στα πλαίσια του Ε.Π. “Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού” και της Δράσης “Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής ζωής”, με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ και προσφέρει φροντίδα και δημιουργική απασχόληση σε 30 παιδιά και εφήβους με νοητική και κινητική αναπηρία απ’ όλο το νομό.

Επίσης λειτουργεί ο Σύλλογος «αγκαλιά» που ίδρυσε το ομώνυμο Κέντρο Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας ΑμεΑ σε ενοικιαζόμενο κτήριο στο Τρίγωνο Άρτας. Το εν λόγω ΚΔΗΦ φιλοξενεί κύρια άτομα με σοβαρά προβλήματα αναπηρίας και αυτισμού.

Ωστόσο είναι σημαντική η αναβάθμιση του ΕΕΕΕΚ Γλυκορίζου και η λειτουργία του Σχολείου δεύτερης ευκαιρίας Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου Λυκείου (ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ) στο χώρο των Τεχνικών Λυκείων Άρτας. Το τμήμα ΕΝΕΕΓΥΛ λειτούργησε το έτος 2022-2023 και λόγω αυξημένης ζήτησης τίθεται θέμα για επιπλέον χώρο και επέκταση της δομής.

Σοβαρό θέμα αποτελεί η δημιουργία ενός φορέα φιλοξενίας των παιδιών με αναπηρία μετά τον θάνατο των γονιών τους. Αίτημα του Συλλόγου Αγκαλιά αποτελεί η εγκατάσταση του ΚΔΗΦ σε ιδιόκτητο κτήριο και η λειτουργία μονάδων ΣΥΔ (Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης).

Γ) ΡΟΜΑ

Στα όρια του Δήμου έχουν εγκατασταθεί πληθυσμιακές ομάδες Τσιγγάνων σε δυο περιοχές. Στην περιοχή παρέμβασης εντοπίζεται στην παραποτάμια έκταση κοντά στην Μητρόπολη Άρτας διαμένουν 15 οικογένειες (85 άτομα). Αλλά υπάρχουν και διερχόμενοι περίπου σε ποσοστό 10% ημερησίως. Από τον Δήμο έχει εγκατασταθεί κοινόχρηστο δίκτυο ύδρευσης και κοινόχρηστος ηλεκτροφωτισμός. Γίνονται προσπάθειες και προγραμματίζονται να γίνουν ενέργειες ώστε οι ειδικές αυτές πληθυσμιακές ομάδες να ενσωματωθούν κοινωνικά. Επειδή αρκετές από αυτές τις παραποτάμιες εκτάσεις προορίζονται για την ανέγερση Δημόσιων κτιρίων σύμφωνα με το ΓΠΣ του Δήμου, κρίνεται σημαντική η εξεύρεση νέου χώρου εγκατάστασής τους με οικιστικές προδιαγραφές και κανόνες υγιεινής, θέμα για το οποίο λήφθηκε η αριθμ. 83/2021 Ομόφωνη Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου με θέμα «Εξεύρεση χώρου μετεγκατάστασης ΡΟΜΑ».

Δ) Λοιπές Κοινωνικές Δομές

Ο Δήμος Αρταίων λειτουργεί το Κοινωνικό Παντοπωλείο, τη Δομή Σίτισης, το Κοινωνικό Φαρμακείο, το Συμβουλευτικό Κέντρο κατά της Βίας των Γυναικών, ΚΕΠ Υγείας και το Κέντρο Κοινότητας. Επίσης λειτουργεί το πρόγραμμα ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ.

Οι δομές αντιμετώπισης της φτώχειας λειτουργούν από το 2018 και διανέμουν σε ωφελούμενα άτομα τρόφιμα, είδη παντοπωλείου, φάρμακα, είδη ατομικής υγιεινής, είδη ένδυσης και υπόδησης και καθημερινά γεύματα.

Το συμβουλευτικό κέντρο κατά της βίας των γυναικών αποτελεί υπηρεσία πρώτης γραμμής, καλύπτοντας την ανάγκη παροχής υπηρεσιών άμεσης αρωγής προς τις γυναίκες θύματα έμφυλης βίας. Περιλαμβάνει, κυρίως, δράσεις ψυχοκοινωνικής και νομικής στήριξης, προώθησης στην απασχόληση και δικτύωσης με τοπικούς φορείς και οργανισμούς. Το Κέντρο Κοινότητας αποτελεί σημείο αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες.

Το Κέντρο Κοινωνικής Μέριμνας – Παιδείας – Αθλητισμού – Πολιτισμού Δήμου Αρταίων (ΝΠΔΔ ΚΚΜΠΑΠ) λειτουργεί δώδεκα (12) βρεφονηπιακούς σταθμούς (με την υποστήριξη του προγράμματος Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί) και τα δυο (2) ΚΑΠΗ του Δήμου το ένα στην πόλη της Άρτας σε ενοικιαζόμενο κτήριο και το άλλο μικρής δυναμικότητας στην Άνω Πόλη.

Στο Δήμο Αρταίων σε χώρο του Νοσοκομείου Άρτας στεγάζεται το Κέντρο Ημέρας Άνοιας στο κτήριο του ΚΑΚΥΑΜΕΑ Άρτας. Σημαντική είναι ωστόσο η ανάγκη για λειτουργία του κτηρίου ΚΑΚΥΑΜΕΑ για τους λόγους που κατασκευάστηκε αρχικά καθώς φιλοξενούνται διάφορες άλλες Υπηρεσίες στο χώρο, όπως οι Υγειονομικές Υπηρεσίες του ΙΚΑ που αποτελεί μια Διοικητική Υπηρεσία που προορίζονταν μαζί με πολλές άλλες να αναπτυχθεί στην παραποτάμια ζώνη στο χώρο των Διοικητηρίων.

Η Ιερά Μητρόπολη Άρτης λειτουργεί το Γηροκομείο Άρτης το οποίο λόγω της μικρής δυναμικότητας δεν είναι ικανό να καλύψει την αυξημένη ζήτηση που υπάρχει. Ωστόσο παρατηρείται σημαντική υστέρηση του Δήμου σε κοινωνικές δομές για την Τρίτη Ηλικία με την μεγάλη αναγκαιότητα ενός νέου Γηροκομείου και τη δημιουργία και λειτουργία νέων κοινωνικών δομών όπως ΚΗΦΗ (Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων).

Τέλος αναφέρεται η ανάγκη για λειτουργία δομής αστέγων. Ο αριθμός των αστέγων στην πόλη δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλος (περίπου 5 άτομα κατά καιρούς) ωστόσο το γεγονός ότι αν και μετακινούνται σε δομές εκτός Δήμου Αρταίων επιστρέφουν πάλι σε αυτόν κύρια μέσα στην πόλη καθώς δεν επιθυμούν να βρίσκονται αλλού.

1.2.5 Κύρια στοιχεία φυσικού περιβάλλοντος / κλιματική αλλαγή

Σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Εξασφάλιση Κοινόχρηστων και Κοινοφελών χώρων Δ. Αρταίων, στη Δημοτική Κοινότητα Αρταίων εντοπίστηκαν 257 κοινόχρηστοι και κοινοφελείς χώροι που έχουν καθοριστεί από τα εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια και τις τροποποιήσεις τους. Το μεγαλύτερο μέρος των καθορισμένων κοινόχρηστων και κοινοφελών χώρων εντοπίζονται στην πόλη της Άρτας, όπως εμφανίζονται και στο ακόλουθο χάρτη.

Χάρτης 4. Κοινόχρηστοι και Κοινοφελείς Χώροι στην πόλη της Άρτας

Σχετικά με τους χώρους πρασίνου, υπάρχουν διάσπαρτοι χώροι σε ολόκληρη την πόλη. Δύο αποτελούν τα κύρια στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος που έχουν άμεση σχέση με την Κλιματική αλλαγή. Ο ποταμός Άραχθος και το κωνοφόρο περιαστικό δάσος του λόφου Περάνθης που οριοθετούν τον αστικό χώρο της πόλης της Άρτας.

Την πόλη της Άρτας διασχίζει ο ποταμός Άραχθος, πηγάζει από την οροσειρά των Τζουμέρκων και εκβάλλει στον Αμβρακικό κόλπο.

Η πόλη είναι αμφιθεατρικά κτισμένη στους πρόποδες του λόφου Περάνθης. Το κωνοφόρο δάσος είναι πηγή ζωής και ομορφιάς για την πόλη.

Τα δύο αυτά στοιχεία περιβάλλοντος οριοθετούν και εγκλωβίζουν την πόλη και λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η υπό εκπόνηση μελέτη οριοθέτησης και έργων αντιπλημμυρικής προστασίας του ποταμού Αράχθου, καθώς και το γεγονός ότι απαιτούνται σημαντικά μέτρα αντιπυρικής προστασίας στο Λόφο Περάνθης με αποτέλεσμα να μην της επιτρέπουν να αναπτυχθεί.

I. Άραχθος

Το σημαντικότερο και ελκυστικότερο στοιχείο είναι ο ποταμός καθώς παρέχει θαυμάσια θέαση και διαθέτει ανεπτυγμένο υψηλό πράσινο και πλούσια παρόχθια βλάστηση. Τα χαρακτηριστικά αυτά της πόλης επιτρέπουν στη διαμόρφωση ενός τόπου - πεδίου πολλαπλών δραστηριοτήτων.

Η οικονομική και πολιτιστική διαδρομή των παρόχθιων οικισμών, της πόλης της Άρτας αλλά και ολόκληρου του Νομού είναι στενά συνυφασμένη με τα έργα και τη συμπεριφορά του ποταμού. Ο ποταμός Άραχθος αποτελεί τον κυριότερο ρυθμιστικό παράγοντα της εξέλιξης κι ευημερίας των κατοίκων της περιοχής. Εισέρχεται στο Νομό Άρτας από τα ΒΔ, τον διαρρέει σχηματίζει στην περιοχή της πόλης της Άρτας ένα S, που ποτίζει την πεδιάδα και χύνεται στον Αμβρακικό Κόλπο.

Τον Αύγουστο του 2022 διενεργήθηκε διαβούλευση στα πλαίσια κατάρτιση της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την αντιπλημμυρική προστασία της Άρτας και οριοθέτησης του ποταμού Αράχθου, που εκπονείται από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών.

Η μελέτη αντιπλημμυρικής προστασίας Άρτας καθώς και της ευρύτερης περιοχής που διέρχεται ο Άραχθος ποταμός μέχρι τον Αμβρακικό Κόλπο, αφορά ένα σπουδαίο έργο που θα αποτελέσει κομβικό σημείο για την ανάπτυξη της παραποτάμιας περιοχής, αλλά και ολόκληρης της πόλης της Άρτας και ταυτόχρονα θα παράσχει την αναγκαία ασφάλεια από πλημμυρικά φαινόμενα.

II. Περιαστικό δάσος

Ο λόφος της Περάνθης είναι το περιαστικό δάσος της πόλης της Άρτας και είναι ένα μέρος ιδανικό για περπάτημα, τρέξιμο, ορεινή ποδηλασία και εξερεύνηση. Ο λόφος Περάνθης είναι ένας γεωλογικός σχηματισμός, στις παρυφές του οποίου βρίσκεται χτισμένη η πόλη της Άρτας και αποτελεί το φυσικό σύνδεσμο των παράκτιων υδροτόπων του Αμβρακικού με τον ορεινό όγκο των Τζουμέρκων. Ο λόφος είναι επίσης γνωστός και ως Βαλαώρα ή Πετροβούνι. Η Περάνθη είναι μία χαμηλή λοφοσειρά με ύψος 218 μ. και εμφανίζει ήπιες κλίσεις, εκτός από την δυτική απόκρημνη πλευρά.

Η ανάδειξη ενός τοπίου τόσο σημαντικής περιβαλλοντικής και αισθητικής αξίας εντός του λόφου Περάνθης, λειτουργεί ως σύνδεσμος αναψυχής, προπόνησης, ψυχαγωγίας και άθλησης μέσα στη φύση για τους κατοίκους της Άρτας αλλά και για τους επισκέπτες. Ωστόσο το πιο κρίσιμο στοιχείο είναι η ανάγκη για έργα αντιπυρικής προστασίας από το Λόφο σύμφωνα με τις νέες προδιαγραφές και τις νέες τεχνολογικές δυνατότητες στο τομέα της πυρόσβεσης.

Συγκρούσεις χρήσεων γης

Αξίζει να αναφερθεί ότι η έλλειψη οργανωμένου χώρου υποδοχής βιομηχανικών εγκαταστάσεων στο Δήμο Αρταίων, δημιουργεί συγκρούσεις χρήσεων γης και περιβαλλοντικά προβλήματα και κυρίως στην πεδιάδα της Άρτας, πρόβλημα που αναδεικνύει και το αναθεωρημένο περιφερειακό χωροταξικό πλαίσιο.

Διαχείριση περιβάλλοντος – Πηγές ρύπανσης

Η περιοχή παρέμβασης δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα προβλήματα ρύπανσης. Μικρά προβλήματα ρύπανσης στο κέντρο της πόλης της Άρτας οφείλονται κυρίως:

- Στην ατμοσφαιρική ρύπανση και ρύπανση του εδάφους η οποία έχει κατά τόπους αρνητικές συνέπειες για την πόλη και
- Στην ρύπανση των υδάτινων πόρων, τα οποία δέχονται πιέσεις από τους οικισμούς της περιοχής (υπεδάφια διάθεση αστικών αποβλήτων), τα γεωργικά λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα (τα οποία μέσω των νερών της άρδευσης ή της βροχής διηθούνται στο έδαφος και ρυπαίνουν τελικά τον υπόγειο υδροφόρο), τις γεωργικές και κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις της περιοχής (οι οποίες είναι πιθανό να ρυπαίνουν τους υπόγειους υδροφόρους είτε άμεσα, με απευθείας διάθεση των αποβλήτων στο έδαφος, είτε έμμεσα όταν τα απόβλητα έχουν ως αποδέκτη τα επιφανειακά νερά, τα οποία στη συνέχεια διηθούνται και τροφοδοτούν τους υπόγειους υδροφόρους), καθώς και τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις της περιοχής (κυρίως μονάδες μεταποίησης γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων που πιθανόν να ρυπαίνουν τους υπόγειους υδροφόρους)

Όλα τα παραπάνω οδηγούν σε υποβάθμιση χλωρίδας, πανίδας, βιοποικιλότητας της περιοχής, προβληματική διαχείριση των υδάτινων πόρων, φαινόμενα ρύπανσης του εδάφους και των υδάτινων πόρων.

Σύμφωνα με την 1η Αναθεώρηση Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (EL05), η περιοχή της Άρτας έχει πληρωθεί από προσχώσεις των ποταμών Λούρου και Αράχθου. Εάν και η ποσοτική κατάσταση του Συστήματος Άρτας θεωρείται καλή, χωρίς τάση πτώσης στάθμης, με καλή χημική κατάσταση, εντοπίζονται ποιοτικά προβλήματα όπως σημειακή ρύπανση από τη θαλάσσια διεύδυση και την αγροτική δραστηριότητα. Οι βασικές πιέσεις προέρχονται από τη γεωργία, την αστικοποίηση και τη βιομηχανία

Διαχείριση αποβλήτων

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν για τα έτη 2019-2021, οι ποσότητες των αστικών στερεών αποβλήτων στον Δήμο Άρτας είναι οι εξής:

Πίνακας 12. Συλλεγόμενες ποσότητες ΑΣΑ

	Σύμμεικτα ΑΣΑ προς διαχείριση (t/έτος)	Μεικτά, χωριστά συλλεχθέντα απόβλητα συσκευασιών (t/έτος)	Χωριστή συλλογή Γυαλιού (t/έτος)	Συνολικά συλλεγόμενες ποσότητες ΑΣΑ (t/έτος)
2019	14.063,69	3.344,03	9,5	17.419,48
2020	15.327,73	3.228,05	7,1	22.492,92
2021	14.932,68	3.416,88	11,7	22.133,85

Λαμβάνοντας υπόψη την παραγωγή Α.Σ.Α 22.492,92t για το έτος 2020 και δεδομένου του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Άρτας, προκύπτει ότι η μέση παραγωγή ανά κάτοικο είναι περίπου 1,43 kg/day (521 kg/έτος/κάτοικο).

Μέσα προσωρινής αποθήκευσης

▪ Συλλογή σύμμεικτων

Στο Δήμο Άρτας υπάρχουν τοποθετημένοι 2200 κάδοι χωρητικότητας 1.100 λίτρων, 100 κάδοι χωρητικότητας 660 λίτρων, 80 κάδοι χωρητικότητας 360 λίτρα, καθώς και 13 ημιβυθιζόμενοι κάδοι χωρητικότητας 3000 λίτρων για τη συλλογή των σύμμεικτων απορριμμάτων.

▪ Συλλογή αποβλήτων συσκευασιών

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Δήμου Άρτας με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης - Ανακύκλωσης ΑΕ για την εναλλακτική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων συσκευασίας από χαρτί/ χαρτόνι, πλαστικό, γυαλί, μέταλλο, έχουν τοποθετηθεί περίπου 1300 μπλε κάδοι ανακύκλωσης χωρητικότητας 1.100 λίτρων.

▪ Συλλογή γυάλινων συσκευασιών

Στο πλαίσιο συνεργασίας με την Εταιρεία Αξιοποίησης - Ανακύκλωσης ΑΕ, έχουν τοποθετηθεί σε κεντρικά σημεία του Δήμου, 22 ειδικοί κώδωνες για τη χωριστή συλλογή και ανακύκλωση του γυαλιού.

▪ Χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων

Για την κάλυψη των αναγκών του Δήμου αναφορικά με τη χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων, μέσω του προγράμματος ΕΣΠΑ Ηπείρου έχει αιτηθεί την προμήθεια 406 εξωτερικών καφέ κάδων χωρητικότητας 240lt, 360lt, 660lt και 1.100lt, 10.568 εσωτερικών κάδων κουζίνας χωρητικότητας 10lt και 1.100 χωρητικότητας 60lt, καθώς και 253.632 βιοδιασπώμενων σάκων 10lt και 26.400 βιοδιασπώμενων σάκων 60lt.

▪ Συλλογή αποβλήτων ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών (ΑΗΗΕ) και λαμπτήρων

Στο πλαίσιο δραστηριοποίησης του συστήματος εναλλακτικής διαχείρισης Ανακύκλωση Συσκευών Α.Ε., πραγματοποιείται η συλλογή ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και λαμπτήρων σε διάσπαρτα σημεία συλλογής σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, σε σχολεία καθώς και σε δημοτικές και δημόσιες υπηρεσίες.

Χώροι και Κτίρια

Για την εξυπηρέτηση των αναγκών της Διεύθυνσης Καθαριότητας, Ανακύκλωσης & Πρασίνου, ο Δήμος Άρτας, διαθέτει τις ακόλουθες εγκαταστάσεις :

- ένα Αμαξοστάσιο έναντι του 4ου Δημοτικού σχολείου, το οποίο προβλέπεται να μεταφερθεί εκτός πόλης.
- ένα νέο ΣΜΑ στη Γέφυρα Καλογήρου, ο οποίος αναμένεται σύντομα να τεθεί σε λειτουργία.

Σημειώνεται ότι κατά τη στιγμή συγγραφής του παρόντος, ο Δήμος Άρτας πρόκειται να δημιουργήσει ένα (1) Πράσινο Σημείο στη θέση «Λεροπούλα», η οποία απέχει 9 χλμ. από το κέντρο της Άρτας, η χρηματοδότηση του οποίου έχει εγκριθεί στο πλαίσιο του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Ηπείρου 2014 – 2020.

Επισημαίνεται, ότι οι ανωτέρω προτάσεις αναμένεται να ενισχύσουν σε μεγάλο βαθμό τη χωριστή συλλογή ποικίλων ρευμάτων αποβλήτων και να συμβάλουν καθοριστικά στην καλύτερη διαχείριση των ΑΣΑ.

Κρίσιμη κρίνεται η ανάπτυξη Πράσινων Γωνιών για την ενίσχυση της λειτουργίας του Πράσινου Σημείου.

Τέλος αναφέρεται ότι το κόστος διαχείρισης των απορριμμάτων το οποίο τα τελευταία έτη έχει εκτοξευτεί δημιουργεί οικονομικά θέματα στη λειτουργία του Δήμου.

1.2.6. Βασικές Υποδομές

1.2.6.1 Υποδομές μεταφορών / ενέργειας /επικοινωνιών

Το εθνικό οδικό δίκτυο της περιοχής μελέτης είναι το ακόλουθο:

1.Αυτοκινητόδρομος «Ιόνιας Οδού» Αντιρρίου – Ιωαννίνων

Αποτελεί το βασικό υπερτοπικό άξονα που διασχίζει το Δήμο. Η κατασκευή του ολοκληρώθηκε το 2017 και η σύνδεση με τη πόλη της Άρτας γίνεται με Ανισόπεδο Κόμβο ανατολικά της πόλης. Ωστόσο συνδέεται και με τοπικό οδικό δίκτυο στο ύψος της Καμπής.

2. Εθνική Οδός Αντιρρίου – Ιωαννίνων – Ε.Ο 05 (όρια Νομών (Άρτας-Αιτωλοακαρνανίας)-Άρτα-Φιλιππιάδα-Ιωάννινα)

Η κύρια Αρτηρία της πόλης είναι η Εθνική Οδός Αντιρρίου –Ιωαννίνων. Πλησίον της πόλης αγκαλιάζει τον αστικό ιστό και ακολουθεί τη πορεία του ποταμού Άραχθου από την αφετηρία του αστικού της τμήματος Ανατολικά (στο κυκλικό κόμβο για τη σύνδεση με τον Α/Κ της «Ιονίας Οδού») μέχρι τη Γέφυρα Δυτικά που αποτελεί με τη παρουσία του ιστορικού γεφυριού το χαρακτηριστικότερο τοπόσημο της πόλης.

Τμήμα εντός αστικού ιστού: Λόγω της μεγάλης επικινδυνότητας της οδού για οδηγούς και πεζούς και στα πλαίσια μεταφοράς της αρμοδιότητας συντήρησης της εντός του αστικού ιστού το 2020 από την Περιφέρεια Ηπείρου, ο Δήμος Αρταίων εκπονεί τη μελέτη «Μελέτη βελτίωσης ασφάλειας επί της Εθνικής Οδού που διέρχεται της πόλης της Άρτας και λοιπά επικίνδυνα σημεία» με ιδίους πόρους. Από αυτή θα προκύψουν άμεσες αναγκαίες παρεμβάσεις σε όλο το μήκος καθώς και μεγαλύτερες όπως ανάπτυξη Κόμβων. Ήδη το ολοκληρωμένο έργο Κόμβος στο ύψος της Πλατείας Ζέρβα και το εν εξελίξει ενταγμένο έργο στο ΕΠ Ήπειρος Κόμβος στο ύψος της οδού Ελευθερίου Βενιζέλου, από το Δήμο Αρταίων, αντιμετωπίζουν σημαντικά θέματα της οδού.

Τμήμα εκτός αστικού ιστού: Αίτημα που τέθηκε και στα πλαίσια της διαβούλευσης αποτελεί η ανάγκη να υπάρξει βελτίωση της υφιστάμενης νέας Γέφυρας με δημιουργία δυο (2) νέων λωρίδων κίνησης οχημάτων, καθώς και ένθεν και ένθεν της πόλης η εξασφάλιση επί της οδού πρόσβασης σε πεζούς και ποδηλάτες, που δεν υφίσταται στην παρούσα φάση.

Η κατασκευή δυο (2) κόμβων από την Περιφέρεια Ηπείρου στο ύψος των Εργατικών Κατοικιών και του super market AB Βασιλόπουλος που αποτέλεσε την α' φάση του έργου «Κατασκευή κυκλικού Κόμβου επί της Ε.Ο. Ιωαννίνων -Άρτας (θέση Ελευούσα-Εργατικές)», αποτέλεσε σημαντικό έργο για την άρση της επικινδυνότητας των σημείων αυτών και είναι σημαντική η ολοκλήρωση του έργου με τη β' φάση αυτού με κατασκευή κυκλικού κόμβου στο σημείο που η οδός συνδέεται με την Επαρχιακή οδό Άρτα-Κωστακίων σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη.

3. Εθνική οδός (30) Άρτας (από Ε.Ο. 5)-Βουργαρέλι-όρια Νομών Άρτας – Τρικάλων

Η οδός διέρχεται εντός της περιοχής παρέμβασης σε πολύ μικρό τμήμα ανατολικά της πόλης είναι όμως κρίσιμη για την ανάπτυξή της. Η ολοκλήρωση της οδού Άρτας – Τρικάλων που παραμένει ημιτελής τα τελευταία χρόνια στα όρια του Νομού Άρτας θα πρέπει επίσης να αποτελέσει προτεραιότητα. Η αρμοδιότητα της οδού ανήκει στην Περιφέρεια Ηπείρου.

Το επαρχιακό οδικό δίκτυο της περιοχής μελέτης είναι το ακόλουθο και παρακάτω γίνεται αναφορά στα σημεία που κρίνεται αναγκαία η αναβάθμισή τους:

1. Επαρχιακή οδός (1) Άρτα Γλυκόριζο-Περάνθη-Κομμένο
2. Επαρχιακή οδός (2) Άρτα-Κεραμάτες -Νεοχώρι

Η Επαρχιακή οδός από Άρτα διέρχεται πλησίον της Ιστορικής Γέφυρας που συνδέεται με ανεπαρκή είσοδο-έξοδο με την Εθνική Οδό και συνεχίζει με διέλευση κάτω από γέφυρα μικρού πλάτους (όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα)

και εν συνεχεία κατά μήκος του ποταμού, μη επιτρέποντας τη διέλευση πεζών από και προς Κεραμάτες σύμφωνα και με το ΣΒΑΚ χρήζει επανασχεδιασμού του. . Ο Δήμος Αρταίων έχει εκπονήσει τη μελέτη «Νέας Συνδετήριας οδού μεταξύ Επ. Οδών Άρτας Κωστακίων και Άρτας - Νεοχωρίου (Παράκαμψη Ιστορικής Γέφυρας Αράχθου)» και σύμφωνα με το ΣΒΑΚ αλλά και την ανάγκη προβολής του μνημείου της Ιστορικής Γέφυρας κρίνεται αναγκαία η διαμόρφωση της εν λόγω

3. Επαρχιακή οδός (3) Άρτα-Κωστακιοί-Κορωνησία
4. Επαρχιακή οδός (4) Άρτα-Γραμμενίτσα-Γέφυρα Τζαρή
5. Επαρχιακή οδός (4) Άρτα-(από διασταύρωση με Επαρχιακή οδός 4 θέση «Μπανιώτη»)-Χανόπουλο-Καμπή-όρια Νομού Πρέβεζας

Βασικές συλλεκτήριες οδοί

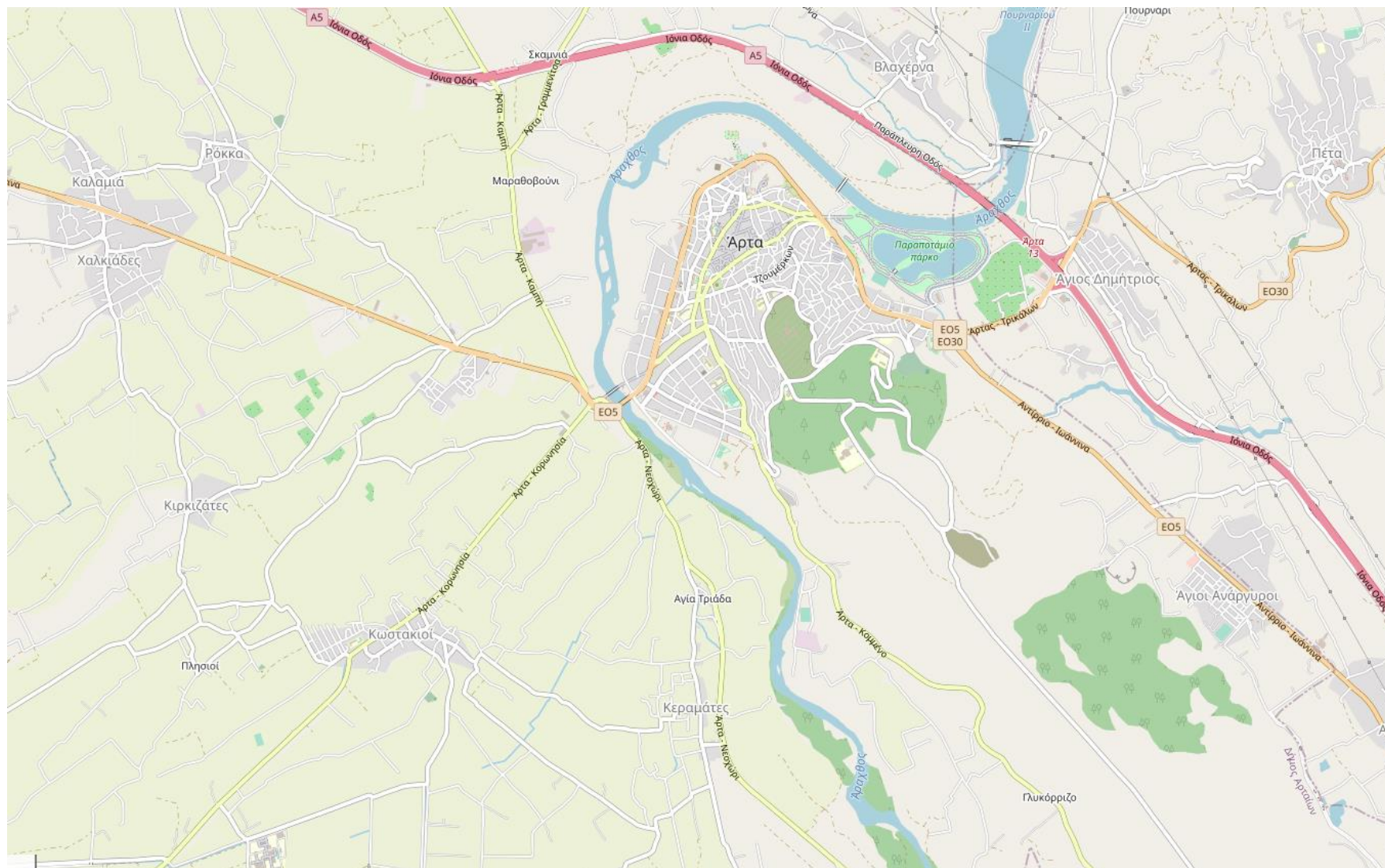
- Ο άξονας οδών Αμβρακίας - Βασ. Πύρρου – Σκουφά αποτελεί είσοδο από ανατολικά στο κεντρικό τμήμα της πόλης και είναι μονοδρομημένος.
- Ο άξονας των οδών Καμηλών – Βασ. Κωνσταντίνου, είναι μονοδρομημένος, αποτελεί είσοδο στο κεντρικό τομέα από Δυτικά και εξυπηρετεί τη αντίθετη κατεύθυνση κυκλοφορίας.
- Η οδός Τζουμέρκων συμπληρώνει το βασικό δίκτυο συλλεκτηρίων οδών του Κεντρικού τομέα.
- Στο κεντρικό τομέα το δίκτυο των συλλεκτηρίων συμπληρώνουν οι οδοί Φιλελλήνων και Μακρυγιάννη που λειτουργούν ως ζεύγος αντιδρόμων.
- Στο Νοτιοδυτικό τομέα της πόλης η οδός Κομμένου αποτελεί τη βασική συλλεκτήρια οδό.
- Το δίκτυο συλλεκτηρίων οδών στο νοτιοδυτικό τομέα συμπληρώνουν οι αμφίδρομες οδοί Κατσιμήτρου , Ολυμπιονίκη Τλασιμάχου, Παπαναστασίου, Αγραφιώτη και Π. Δράκου με

κατάστρωμα κυκλοφορίας 8-11 μ και πολύ καλή προσβασιμότητα πεζοδρομίων. Στο όριο του νότιου τμήματος αναπτύσσεται παρόχθια με νησίδα διαχωρισμού, πλάτος κυκλοφορίας 6.0μ ανά κατεύθυνση και άνετα πεζοδρόμια .

- Ο άξονας Περιφερειακής Βαλαώρας και Περιφερειακής Στρατώνος που διέρχεται στο ανατολικό όριο της πόλης σε λοφώδες ανάγλυφο.
- Στο νέο τμήμα του Σχεδίου Πόλης δυτικά της Ε.Ο 5, βασική συλλεκτήρια αποτελεί η αμφίδρομη κυκλοφορίας οδός Μπάκολα.

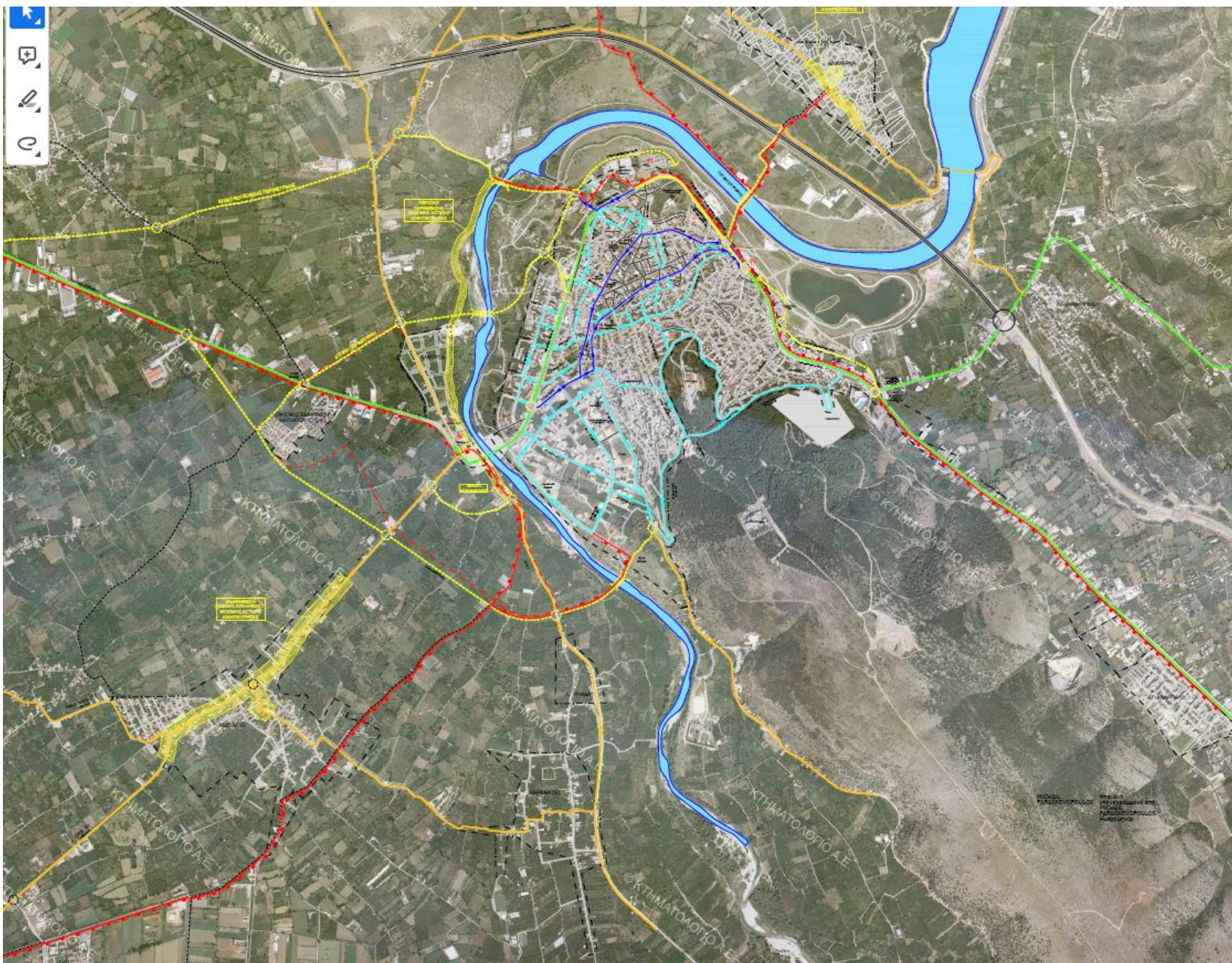
Προβλήματα που εντοπίζονται:

- Εντός της πόλης η αναγκαιότητα ολοκλήρωσης του ΣΑΠ, η βελτίωση της ασφάλειας της Εθνική Οδού εντός τη πόλης και η διάνοιξη οδών που προβλέπονται στο εγκεκριμένο ΓΠΣ κύρια στη Βαλαώρα – Άνω πόλης Άρτας όπου σημαντικές συλλέκτριες και λοιπές οδοί δεν είναι ακόμα διανοιγμένες.
- Εκτός πόλης η αναγκαιότητα διαμόρφωσης δικτύου πεζών και ποδηλατοδρόμων επί της Εθνική Οδού Ιωαννίνων Αθηνών, στην Επαρχιακή Οδό Άρτας Κωστακίων μέχρι το ύψος των ΤΕΙ καθώς η διέλευση πεζών είναι αδύνατη και ποδηλάτων επικίνδυνη.

Χάρτες 5-6. Περιοχή BAA και σχέση με οδικό δίκτυο-προσβασιμότητα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
---	Όριο Οικισμού
- - - - -	Προτεινόμενη Επέκταση Ορίου Οικισμού
(P)	Δημοτικός Χώρος Στάθμευσης
.....	Υφιστάμενος Πεζόδρομος
—	Εθνικό Οδικό Δίκτυο
—	Επαρχιακή Οδός
—	Πρωτεύον Οδικό Δίκτυο ΠΜ1
—	Δευτερεύον Οδικό Δίκτυο ΠΜ1
.....	Προτεινόμενες Περιφερειακές Συνδέσεις
.....	Προτεινόμενο Πεζοδρομούμενο Τμήμα
---	Δημοτική Οδός προς Βελτίωση / Επέκταση
—	Προτεινόμενοι Ποδηλατόδρομοι

Συγκοινωνία

Το δίκτυο των υπεραστικών συγκοινωνιών που διασυνδέει την πόλη της Άρτας με τον υπόλοιπο νομό και τα άλλα αστικά κέντρα της χώρας, εκτελείται με λεωφορεία κυρίως του ΚΤΕΛ Ν. Άρτας αλλά και άλλων Νομών (προς τα αντίστοιχα αστικά κέντρα).

Η πόλη της Άρτας συνδέεται με απευθείας δρομολόγια με τα περισσότερα από τα σημαντικά αστικά κέντρα της επικράτειας, για παράδειγμα τα δρομολόγια προς Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Πάτρα.

Η συγκοινωνία στο Πολεοδομικό συγκρότημα Άρτας και τους περιαστικούς οικισμούς εκτελείται με τα λεωφορεία του Αστικού ΚΤΕΛ Άρτας. Η πληρότητα των λεωφορείων είναι μέτρια.

1.2.6.2 Πράσινο- Κοινόχρηστοι χώροι

Κυκλοφοριακό - Στάθμευση

Το κυκλοφοριακό πρόβλημα στην πόλη της Άρτας είναι ιδιαίτερα έντονο. Η αποτελεσματική ρύθμιση της κυκλοφορίας στην πόλη αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη της περιοχής αλλά και την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Πραγματοποιήθηκε η ανάπτυξη σχεδίου Βιώσιμης Κινητικότητας ώστε να ρυθμίζεται με αποτελεσματικό τρόπο η κυκλοφορία στο κέντρο της πόλης και γύρω από αυτή.

Το πρόβλημα έλλειψης θέσεων και εκτεταμένης παράνομης στάθμευσης είναι ιδιαίτερα οξύ, κυρίως στην κεντρική περιοχή. Η άναρχη και παράνομη στάθμευση δημιουργεί σημαντικά προβλήματα ικανοποιητικής διεξαγωγής της κίνησης οχημάτων καθώς μειώνεται η κυκλοφοριακή ικανότητα των οδών αλλά και δυσχεραίνεται η κίνηση πεζών.

Για την αντιμετώπιση της σημερινής και της μελλοντικής αύξησης της έλλειψης πρέπει να προωθηθεί η δημιουργία των χώρων στάθμευσης. Η θέσπιση μέτρων αποθάρρυνσης της χρήσης Ι.Χ. για μετακινήσεις προς την κεντρική περιοχή θα μείωνε και τη ζήτηση στάθμευσης. Στην πόλη λειτουργούν μερικά ιδιωτικά πάρκινγκ και τέσσερα δημοτικά, ενώ το οργανωμένο πάρκινγκ του Δήμου Αρταίων στην παραλίμνια περιοχή είναι δωρεάν.

Πράσινο

Στην πόλη υπάρχει έντονη η έλλειψη χώρων πρασίνου κύρια στην Άνω Πόλη – Βαλαώρα. Η ανάγκη για την αξιοποίηση του περαστικού δάσους είναι εξίσου σημαντική.

Για το επίπεδο τμήμα της πόλης η ανάγκη διαμόρφωσης του παραποτάμιου πάρκου είναι εξαιρετικά αναγκαία καθώς αποτελεί το κύριο και μόνο μεγάλο χώρο αναψυχής της πόλης.

1.2.6.3 Δίκτυο πεζοδρόμων/ ποδηλατοδρόμων

Η πόλη της Άρτας διαθέτει ένα εκτεταμένο δίκτυο πεζοδρόμων που καλύπτει σχεδόν το σύνολο της κεντρικής περιοχής. Ωστόσο, υπάρχουν τμήματα του βασικού οδικού δικτύου με μειωμένη προσπελασιμότητα για τους πεζούς, επειδή είτε απουσιάζουν παντελώς πεζοδρόμια είτε τα υφιστάμενα έχουν πλάτος μικρότερο του 1,5 μ. Η προσπελασιμότητα στο δίκτυο πεζοδρόμων και γενικότερα στην κεντρική περιοχή πεζή είναι ανομοιόμορφα κατανεμημένη χωρικά. Ένα σημαντικό τμήμα της πόλης δεν έχει ικανοποιητική προσπελασιμότητα πεζή στις κύριες καθημερινές δραστηριότητες της πόλης. Οι επιλογές μετακινήσεων που έχουν οι κάτοικοι της περιοχής αυτής (Λόφος Βαλαώρας) περιορίζονται στην χρήση μηχανοκίνητων μέσων ιδιωτικής χρήσης, δεδομένου επίσης ότι ικανοποιητική εξυπηρέτηση της περιοχής αυτής από ΔΣ δεν είναι πρακτικά εφικτή.

Η γενική προσπελασιμότητα της πόλης μέσω ποδηλάτου αξιολογείται αρχικά ως προς τις κλίσεις του εδάφους. Άλλοι παράγοντες όπως η κατάσταση της επιφάνειας κύλισης, η διατομή της οδού, κυκλοφοριακά χαρακτηριστικά κ.α., λαμβάνονται υπόψη στον σχεδιασμό δικτύων κίνησης ποδηλατών αφού όμως έχει εξεταστεί πρώτα η καταλληλότητα κάθε συνδέσμου ως προς την κλίση για έναν μέσο ποδηλάτη.

Το σύνολο των οδικών τμημάτων της πόλης μεταξύ της περιμετρικής, της Σκουφά και της Κομμένου είναι κατάλληλα ως προς τις κλίσεις για κίνηση ποδηλάτου. Αντίθετα στο λόφο Βαλαώρας η εικόνα είναι θρυμματισμένη και δεν υπάρχει προοπτική οργάνωσης δικτύου κίνησης ποδηλατών.

1.2.6.4 Μνημεία

Αρχαία Μνημεία

Η Άρτα, είναι η δεύτερη σε πληθυσμό και η πρώτη σε ιστορία πόλη της Ηπείρου. Η ιστορία της Άρτας χάνεται στα βάθη των αιώνων. Από τα Ομηρικά ακόμη χρόνια ο τόπος αυτός κατοικούνταν στα πεδινά από τους Δρύοπες και στα ορεινά από τους τραχείς Αθαμάνες.

Η Άρτα, ενσωματώνει πλούσια ιστορία, σε όλο το γεωγραφικό και διαχρονικό της εύρος. Κτισμένη στα ερείπια της Αρχαίας πόλεως Αμβρακίας, αποτέλεσε σημαντικό στρατηγικό σημείο της ευρύτερης - γεωγραφικά- περιοχής σε πολλές χρονικές περιόδους.

Στη θέση της σημερινής κάτω πόλης υπήρχε συνοικισμός με το όνομα Αμβρακία. Η Αμβρακία χτίστηκε τον 7ο αιώνα π.Χ. από τον Γόργο, γιό του τύραννου της Κορίνθου Κυψέλου. Μετά τον αποικισμό των Κορινθίων στην Αμβρακία η πόλη αναδείχθηκε σε σπουδαίο εμπορικό, διοικητικό και πολιτιστικό κέντρο.

π.Χ. ΑΡΧΑΙΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Τείχος Αρχαίας Αμβρακίας

Ναός του Απόλλωνος Σωτήρος

Ιερά οδός

Μικρό Θέατρο Αμβρακίας

Νοτιοδυτικό Νεκροταφείο Αμβρακίας

Δυτική Νεκρόπολη της Αμβρακίας (Πολυάνδριο)

Αρχαίον Όρραον

Κλασσικά Μνημεία

Τείχος Αμβρακίας

Την Αμβρακία περιέλαβε ισχυρός οχυρωματικός περίβολος εξαιρετικά επιμελημένης κατασκευής. Το τείχος της αρχαίας Αμβρακίας είναι από τα πιο εντυπωσιακά αξιοθέατα της Άρτας. Άρχισε να κατασκευάζεται τον 6ο αιώνα π.Χ. και συμπληρώθηκε τον 4ο αιώνα π.Χ. Τα πιο εντυπωσιακά είναι τα τμήματα που επάνω τους χτίστηκε το βυζαντινό Κάστρο των Κομνηνών.

Ναός του Απόλλωνα Πύθιου Σωτήρα

Βρίσκεται στο κέντρο της σύγχρονης πόλης Άρτας. Ήταν ο σημαντικότερος λατρευτικός χώρος της αρχαίας Άρτας (Αμβρακία). Ο ναός του Απόλλωνα χρονολογείται από τους αρχαιολόγους γύρω στο 500 π.Χ.

Μικρό Θέατρο Αμβρακίας

Βρίσκεται στο κέντρο της αρχαίας Αμβρακίας. Το θέατρο είναι το μικρότερο από όλα αρχαία ελληνικά θέατρα, το οποίο σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις χτίστηκε κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Πύρρου και χρονολογείται στα τέλη 4ου π.Χ. αρχές 3ου π.Χ. αι.

Νοτιοδυτικό Νεκροταφείο Αμβρακίας

Κατά μήκος της οδού Κομμένου εκτείνεται το νοτιοδυτικό νεκροταφείο της Αμβρακίας, το οποίο διέσχιζε μνημειώδης λεωφόρος με επιμελημένους ταφικούς περιβόλους εκατέρωθέν της. Ο σημαντικότερος από αυτούς έφερε στο ανώτερο τμήμα του επιγραφή και αποτελούσε δημόσιο κενοτάφιο.

3.5. Βυζαντινά, μεταβυζαντινά και θρησκευτικά μνημεία

Βυζαντινά Μνημεία

Κρίκοι στη μακρά αλυσίδα των βυζαντινών, θρησκευτικών και πολιτικών, μνημείων που κοσμούν την πόλη της Άρτας και τα οποία ανεγέρθηκαν κατά τη διάρκεια της ακμής της πόλης ως πρωτεύουσας του Δεσποτάτου της Ηπείρου - από το 1204 όταν κατέφυγαν εκεί οι Άγγελοι Κομνηνοί Δούκες μετά την πρώτη Άλωση της Πόλης από τους Σταυροφόρους - αποτελούν:

μ.Χ. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Άγιος Βασίλειος της Αγοράς

Άγιος Βασίλειος Γέφυρας

Ναός Αγίας Θεοδώρας

Παναγία η Βλαχέρνα

Άγιος Δημήτριος Κατσούρη

Το Κάστρο

Η Παναγία η Παρηγορήτισσα

Παντάνασσα

Άγιος Νικόλαος της Ροδιάς

Αγία Παρασκευή του Δράκου

Κάστρο Κούλια
Ναός Γενεσίου Θεοτόκου, ή Κόκκινη Εκκλησία
Η Παναγία της Κορωνησίας

Το Κάστρο

Χτισμένο από τον Μιχαήλ Β΄ Δεσπότη της Ηπείρου στα μέσα του 13ου αιώνα, χαρακτηριστικό δείγμα βυζαντινής οχυρωματικής τέχνης, το κάστρο της Άρτας που διατηρείται σε άριστη κατάσταση, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα αξιοθέατα της περιοχής.

Το σημερινό μνημείο κτίστηκε σε τρεις περιόδους. Πάνω στα απομεινάρια του αρχαίου τείχους κτίστηκε κατά το 13ο αιώνα το νεότερο κάστρο, το οποίο 100 χρόνια περίπου αργότερα επισκευάστηκε και στην περίοδο της Τουρκοκρατίας πήρε την τελική του μορφή, με τις βελτιώσεις και τις προσθήκες που έγιναν. Το 1875 κτίστηκε ο πύργος του ρολογιού μπροστά από το κάστρο, ο οποίος φαντάζει ως φυσική προέκταση του τείχους.

Στο επίσης εντυπωσιακό εσωτερικό του κάστρου είχε χτιστεί παλιότερα ξενοδοχείο Ξενία.

Η Παρηγορήτρια

Η Παναγία η Παρηγορήτισσα ο πιο σημαντικός και διάσημος βυζαντινός ναός του νομού Άρτας, αριστούργημα της βυζαντινής αρχιτεκτονικής. Κτίστηκε το 1285-89 από το Νικηφόρο Α΄ Κομνηνό Δούκα και τη γυναίκα του Άννα Παλαιολογίνα Κατακουζηνή, στην ακμή του Δεσποτάτου της Ηπείρου.

Αγία Θεοδώρα

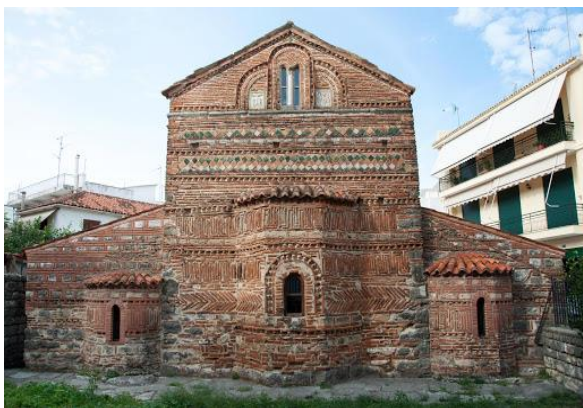
Ο ναός της πολιούχου της Άρτας που κτίστηκε το 11ο αιώνα σε μορφή τρίκλιτης βασιλικής και ανακαίνιστηκε το 13ο αιώνα και ένας πυλώνας είναι τα μόνα σωσμένα τμήματα από τη μονή που έχτισε η βασίλισσα του Δεσποτάτου Θεοδώρα προς τιμήν του Αγίου Γεωργίου και λειτούργησε ως γυναικείο μοναστήρι.

Άγιος Βασίλειος

Ναός του του Αγίου Βασιλείου στην πόλη της Άρτας ανεγέρθηκε στο β' μισό του 13ου αιώνα μ.Χ. με πλουσιότατο κεραμοπλαστικό διάκοσμο σε ποικιλία σχημάτων αλλά και συμμετρία και δύο πήλινες εφυαλωμένες εικόνες εντοιχισμένες στην ανατολική του πλευρά. Πρόκειται για ένα διακοσμητικό κομψοτέχνημα που μετράει σχεδόν 800 χρόνια ζωής.

Μονή Κάτω Παναγίας

Στο δρόμο προς το Γλυκόριζο, η Μονή της Κάτω Παναγίας κτίστηκε το 13ο αιώνα (1250-1260) από το Δεσπότη της Ηπείρου Μιχαήλ Β' Δούκα και η ονομασία αυτή δόθηκε ώστε να διακρίνεται σε σχέση με το μεγάλο ναό της Άρτας, την Παναγιά την Παρηγορήτισσα και τιμάται στη Γέννηση της Θεοτόκου (8 Σεπτεμβρίου). Σήμερα το μοναστήρι βρίσκεται σε λειτουργία.

Μεταβυζαντινά Μνημεία

ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ/ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Το γεφύρι της Άρτας

Η Παναγία της Ροδιάς (Βίγλα)

Τζαμί Φαϊκ Πασά Ιμαρέτ

Το ρολόι της πόλης

Το γεφύρι της Άρτας

Το θρυλικό γεφύρι της Άρτας, ορόσημο της πόλης πήρε την τελική του μορφή το 1612. Ωστόσο τα θεμέλια του γεφυριού δείχνουν ότι στη θέση αυτή υπήρχε γέφυρα ήδη από τους κλασσικούς ή ελληνιστικούς χρόνους. Η τελευταία προσθήκη έγινε στους χρόνους της Τουρκοκρατίας, όταν ανυψώθηκε το οδόστρωμα, οπότε το γεφύρι πήρε τη σημερινή του όψη. Το Γεφύρι της Άρτας, σύμβολο 2.000 χρόνων, ενώνει τις δύο όχθες του Άραχθου και παράλληλα ενώνει το παρελθόν της Άρτας με το παρόν της και με το μέλλον της.

Πλάτανος του Αλή Πασά

Τέλος, στα αξιοθέατα συγκαταλέγεται και ο υπεραιωνόβιος Πλάτανος της Άρτας ή αλλιώς ο Πλάτανος του Αλή Πασά, ο οποίος βρίσκεται στην αριστερή όχθη του ποταμού Άραχθου, και από το 1976 έχει ανακηρυχτεί διατηρητέο μνημείο της φύσης.

1.2.6.5 Διατηρητέα κτήρια

Σύμφωνα με τον διαρκή κατάλογο των κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της Ελλάδας, έχουν χαρακτηριστεί ως έργα τέχνης που χρειάζονται ειδική κρατική προστασία είκοσι δύο (22) κτίρια στην Άρτα, γιατί πρόκειται για κτίσματα στα οποία σώζεται η ντόπια αρχιτεκτονική με ρεύματα που δέχθηκε στα τέλη του προηγούμενου αιώνα ή στις αρχές του αιώνα μας.

- Διώροφες οικίες στην οδό Νικολάου Σκουφά και συγκεκριμένα στην οδό Νικ. Σκουφά 50 – 52, οδό Νικ. Σκουφά 54 οδό Νικ. Σκουφά 56, οδό Νικ. Σκουφά 57, οδό Νικ. Σκουφά 58-60, οδό Νικ. Σκουφά 77, οδό Νικ. Σκουφά 79 οδό Νικ. Σκουφά 81, οδό Νικ. Σκουφά 95, οδό Νικ. Σκουφά 97-99-101 και οδό Νικ. Σκουφά 124.
- Ισόγειο κτίριο στην οδό Σκουφά 89, 91, 93 που στεγάζει καταστήματα.
- Δημαρχείο Άρτας, στην οδό Ν. Σκουφά 94 - 96Α.
- Διώροφο νεοκλασικό κτίριο στην οδό Ν. Σκουφά 103 το οποίο παρουσιάζει αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον.
- Διώροφη οικία στην οδό Λογοθέτη Βλαχούτση 7 και στην οδό Λογοθέτη Βλαχούτση 93
- Διώροφη οικία στην οδό Κοσμά Αιτωλού 7 και Γ. Μάτσου
- Διώροφη οικία στην οδό Αποκαύκου 7 και πλατεία Σκουφά,
- Διώροφη οικία ιδιοκτησίας Καλαμάκη στην οδό Γριμπόβου 9.
- Διώροφη οικία στην οδό Κ. Παλαμά 23
- Διώροφη οικία στην οδό Μακρυγιάννη 3 και 5
- Διώροφη οικία στην οδό Φιλελλήνων 13 και στην οδό Φιλελλήνων 54
- Διώροφη οικία στην οδό Πριοβόλου 8 και στην οδό Πριοβόλου 28
- Κτήριο Στρατοπέδου Παπακώστα, 1^ο και 2^ο Κτήριο Στρατοπέδου Βερσή,
- Διώροφο κτήριο στη συμβολή των οδών Αγίου Μάρκου και Κρυστάλλη
- Κτήριο δίπλα στη Γέφυρα της Άρτας,
- Αρχοντικό Παπακώστα, στην οδό Μπιζανίου, Κομνηνών και Μητροπολίτη Ιγνατίου

1.2.6.6 Πολιτιστικές υποδομές

- **Αρχαιολογικό Μουσείο**

Το 1972 ιδρύθηκε η Αρχαιολογική Συλλογή Άρτας, η οποία στεγάστηκε στην ανακαινισμένη Τράπεζα της Μονής Παρηγορήτισσας. Η συλλογή αυτή περιελάμβανε ευρήματα από την Άρτα και την ευρύτερη περιοχή. Ο τεράστιος ωστόσο, όγκος των κινητών ευρημάτων από τις σωστικές ανασκαφικές έρευνες των τελευταίων δεκαετιών του 20ου αιώνα κατέστησε επιτακτική την ανάγκη ίδρυσης νέου Αρχαιολογικού Μουσείου το οποίο κατασκευάστηκε στη θέση "Τρίγωνο", κοντά στο ιστορικό γεφύρι της Άρτας και άνοιξε για το κοινό το φθινόπωρο του 2009.

- **Ιστορικό Μουσείο Συλλόγου "Σκουφά"**

Βρίσκεται στην οικία Γαρουφαλλιά και πολλά από τα αντικείμενα που εκθέτει αποτελούν ευγενική προσφορά του ίδιου, όπως εξάλλου και το ίδιο το κτίριο.

- **Ιστορικό Μουσείο Π. Γαρουφαλλιά.**

Βρίσκεται έναντι της εκκλησίας της Παρηγορήτισσας, στη Γαρουφαλιά στέγη και παρουσιάζεται η ιστορία της πόλης από την αρχαιότητα έως σήμερα. Υπάρχει πλούσιο φωτογραφικό υλικό καθώς και μακέτες μνημείων.

- **Λαογραφικό Μουσείο Συλλόγου "Σκουφά"**

Στεγάζεται στο αναστηλωμένο τουρκικό φρούριο, δίπλα στο γεφύρι της Άρτας. Κτίστηκε στην τοποθεσία αυτήν, γιατί η γέφυρα της Άρτας αποτελούσε το σύνορο του νεοσύστατο ελληνικού κράτους

- **Βιβλιοθήκη "Σκουφά"**

Στεγάζεται στο πίσω μέρος της οικίας Γαρουφαλλιά και μπορεί κανείς να βρει σπάνια βιβλία και εκδόσεις.

- **Δημοτική Πινακοθήκη**

Η Δημοτική Πινακοθήκη Άρτας «Γ. Μόραλης» εγκαινιάστηκε το Δεκέμβριο του 2010 και στεγάζεται στο ανακαινισμένο κτίριο της πρώην Πυροσβεστικής.

- **Θερινός Κινηματογράφος «Ορφέας»**

1.2.6.7 Τοπόσημα

Τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής είναι ο Άραχθος και ο Αμβρακικός κόλπος και το κωνοφόρο περιαστικό δάσος.

Την πόλη της Άρτας διασχίζει ο ποταμός Άραχθος, πηγάζει από την οροσειρά των Τζουμέρκων και εκβάλλει στον Αμβρακικό κόλπο.

Η πόλη είναι αμφιθεατρικά κτισμένη στους πρόποδες του λόφου Περάνθης. Το κωνοφόρο δάσος είναι πηγή ζωής και ομορφιάς για την πόλη.

I. Άραχθος

Η οικονομική και πολιτιστική διαδρομή των παρόχθιων οικισμών, της πόλης της Άρτας αλλά και ολόκληρου του Νομού είναι στενά συνυφασμένη με τα έργα και τη συμπεριφορά του ποταμού. Ο ποταμός Άραχθος, του οποίου τα χαρακτηριστικά θα αναλύσουμε στη συνέχεια του κεφαλαίου, αποτελεί τον κυριότερο ρυθμιστικό παράγοντα της εξέλιξης κι ευημερίας των κατοίκων της περιοχής.

Ο ποταμός Άραχθος μπαίνει στο Νομό Άρτας από τα ΒΔ, τον διαρρέει σχηματίζει στην περιοχή της πόλης της Άρτας ένα S, που ποτίζει την πεδιάδα και χύνεται στον Αμβρακικό Κόλπο.

Τον Αύγουστο του 2022 έγινε ένα ακόμη βήμα για την κατάρτιση της μελέτης για την αντιπλημμυρική προστασία της Άρτας και οριοθέτησης του ποταμού Αράχθου, καθώς ο Δήμος έχει αποστείλει την σχετική μελέτη σε φορείς της περιοχής, προκειμένου, να καταθέσουν απόψεις, θέσεις και τυχόν ενστάσεις.

Η μελέτη αντιπλημμυρικής προστασίας Άρτας καθώς και της ευρύτερης περιοχής που διέρχεται ο Άραχθος ποταμός μέχρι τον Αμβρακικό Κόλπο, αφορά ένα σπουδαίο έργο που θα αποτελέσει κομβικό σημείο για την ανάπτυξη της παραποτάμιας περιοχής, αλλά και ολόκληρης της πόλης της Άρτας.

II. Περιαστικό δάσος

Ο λόφος της Περάνθης είναι το περιαστικό δάσος της πόλης της Άρτας και είναι ένα μέρος ιδανικό για περπάτημα, τρέξιμο, ορεινή ποδηλασία και εξερεύνηση. Ο λόφος Περάνθης είναι ένας γεωλογικός σχηματισμός, στις παρυφές του οποίου βρίσκεται χτισμένη η πόλη της Άρτας και αποτελεί το φυσικό σύνδεσμο των παράκτιων υγροτόπων του Αμβρακικού με τον ορεινό όγκο των Τζουμέρκων. Ο λόφος είναι επίσης γνωστός και ως Βαλαώρα ή Πετροβούνι. Η Περάνθη είναι μία χαμηλή λοφοσειρά με ύψος 218 μ. και εμφανίζει ήπιες κλίσεις, εκτός από την δυτική απόκρημνη πλευρά.

Τα τελευταία χρόνια ο Σύλλογος Δρομέων Άρτας σε συνεργασία με τον Ορειβατικό Σύλλογο Άρτας πήραν την πρωτοβουλία και ξεκίνησαν εθελοντικά την καθαριότητα και την σηματοδότηση των μονοπατιών του λόφου, ώστε να υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε αυτά. Οι δύο παραπάνω Σύλλογοι, αρχικά καθάρισαν εθελοντικά το ξεχασμένο μονοπάτι που είχε κατασκευαστεί πριν από περίπου 40 χρόνια στον λόφο της Περάνθης. Στην συνέχεια διανοίχτηκαν νέα μονοπάτια τα οποία συνδέθηκαν με το παλιό μονοπάτι και δημιουργήθηκε ένα δίκτυο μονοπατιών περίπου 9 χλμ. Σε όλα τα μονοπάτια υπάρχει σήμανση και χαρτογράφηση ώστε η χρήση τους να είναι ασφαλής. Από τεχνικής πλευράς το μονοπάτι χαρακτηρίζεται εύκολο διότι το υψόμετρο του φτάνει τα 218 μέτρα. Στην διαδρομή των μονοπατιών υπάρχουν πολλά ενδιαφέροντα στοιχεία τα οποία δημιουργούν μια ιδιαίτερη αισθητική απόλαυση και ευχαρίστηση στους επισκέπτες. Κατά το μήκος του λόφου αναδεικνύεται η υπέροχη θέα από το πανοραμικό τοπίο της πεδινής περιοχής της Άρτας έως τον Αμβρακικό κόλπο, τα Τζουμέρκα, το φράγμα Πουρναρίου, τις τεχνητές λίμνες του ποταμού Αράχθου και το παραλίμνιο πάρκο. Στην ανατολική πλευρά του λόφου οι επισκέπτες μπορεί να συναντήσουν πολυβολεία τα οποία σύμφωνα με μαρτυρίες κατασκευάστηκαν την περίοδο της Τουρκοκρατίας και πήραν την τελική τους μορφή μέσα από παρεμβάσεις που έγιναν στην στον εμφύλιο ή την κατοχή. Τα πολυβολεία δίνουν ένα διαφορετικό ξεχωριστό τόνο, διότι προσφέρουν στους περιπατητές – αθλούμενους τη γνωριμία με την ιστορία και τον πολιτισμό της πόλης της Άρτας. Ο κάθε χρήστης των μονοπατιών μπορεί να επιλέξει την διαδρομή και το μήκος που επιθυμεί να διανύσει, όπως και το τοπίο που τον ευχαριστεί. Μπορεί να επιλέξει ανάμεσα στην διαδρομή που υπάρχει μέσα στο δάσος με

κυπαρίσσια και πεύκα ή την ξέφωτη διαδρομή έχοντας την πανοραμική θέα. Στις 26-09-2021 διεξάχθηκε 1ο Arta City Trail το οποίο διοργανώθηκε από τον Σύλλογο Δρομέων Άρτας. Το συγκεκριμένο δρώμενο ήταν μια καλή ευκαιρία ώστε να προβληθεί ο πανέμορφος χώρος που αναδείχτηκε ύστερα από την προσπάθεια των εθελοντών. Η ανάδειξη ενός τοπίου τόσο σημαντικής περιβαλλοντικής και αισθητικής αξίας εντός του λόφου Περάνθης, λειτουργεί ως σύνδεσμος αναψυχής, προπόνησης, ψυχαγωγίας και άθλησης μέσα στη φύση για τους κατοίκους της Άρτας αλλά και για τους επισκέπτες.

III. Τεχνητή λίμνη- Παραλίμνιο Πάρκο

Το Παραποτάμιο Μητροπολιτικό Πάρκο έχει έκταση 165, περίπου στρέμματα και βρίσκεται δίπλα στον ποταμό Άραχθο, στην ανατολική άκρη της πόλης, πίσω από την πλατεία Κρυστάλλη (σταθμός ΚΤΕΛ).

Η λίμνη γύρω από την οποία διαμορφώθηκε το πάρκο είναι τεχνητή. Η δημιουργία της αποφασίστηκε για να επιλυθούν προβλήματα άρδευσης και παροχής ηλεκτρικής ενέργειας σε συνάρτηση με την υποστήριξη του φράγματος Πουρναρίου, που κατασκευάστηκε το 1975 με σκοπό την αξιοποίηση υδάτινων πόρων του ποταμού Αράχθου.

Σήμερα η λίμνη αποτελεί ένα μικρό οικοσύστημα που έχει μεταμορφώσει μια, πρώην άχαρη περιοχή στην πλευρά αυτή της πόλης. Δίπλα στο ποτάμι και γύρω από τη λίμνη το πάρκο αποκτά φυσικό κάλος, που τα δειλινά ενισχύεται με τα χρώματα και τις αντανakλάσεις τους στα νερά. Τα διάφορα είδη που διαβιούν στη λίμνη (το ψάρεμα απαγορεύεται) μαζί με τις χήνες στις όχθες της συνθέτουν ένα ζωντανό υδροβιότοπο και ένα ευχάριστο περιβάλλον για βόλτα και αναψυχή.

Πίσω από τα ΚΤΕΛ Άρτας, σε απόσταση περίπου 10 λεπτών από το κέντρο της Άρτας, έχει δημιουργηθεί η τεχνητή λίμνη της Άρτας. Ο χώρος έχει διαμορφωθεί κατάλληλα ώστε να αποτελεί χώρο αναψυχής για τους κατοίκους και τους επισκέπτες της Άρτας.

Συγκεκριμένα, προσφέρεται η δυνατότητα για περίπατο, τρέξιμο και ποδήλατο γύρω από τη λίμνη. Η πανίδα της λίμνης αποτελείται κυρίως από πάπιες και χήνες, οι οποίες βγαίνουν και στις όχθες της. Στα νερά της λίμνης υπάρχουν και ενυδρίδες (ή βίδρες), ενώ τα νερά της εμπλουτίστηκαν με γόνους κυπρίνων από το Κρατικό Κυπρινοτροφείο Ψαθοτοπίου Άρτας.

1.2.6.7 Υποδομές Υγείας

Γενικό Νοσοκομείο Άρτας

Η ακριβής διάρθρωση, βάση του ισχύοντα οργανισμού του Νοσοκομείου φαίνεται πιο κάτω:

- Παθολογικός, με δυναμικότητα 104 κλινών
- Χειρουργικός, με δυναμικότητα 96 κλινών
- Εργαστηριακός
- Ψυχιατρικός, με δυναμικότητα 13 κλινών
- Δημόσιας Υγείας

Στους τομείς λειτουργούν τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία αντιστοίχων ειδικοτήτων με τις ειδικότητες των γιατρών που υπηρετούν. Ο αριθμός των Εξωτερικών Ιατρείων καθορίζεται κάθε φορά με απόφαση του Διοικητή του Νοσοκομείου. Αυτή τη στιγμή λειτουργούν 20.

Η Νοσηλευτική Υπηρεσία αποτελεί Διεύθυνση και διαρθρώνεται σε τρεις τομείς. Κάθε Νοσηλευτικός Τομέας λειτουργεί σε επίπεδο υποδιεύθυνσης και αποτελείται από Νοσηλευτικά τμήματα τα οποία ακολουθούν την διάρθρωση της Ιατρικής υπηρεσίας.

Το Γενικό Νοσοκομείο Άρτας διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα δίκτυα υπολογιστικών συστημάτων στην Ήπειρο με περίπου 250 τερματικά και περίπου 400 χρήστες.

Το Νοσοκομείο Άρτας συμμετέχει από το 2015 σαν φορέας υλοποίησης σε έργο που αποτελεί τμήμα της προγραμματικής συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Εθνικού Δικτύου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ) για την πράξη «Ένταξη Νοσοκομειακών Μονάδων στο Εθνικό Ακαδημαϊκό Δίκτυο ΕΔΕΤ για την υποστήριξη ερευνητικών και κλινικών δραστηριοτήτων στην ιατρική και τη βιολογία, σε νεφροϋπολογιστικό περιβάλλον (cloud computing)».

Το 2017 με την προμήθεια του νέου αξονικού τομογράφου το ΓΝ Άρτας απέκτησε και σύστημα PACS για την ηλεκτρονική διαχείριση της ιατρικής εικόνας (Ακτινογραφίες, Αξονικές, Μαστογραφίες, κοκ). Το 2018 το PACS διασυνδέθηκε με το σύστημα RIS (Σύστημα ηλεκτρονικής διαχείριση γνωματεύσεων) καθώς και με το Νεφροϋπολογιστικό Περιβάλλον της ΕΔΕΤ και λειτούργησε πιλοτικά στο ακτινολογικό τμήμα. Στις αρχές του 2019 το PACS είχε εγκατασταθεί σε περίπου 100 τερματικά σε όλο το νοσοκομείο καταργώντας έτσι την ανάγκη για εμφάνιση των φιλμ η οποία οδήγησε σε μεγάλη εξοικονόμηση χρημάτων.

Κέντρο Υγείας Άρτας

Το Κέντρο Υγείας Άρτας είναι νοσηλευτική μονάδα πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης και συντελεί στη βελτίωση της υγειονομικής περίθαλψης στην περιφέρεια και στην εν μέρει αποσυμφόρηση του νοσοκομείου της πόλης.

1.2.6.9 Υποδομές Εκπαίδευσης

- **Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Τμήματα πρώην Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Ηπείρου)**

Στην Άρτα λειτουργούν:

- Τμήμα Γεωπονίας
- Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
- Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Εντός του Δήμου Αρταίων και της περιοχής παρέμβασης του παρόντος Σχεδίου ΒΑΑ, στην Πανεπιστημιούπολη των Κωστακίων, και σε έκταση περίπου 350 στρεμμάτων λειτουργούν τρία (3) Πανεπιστημιακά Τμήματα, τα οποία ενσωματώθηκαν στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων το 2018. Πρόκειται για τα τμήματα Γεωπονίας, Μουσικών Σπουδών και Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών.

Τα εν λόγω Ακαδημαϊκά τμήματα είναι ιδιαίτερα δραστήρια και η διάδραση τους με το Πανεπιστήμιο προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα στην τοπική κοινωνία καθώς συνεισφέρουν στην βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου της περιοχής παρέχοντας προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών και παράγουν σημαντικά ερευνητικά αποτελέσματα προσελκύοντας οικονομικούς πόρους και απασχολώντας μεγάλο αριθμό νέων επιστημόνων,

Η παρουσία των τμημάτων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στην Άρτα, αποτελεί σημαντικό πόλο ανάπτυξης για την πόλη, καθώς τα επιστημονικά πεδία τα οποία θεραπεύουν ταιριάζουν σε σημαντικό

βαθμό με το παραγωγικό μοντέλο της περιοχής. Με επιδίωξη της μεταφορά τεχνογνωσίας από τα ακαδημαϊκά τμήματα προς άλλους φορείς της περιοχής, καθίσταται δυνατή αξιόλογη συνεισφορά στον πρωτογενή τομέα, στην προώθηση του πολιτιστικού αποθέματος, αλλά και στην αξιοποίηση νέων τεχνολογιών.

Επιπλέον, στην Άρτα λειτουργούν οι παρακάτω δομές **Δευτεροβάθμιας και Μεταδευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης:**

- Δ.Ι.Ε.Κ. Άρτας -ΔΗΜΟΣΙΟ ΙΕΚ ΑΡΤΑΣ
- 1ο ΕΠΑΛ ΑΡΤΑΣ
- ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΡΤΑΣ
- ΕΠΑΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΔΥΠΑ
- Δ.Ι.Ε.Κ. ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΑΡΤΑΣ
- ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΤΑΣ
- Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης - ΕΕΕΕΚ ΑΡΤΑ - ΕΕΕΕΚ ΑΡΤΑΣ
- ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΡΤΑΣ
- ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΚΑΙΡΙΑΣ ΑΡΤΑΣ

1.2.6.10 Υποδομές Αθλητισμού

Δημοτικό Κλειστό Γυμναστήριο & Δημοτικό Κολυμβητήριο Άρτας

Στα ανατολικά της πόλης βρίσκεται το Δημοτικό Κλειστό Γυμναστήριο και το Δημοτικό Κολυμβητήριο Άρτας. Στο Κολυμβητήριο Άρτας είναι σε εξέλιξη εργασίες για την ενεργειακή του αναβάθμισή.

Δημοτικό Στάδιο Άρτας

Το **Δημοτικό Στάδιο Άρτας** είναι ένα ποδοσφαιρικό γήπεδο στην πόλη της Άρτας χτισμένο το 1957 με χωρητικότητα 1.500 απόμων και είναι η έδρα της Αναγέννησης Άρτας.

Το Δημοτικό Στάδιο Άρτας το οποίο βρίσκεται στην οδό Κομμένου (πρώην Εθνικό Στάδιο) φιλοξενεί κατά καιρούς αγώνες στίβου αλλά και διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Φώτο από Βικιπαιδεία

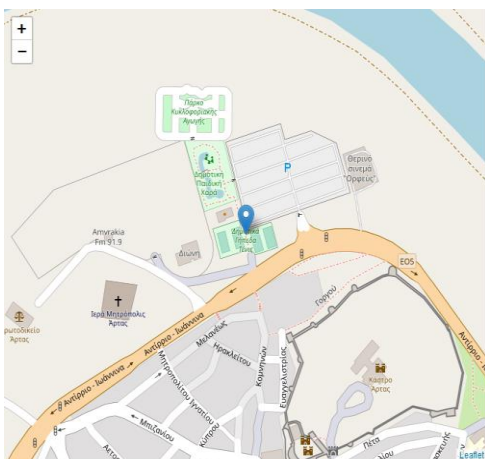
Γήπεδο Σκοπευτηρίου "Γεώργιος Γιολδάσης"

Το εν λόγω γήπεδο βρίσκεται στην περιοχή βορειοανατολικά της πόλης και απαιτείται η διαμόρφωση κερκίδων, ο φωτισμός του και η τοποθέτηση συνθετικού χλοοτάπητα για την ανάδειξη του αθλητικού τουρισμού.

Υπαίθρια γυμναστήρια (Παραποτάμιο Πάρκο, Ταξίάρχες στην Άνω Πόλη και στο Δημοτικό Στάδιο).

Γήπεδα beach tennis (δύο)

Αθλητική εγκατάσταση δίπλα στα Δημοτικά Γήπεδα Τένις. Πρόκειται για δύο (2) γήπεδα beach tennis.

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Αρταίων δραστηριοποιούνται πολλά αθλητικά σωματεία που καλύπτουν πλήθος αθλητικών δραστηριοτήτων

1.2.6.11 Ευρυζωνικές υποδομές

Όσον αφορά την ευρυζωνικότητα στο Δήμο Αρταίων,

α) το συνολικό τηλεπικοινωνιακό δίκτυο είναι απαρχαιωμένο και γίνονται προσπάθειες από τον ΟΤΕ και τους ιδιωτικούς παρόχους για τον εκσυγχρονισμό του, με σημαντικότερη την ανάπτυξη δικτύου οπτικών ινών στην πόλη της Άρτας, στους οικισμούς εκτός πόλης η ταχύτητα του δικτύου είναι υπερβολικά χαμηλή

β) στο Δημόσιο λειτουργεί μητροπολιτικό δίκτυο οπτικών ινών (MAN) με κεντρικό κόμβο στο κτίριο του Δημαρχείου που διασυνδέει το Νοσοκομείο, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (στους Κωστακίους) και διάφορες δημόσιες υπηρεσίες,

γ) οι υπόλοιποι φορείς του Δημοσίου συνδέονται με το υπάρχον τηλεπικοινωνιακό δίκτυο οι ταχύτητες του οποίου δεν καλύπτουν τις ανάγκες τους,

δ) ο Δήμος Αρταίων παρέχει στους πολίτες ένα ευρύ δίκτυο με παραπάνω από 100 σημεία δωρεάν ασύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο σε κοινόχρηστους χώρους και σημεία ενδιαφέροντος.

1.2.7 Πολεοδομική Οργάνωση /Οικιστικό απόθεμα / Χρήσεις γης

B1. Πολεοδομικά θέματα

Πίνακας 13. Διοικητική Διαίρεση Δήμου Αρταίων ΔΕ Αρταίων

Δήμος	Δημοτική Ενότητα	Δημοτική/Τοπική Κοινότητα	Οικισμοί
ΑΡΤΑΙΩΝ	ΑΡΤΑΙΩΝ	ΑΡΤΑΙΩΝ	Αγία Τριάς Άγιοι Ανάργυροι Άγιος Γεώργιος Γλυκορρίζου Άρτα Γλυκορρίζο Ελεούσα Μαραθοβούνι Μονή Γεννήσεως Θεοτόκου
		ΚΕΡΑΜΑΤΩΝ	Κεραμάτες
		ΚΩΣΤΑΚΙΩΝ	Θανασαίικα Κωστακιοί Συγγουνέικα
		ΛΙΜΙΝΗΣ	Λιμίνη

Η Τοπική Κοινότητα Λιμίνης και ο οικισμός Αγίου Γεωργίου Γλυκορίζου δεν περιλαμβάνονται στην περιοχή παρέμβασης του ΒΑΑ.

Ο οικισμός Κωστακίων διαθέτει διανομές Συνοικισμού του τέως Υπουργείου Γεωργίας με το Π.Δ. 24-4/03-05-85 ΦΕΚ 181Δ', ενώ αποτελεί και οριοθετημένο οικισμό με τις αριθμ. Αποφάσεις Νομάρχη 5694/12-1-1988 & 1407/12-8-1996 (ΦΕΚ 63Δ/28-1-1988 & 1498Δ/31-12-1996)

Πίνακας 14. ΓΠΣ - Πολεοδομικές Μελέτες – Πράξεις Εφαρμογής – Εγκρίσεις και Τροποποιήσεις ρυμοτομικών σχεδίων – Καθορισμοί όρων δόμησης Δήμου Αρταίων

Τίτλος	ΦΕΚ	Απόφαση / Έναρξη Ισχύος
Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.) του Δήμου Άρτας (Ν. Άρτας)	380/Δ'/12-06-1989	Αρ.42386/2158/16-05-89
Έγκριση πολεοδομικής μελέτης τμήματος περιοχής «Εισόδου» (πολεοδομική ενότητα 5 Ανατολική περιοχή Βαλαώρας του Δήμου Άρτας Ν. Άρτας)	339/Δ'/05-07-1990	Διάταγμα/16-06-1990
Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.) του Δήμου Άρτας (Ν. Άρτας)	1341/Δ'/21-12-1992	Αρ.79714/5156/12-06-89
Έγκριση πολεοδομικής μελέτης της πολεοδομικής ενότητας 8 «Ελεούσας» του Δήμου Άρτας (Ν. Άρτας)	653/Δ'/14-06-1993	Διάταγμα/28-04-1993
Τροποποίηση ρυμοτομικού σχεδίου πόλεως Άρτας στην περιοχή «Τριγώνου» Ν. Άρτας	413/Δ'/19-06-1995	Αρ.3115/94/20-02-1995
Αναθεώρηση του σχεδίου πόλεως Άρτας στην Πολεοδομική Ενότητα ΙΙΙ (Δυτική Βαλαώρα) Ν. Άρτας	408/Δ'/16-06-1998	Αρ.2370/97/30-04-1998
Άγιοι Ανάργυροι Οικισμός με εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο	441/Δ'/29-8-1978	Αρ. απόφασης Νομάρχη ΤΥ 3950/17-1-78

Σοβαρό θέμα παραμένει η μη οριοθέτηση του συνόλου των οικισμών κύρια του οικισμού Γλυκορίζου που κρίνεται άμεσα αναγκαία.

Το εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. (Φ.Ε.Κ. 1341Δ/21-12-1992) περιλαμβάνει τον παλαιό Δήμο Αρταίων και σύμφωνα με αυτό η πόλη της Άρτας χωρίζεται σε 8 πολεοδομικές ενότητες – γειτονίες με στόχο την οργάνωση του αστικού χώρου χωρίς να ανατρέπεται η υπάρχουσα δομή της πόλης. Οι 8 πολεοδομικές ενότητες είναι:

1. η περιοχή του κέντρου
2. η περιοχή του Αγίου Νικολάου
3. η δυτική περιοχή της Βαλαώρας
4. η ανατολική γειτονιά της Βαλαώρας
5. η κεντρική περιοχή της Βαλαώρας
6. η δυτική γειτονιά της πόλης προς το ποτάμι

7. η περιοχή του Τριγώνου
8. η γειτονιά της Ελεούσας

Με σύμβαση από το Πρόγραμμα Θησέας ανατέθηκε η Μελέτη Τροποποίηση – Επέκταση Γ.Π.Σ. Δήμου Αρταίων, ωστόσο δεν ολοκληρώθηκε λόγω των προβλημάτων που αντιμετωπίστηκαν από τη μη ύπαρξη οριοθέτησης του ποταμού Αράχθου.

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. ορίζονται όρια ζωνών όπως:

- Περιοχής προγραμμάτων κοινωνικής κατοικίας (Μαραθοβούνι)
- Ζώνης Κοινωνικού Συντελεστή (ολόκληρη η περιοχή του Τριγώνου)
- Ζώνη Περιβαλλοντικής Εξυγίανσης - Αναβάθμισης (όλη η περιοχή κατοικίας που αναπτύχθηκε στο λόφο της Βαλαώρας)
- Ζώνη Κανονιστικών όρων Δόμησης (όλες οι περιοχές που εντάσσονται στο σχέδιο)
- Ζώνη Προστασίας Ιστορικού Ενδιαφέροντος (στην Π.Ε. Αγίου Νικολάου και στην περιοχή Παρηγορίτισσας)
- Ζώνη Προστασίας Φυσικού Περιβάλλοντος (ολόκληρος ο λόφος της Βαλαώρας που ορίζεται αναδασωτέα περιοχή)
- Περιοχή Φύτευσης – Προστασίας – Ανάδειξης (η περιοχή της κοίτης του Αράχθου)
- Αναπτυξιακές ζώνες (χονδρεμπορίου, βιοτεχνίας, τουρισμού).

Ο Δήμος Αρταίων έχει ενταχθεί στο Πρόγραμμα Πολεοδομικού Σχεδιασμού του άρθρου 14 του Ν. 4759/2020 του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)- ΣΑΤΑ 075 με τίτλο έργου «ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ» για εκπόνηση Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων και Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων στη Δημοτική Ενότητα Αρταίων σύμφωνα με το ΦΕΚ 2406/Β'16-5-2022.

B2. Οικιστικό απόθεμα

Ο περιορισμός της πόλης από τον ποταμό Άραχθο και το λόφο Περάνθης περιορίζει σημαντικά το οικιστικό απόθεμα αυτής. Η ολοκλήρωση της οριοθέτησης και η επέκταση του σχεδίου πολύς είναι επιβεβλημένη.

1.3 Περιγραφή προβλημάτων και αναγκών περιοχής παρέμβασης

1.3.1 Ανάδειξη και ιεράρχηση βασικών προβλημάτων και αναγκών της περιοχής παρέμβασης

- Αναπτυξιακή υστέρηση, μείωση πληθυσμού και ύπαρξη σημαντικών εμποδίων ανάπτυξης
- Ύπαρξη προϋποθέσεων για ανάπτυξη δικτύων οικονομικών δραστηριοτήτων με στόχο τη δημιουργία οικονομιών συσσωμάτωσης
- Ύπαρξη αξιολόγων πολιτιστικών και φυσικών πόρων με δυνατότητες αξιοποίησης για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

Στη συνέχεια καταγράφονται εν συντομία τα κυριότερα προβλήματα και χαρακτηριστικά της περιοχής:

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, τα δημογραφικά και κοινωνικά γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν τον πληθυσμό του Δήμου Αρταίων είναι:

- Η **πληθυσμιακή συρρίκνωση**, αφού έχουμε περισσότερους θανάτους σε σύγκριση με τις γεννήσεις, όπως άλλωστε παρατηρείται και στο σύνολο της χώρας.
- Η **γήρανση του πληθυσμού**, δεδομένου ότι η ομάδα με το μεγαλύτερο αριθμό ατόμων είναι ηλικίας άνω των 70 ετών.
- Το **57% των ατόμων είναι εξαρτώμενα** από τα υπόλοιπα άτομα λόγω πολύ μικρής ή πολύ μεγάλης ηλικίας.
- Το **χαμηλό μορφωτικό επίπεδο** δεδομένου ότι σχεδόν το 60% του πληθυσμού *ή δεν πήγαν σχολείο, δεν γνωρίζουν ανάγνωση και γραφή ή είναι απόφοιτοι δημοτικού ή στην καλύτερη περίπτωση έχουν ολοκληρώσει το γυμνάσιο.*

Άρα, για την αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων θα χρειαστεί να εφαρμοστούν **ενεργητικές πολιτικές** όπου **μακροπρόθεσμα** θα οδηγήσουν:

α) στην **επιστροφή των νέων ανθρώπων** στον τόπο της καταγωγής τους,

β) στη **βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου** και της εξειδίκευσης των ανθρώπων της περιοχής, ώστε να υπάρχει ποιοτικότερη ζήτηση εργασίας, και

γ) στην **οικονομική και κοινωνική ευημερία**, που θα δημιουργήσει αυξητική τάση του αριθμού γεννήσεων στην περιοχή

Τα γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν τους άνεργους του Δήμου Αρταίων είναι:

- Ο συντριπτικά μεγαλύτερος αριθμός ανέργων **ανήκει στις παραγωγικές ηλικιακές ομάδες 30-44 και 45-54.**
- Το 34,04% των ανέργων έχουν το πολύ αποφοιτήσει από το δημοτικό και το 80,63% των ανέργων έχει το πολύ αποφοιτήσει από τη ΔΕ, πράγμα που δείχνει χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και εξειδίκευσης των ανέργων.
- Το **41,26 % των ανέργων είναι άνεργοι για πάνω από 2 έτη**

Αρα, για την αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων θα χρειαστεί να εφαρμοστούν **ενεργητικές πολιτικές** όπου **μακροπρόθεσμα** θα οδηγήσουν στη **δημιουργία νέων θέσεων εργασίας**, όπου θα μπορούσαν να απορροφήσουν άτομα που κυρίως ανήκουν στις παραγωγικές ηλικίες,

Ενώ, σύμφωνα με στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΞΕΕ), το έτος 2015, οι **διανυκτερεύσεις σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου** (πλην κάμπινγκ) στην Ήπειρο καταγράφονται στον Πίνακα 15, και είχαν ως εξής:

Πίνακας 15: Διανυκτερεύσεις σε καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου ανά ΠΕ, ανά Δήμο και στην ΠΗ το 2015

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	Διανυκτερεύσεις Σύνολο	Ποσοστό (%) συνολικών διαθέσιμων κλινών όπου αναφέρονται τα στοιχεία
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	610.290	281.936	892.226	76,0
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΤΑΣ	48.776	4.453	53.229	89,8
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ	47.497	4.285	51.782	97,2
ΔΗΜΟΙ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ	1.279	168	1.447	62,7

Από τον παραπάνω πίνακα 15 προκύπτει το συμπέρασμα ότι η συντριπτική πλειοψηφία των επισκεπτών της ΠΕ Άρτας διανυκτερεύει στο Δήμο Αρταίων. Ωστόσο, η ΠΕ Άρτας είναι τελευταία σε σειρά από τις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες της Ηπείρου. Συγκεκριμένα, οι διανυκτερεύσεις στην ΠΕ Άρτας αφορούν μόλις το 5,97% των συνολικών διανυκτερεύσεων στην Περιφέρεια Ηπείρου. Με την υιοθέτηση κατάλληλης στρατηγικής, αυτό είναι ένα ποσοστό που πρέπει να αλλάξει για την περιοχή μας.

Κατόπιν της ανωτέρω ανάλυσης, συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε για την περιοχή μας και για όλους τους τομείς παραγωγής ότι οι τοπικές επιχειρήσεις **δεν έχουν αναπτύξει ευέλικτους συνεργατικούς σχηματισμούς (clusters)**, που θα τους επέτρεπαν να αξιοποιήσουν οικονομίες κλίμακας, να χαμηλώσουν τα λειτουργικά τους κόστη και να αυξήσουν την απόδοσή τους και το κέρδος τους. Θα μπορούσαν να αναληφθούν δράσεις ενημέρωσης του επιχειρηματικού κόσμου, σχετικά με τα ζητήματα αυτά.

Στη συνέχεια, εντοπίζονται τα **κρίσιμα σημεία της περιοχής** που συντελούν αρνητικά στην ανάπτυξη και την απασχολησιμότητα στην περιοχή. Συγκεκριμένα, για το Δήμο Αρταίων τα κύρια προβλήματα που εντοπίζονται είναι τα εξής:

- **Η αντιπλημμυρική προστασίας της Άρτας** καθώς και της ευρύτερης περιοχής που διέρχεται ο Άραχθος ποταμός μέχρι τον Αμβρακικό Κόλπο, αφορά ένα σπουδαίο έργο που αποτελεί κομβικό σημείο για την ανάπτυξη της παραποτάμιας περιοχής, αλλά και ολόκληρης της πόλης της Άρτας. Ο ποταμός Άραχθος αποτελεί τον κυριότερο ρυθμιστικό παράγοντα της εξέλιξης κι ευημερίας των κατοίκων της περιοχής. Η καθυστέρηση της υλοποίησης της αντιπλημμυρικής προστασίας, δημιουργεί αναβολή υλοποίησης άλλων μεγάλων αναπτυξιακών έργων (δημοσίων και ιδιωτικών) με αποτέλεσμα, η έλλειψη αυτή να αποτελεί μεγάλο πρόβλημα για την περιοχή, η επίλυση του οποίου θα δημιουργούσε τις συνθήκες για μεγάλη τουριστική, πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.
- **Μη εκμετάλλευση φυσικού πλούτου και τουριστικού ενδιαφέροντος:** Ο τουρισμός, παρά τις ιδιαιτερότητες της περιοχής, δεν παρουσιάζει την αναμενόμενη ανάπτυξη. Για την Άρτα ο

τουρισμός θα πρέπει να θεωρείται σημαντικός πλουτοπαραγωγικός πόρος και θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ανάλογα από όλους τους άμεσα συμβαλλόμενους αλλά και τους πολίτες της περιοχής. Η τουριστική βιομηχανία, αν και με αργούς ρυθμούς, αναπτύσσεται διαρκώς, αλλά με μη ορθολογικό τρόπο. Εφόσον η πολιτιστική κληρονομιά και το πολιτιστικό απόθεμα αντιμετωπιστούν ορθολογικά και στο σύνολό τους, είναι βέβαιο ότι θα λειτουργήσουν ως καταλύτες στην δημιουργία μιας νέας αστικής εικόνας με θετική επίδραση στους κατοίκους, στην επιχειρηματικότητα, στον τουρισμό, στις λοιπές υπηρεσίες και κυρίως στην βελτίωση της κοινωνικοοικονομικής εικόνας και της πολιτιστικής ζωής.

- **Το κυκλοφοριακό πρόβλημα στην πόλη της Άρτας** είναι ιδιαίτερα έντονο. Η αποτελεσματική ρύθμιση της κυκλοφορίας στην πόλη αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη της περιοχής αλλά και την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Το πρόβλημα έλλειψης θέσεων και εκτεταμένης παράνομης στάθμευσης είναι ιδιαίτερα οξύ, κυρίως στην κεντρική περιοχή. Η άναρχη και παράνομη στάθμευση δημιουργεί σημαντικά προβλήματα ικανοποιητικής διεξαγωγής της κίνησης οχημάτων καθώς μειώνεται η κυκλοφοριακή ικανότητα των οδών αλλά και δυσχεραίνεται η κίνηση πεζών. Για την αντιμετώπιση της σημερινής και της μελλοντικής αύξησης της έλλειψης πρέπει να προωθηθεί η δημιουργία των χώρων στάθμευσης. Η θέσπιση μέτρων αποθάρρυνσης της χρήσης Ι.Χ. για μετακινήσεις προς την κεντρική περιοχή θα μείωνε και τη ζήτηση στάθμευσης. Στην πόλη λειτουργούν μερικά ιδιωτικά πάρκινγκ και τέσσερα δημοτικά, ενώ το οργανωμένο πάρκινγκ του Δήμου Αρταίων στην παραλίμνια περιοχή είναι δωρεάν.
- **Κτίρια υψηλής κατανάλωσης ενέργειας:** Όλα τα δημόσια κτίρια που στεγάζουν σχολεία, κοινωνικές δομές και υπηρεσίες θα πρέπει να μετατραπούν σε κτίρια σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας απαιτείται τόσο από την εποχή αλλά και από την περιοχή που μπορεί να καλύψει εναλλακτικές μορφές ενέργειας (π.χ. γεωθερμία).
- **Ελλείψεις δομών:** κοινωνικών και εκπαιδευτικών δομών που αφορούν σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.
- **Ανεπαρκείς δομές πρωτογενούς τομέα και μη αξιοποίηση των τοπικών προϊόντων:** Ο πρωτογενής τομέας βρίσκεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο σε σχέση με τις δυνατότητες της περιοχής. Οι δομές στον αγροτικό τομέα είναι ανεπαρκείς και λόγω αδυναμίας συσκευασίας και τυποποίησης υπάρχει εσωστρέφεια και μικρή ανταγωνιστική ικανότητα σημαντικών αγροτικών

προϊόντων. Τροχοπέδη στην εξέλιξη του πρωτογενούς τομέα αποτελούν το μικρό μέγεθος και ο πολυτεμαχισμός της γεωργικής γης, απροθυμία των νέων ανθρώπων να ασχοληθούν με την κτηνοτροφία και τη γεωργία, η ανεπαρκής επαγγελματική κατάρτιση και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των αγροτών.

- **Χαμηλό επίπεδο επιχειρηματικότητας και καινοτομίας:** Ο δείκτης εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού σε συνδυασμό με τον δείκτη απασχόλησης του σε τομείς/ κλάδους έντασης γνώσης και υψηλής τεχνολογίας είναι χαμηλός. Το τεχνολογικό επίπεδο των επιχειρήσεων και το επίπεδο παραγωγής/ ενσωμάτωσης καινοτομίας από αυτές είναι χαμηλό για την περιοχή όπως και στο σύνολο της χώρας σε σχέση με το αντίστοιχο επίπεδο στις άλλες Περιφέρειες της Ένωσης. Στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή εντοπίζεται έλλειψη νοοτροπίας και μηχανισμών στοχευμένης επαγγελματικής κατάρτισης.
- **Έλλειψη προσανατολισμού και εξειδίκευσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας** σε κλάδους με συγκριτικά πλεονεκτήματα για την περιοχή.
- **Υστέρηση στο δευτερογενή τομέα:** Ο τομέας της μεταποίησης παρουσιάζει σημαντική υστέρηση και ο δείκτης βιομηχανικής ανάπτυξης είναι πολύ χαμηλός. Η πλειοψηφία των μεταποιητικών μονάδων της περιοχής ασχολούνται κυρίως με την επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα πως ο δευτερογενής τομέας συνδέεται και επηρεάζεται άμεσα από την πορεία και εξέλιξη του πρωτογενούς τομέα. Οι αδυναμίες εντοπίζονται κυρίως στο μικρό μέγεθος επιχειρήσεων, στη μικρή προστιθέμενη αξία, περιορισμένη απασχόληση, μικρή διεισδυτικότητα και έλλειψη στρατηγικής Marketing, στην έλλειψη τοπικών υποστηρικτικών δομών και εκπαίδευσης του επιχειρηματικού δυναμικού και στην ανεπαρκή προβολή- προώθηση των τοπικών προϊόντων σε ευρύτερες ελληνικές και διεθνείς αγορές.
- **Έλλειψη εξωστρέφειας** και εξαγωγικών δραστηριοτήτων και ανεπαρκής προβολή και προώθηση των τοπικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά. Επίσης, αναφέρεται η ανάγκη για δημιουργία συνεργασιών (clusters)

Πλεονεκτήματα της πόλης της Άρτας

Σε αυτό το σημείο καταγράφονται και να τονίζονται σημαντικές παραδοχές για την περιοχή της Άρτας:

– Στον τομέα του τουρισμού ιδιαίτερο ρόλο στην Ήπειρο θα πρέπει να διαδραματίσει η περιοχή της Άρτας καθώς η πόλη της Άρτας έχει κηρυχθεί οργανωμένος αρχαιολογικός τόπος με την Υ.Α. 41848/4239/15-1-1973 (ΦΕΚ 84/Β'/24-1-1973) λόγω των σημαντικών μνημείων που περιλαμβάνει καθώς είναι χτισμένη πάνω στην Αρχαία Αμβρακία. Η Άρτα, είναι η δεύτερη σε πληθυσμό και η πρώτη σε ιστορία πόλη της Ηπείρου. Η ιστορία της Άρτας χάνεται στα βάθη των αιώνων. Από τα Ομηρικά ακόμη χρόνια ο τόπος αυτός κατοικούνταν στα πεδινά από τους Δρύοπες και στα ορεινά από τους τραχείς Αθαμάνες. Ενδεικτικά μνημεία των αρχαίων χρόνων είναι α) Τείχος Αμβρακίας, β) Ναός του Απόλλωνα Πύθιου Σωτήρα, γ) Μικρό Θέατρο Αμβρακίας, δ) Νοτιοδυτικό Νεκροταφείο Αμβρακίας και άλλα, ενώ εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει το Αρχαιολογικό Μουσείο Άρτας που φιλοξενεί πλειάδα ευρημάτων της εποχής.

– Η Άρτα είναι παγκοσμίως η τέταρτη πόλη σε Βυζαντινό μνημειακό απόθεμα μετά την Κωνσταντινούπολη, τη Θεσσαλονίκη και το Μυστρά και περιλαμβάνει μεταξύ των άλλων το μοναδικό σε όγκο και αρχιτεκτονική μνημείο του Ναού της Παρηγορήτισσας. Η Άρτα ήταν πρωτεύουσα του Δεσποτάτου της Ηπείρου,

– Το θρυλικό ιστορικό Γεφύρι της Άρτας είναι το πιο ξακουστό στην Ελλάδα, ορόσημο της πόλης και της Ηπείρου. Πήρε την τελική του μορφή το 1612 εποχή κατά την οποία γεννήθηκε ο θρύλος της θυσίας της γυναίκας του Πρωτομάστορα. Ωστόσο τα θεμέλια του γεφυριού δείχνουν ότι στη θέση αυτή υπήρχε γέφυρα ήδη από τους ελληνιστικούς χρόνους πιθανότατα στην ακμή της Αρχαίας Αμβρακίας επί της βασιλείας του Πύρρου και αποτελεί σύμβολο 2.000 ετών.

– Κρίκοι στη μακρά αλυσίδα των βυζαντινών και θρησκευτικών μνημείων που κοσμούν την πόλη της Άρτας και τα οποία ανεγέρθηκαν κατά τη διάρκεια της ακμής της πόλης ως πρωτεύουσας του Δεσποτάτου της Ηπείρου – από το 1204, όταν κατέφυγαν εκεί οι Άγγελοι Κομνηνοί Δούκες μετά την πρώτη Άλωση της Πόλης από τους Σταυροφόρους – αποτελούν α) το Κάστρο της Άρτας, β) η Παρηγορήτρια που αποτελεί μνημείο παγκοσμίου ενδιαφέροντος λόγω του όγκου και της μοναδικής αρχιτεκτονικής της, γ) ο Ναός της Αγίας Θεοδώρας, δ) ο Άγιος Βασίλειος, ε) η Μονή Κάτω Παναγίας, ζ) η Παναγία της Βλαχέρνας, η) π Άγιος Δημήτριος Κατσούρη (Πλησιοί), θ) Η Παναγία της Κορωνησίας (Κορωνησία) και άλλα.

– Είναι η μόνη περιοχή της Ηπείρου που συνδυάζει ορεινό όγκο (Τζουμέρκα, Ροδαυγή) και θαλάσσια περιοχή, με τον Αμβρακικό Κόλπο που παρουσιάζει μοναδικό οικολογικό ενδιαφέρον με τον οικισμό της Κορωνησίας στην καρδιά αυτού (βλ. ΟΧΕ Αμβρακικού), με προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης κατά τη διάρκεια όλου του έτους,

-Διαθέτει το υδροηλεκτρικό φράγμα Πουρνάρι Ι και ΙΙ με μεγάλες προοπτικές τουριστικής ανάπτυξης (βλ. ΟΧΕ Λίμνης Πουρναρίου).

– Στην Άρτα λειτουργεί το παράρτημα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (πρώην ΤΕΙ Ηπείρου) με δυνατότητες ανάπτυξης στην καινοτομία στους τομείς της Γεωργίας, της Κτηνοτροφίας και της Τηλεπληροφορικής, ενώ περιλαμβάνει και το εξέχουσας σημασίας Τμήμα Μουσικών Σπουδών που προάγει τον πολιτισμό στην Ήπειρο και την προστασία της μουσικής μας παράδοσης.

– Ιδιαίτερα σημαντικό για την Ήπειρο είναι το Νοσοκομείο Άρτας που είναι το τρίτο μεγαλύτερο Νοσοκομείο της Ηπείρου και μπορεί να χειριστεί σοβαρά περιστατικά, διαθέτει σύγχρονο εξοπλισμό και έχει λάβει διακρίσεις για τις παρεχόμενες υπηρεσίες του. Το Γενικό Νοσοκομείο Άρτας εξυπηρετεί εκτός από την Άρτα, ασθενείς και από άλλα μέρη της Ηπείρου και της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων αλλά και άλλες περιοχές σε μικρότερο βαθμό όπως Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησο,

-Στην Άρτα εδρεύει το μοναδικό στην Ήπειρο Κέντρο Αποκατάστασης Ατόμων με Αναπηρία που με την πλήρη αξιοποίησή του μπορεί αποτελέσει σημαντική δομή αποσυμφόρησης των υγειονομικών μονάδων της Ηπείρου και στην ευρύτερη περιοχή.

– Η Άρτα βρίσκεται στο κέντρο της αλυσίδας αστικών κέντρων της βορειοδυτικής Ελλάδας που συγκροτούν ένα δίκτυο τόπων με μεγάλο αναπτυξιακό ενδιαφέρον και με την διέλευση της Ιονίας Οδού η Άρτα αποτελεί την κύρια πύλη εισόδου στην Περιφέρεια Ηπείρου που τη συνδέει με τη Δυτική Ελλάδα, ενώ και με την ολοκλήρωση της Εγνατίας συνδέεται και με την υπόλοιπη χώρα.

– Η Άρτα είναι παραποτάμια πόλη. Ο μεγάλος ποταμός Άραχθος περνά μέσα από την πόλη, όμως αυτό δεν έχει αξιοποιηθεί και αναδειχθεί έως τώρα καθώς υπάρχει σοβαρό πρόβλημα με την οριοθέτηση αυτού του μεγάλου ποταμού. Η Άρτα δε διαθέτει αντιπλημμυρική προστασία, γεγονός που περιορίζει τις αναπτυξιακές της δυνατότητες. Αυτό το θέμα έχει δρομολογηθεί για να επιλυθεί άμεσα.

– Η πόλη της Άρτας έχει εγκεκριμένο ΓΠΣ με την αριθμ. 42386/2158/16-5-1989 απόφαση (ΦΕΚ 380/Δ/12-6-89), που αναθεωρήθηκε με την αριθμ. 79714/5156/21-12-1992 απόφαση (ΦΕΚ 1341/Δ/21-12-1992). Έχει εκπονηθεί νέα μελέτη ΓΠΣ για τον Καποδιστριακό Δήμο Αρταίων και έχει ολοκληρωθεί έως το Β1 στάδιο (χωρίς να έχει δημοσιευτεί ΦΕΚ), ενώ αναφέρεται ότι θα πρέπει να εκπονηθεί Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο ειδικά σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας Αρταίων.

-Η Άρτα θα μπορούσε να αποτελέσει Κέντρο Αγροτικής Ανάπτυξης για όλη την Ήπειρο αφενός επειδή διαθέτει μεγάλες καλλιεργήσιμες εκτάσεις και ανάπτυξη της κτηνοτροφίας στην ημιορεινή και ορεινή ζώνη και αφετέρου επειδή στην Άρτα πρόκειται να δραστηριοποιηθεί το Αγροδιατροφικό Πάρκο στη Γεωπονική Σχολή της Άρτας

Περαιτέρω, στο Δήμο Αρταίων εντοπίζεται και καταγράφεται μια άκρως ιδιαίτερη δραστηριότητα εκδηλώσεων πολιτιστικού χαρακτήρα. Το ενδιαφέρον, συνίσταται στο γεγονός ότι οι εκδηλώσεις «εκτείνονται» σε ολόκληρο το εύρος του ημερολογιακού έτους. Από άποψη περιεχομένου, οι εκδηλώσεις είναι εξίσου πλούσιες αν και -μεταξύ τους- ετερογενείς, καθώς η θεματολογία ποικίλει, γεγονός μάλλον θετικό από κάθε άποψη. Η Ιστορία, η Θρησκεία, τα Έθνη και Έθιμα, η Τοπική Παραγωγή και η Γαστρονομία, το Περιβάλλον, οι Αθλητικές Δραστηριότητες, η Μουσική αλλά και οι Εικαστικές τέχνες βρίσκονται στο επίκεντρο των πολιτιστικών ενδιαφερόντων του Δήμου Αρταίων.

Παράλληλα, οι πολιτιστικές υποδομές κρίνονται ως απολύτως επαρκείς για το μέγεθος της πόλης, ενώ και η πολιτιστική ενεργοποίηση της περιοχής κρίνεται ικανοποιητική, αφήνοντας να διαφανεί η πνευματική και πολιτιστική ανάγκη της τοπικής κοινωνίας.²⁵ Αυτό καθίσταται ως ιδιαίτερος σημαντικό, καθώς ο σχεδιασμός θέτει ως βασική παράμετρο για την πολιτιστική πολιτική του Δήμου, την υιοθέτηση και την συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας, στο πλαίσιο συσπείρωσης ενός κοινού -πλέον- σκοπού, με στρατηγικό και αναπτυξιακό χαρακτήρα.

Εξίσου σημαντική παράμετρο αποτελεί και η ιστοσελίδα www.discoverarta.gr η οποία είναι μέρος της επικοινωνίας και προβολής -μεταξύ άλλων και- της πολιτιστικής δραστηριότητας στο σύνολό της, η οποία είναι σε θέση να προσελκύσει επισκέπτες ενός ευρέως φάσματος ηλικίας, οικονομικής επιφάνειας, εθνικότητας και ταξιδιωτικού ενδιαφέροντος. Η ιστοσελίδα εντάσσεται στο πλαίσιο του προγράμματος τουριστικής προβολής του Δήμου, στην οποία αναδεικνύεται και προβάλλεται το brand name: «ΑΡΤΑ - ΓΕΦΥΡΑ ΕΠΟΧΩΝ»

Συνοψίζοντας, τα **πλεονεκτήματα της πόλης και ευρύτερα του Δήμου**, είναι:

- Η πόλη της Άρτας, με όλες τις δυνατότητες που προσφέρει ένα αστικό κέντρο με υπηρεσίες, εκπαίδευσης, υγείας, αναψυχής και ποιότητας ζωής.
- Το πλούσιο πολιτιστικό και μνημειακό απόθεμα το οποίο χωροθετείται σε όλη την έκταση του Δήμου.
- Ο ποταμός Άραχθος που με την ολοκλήρωση έργων υποδομής, συμπεριλαμβανομένων γεφυρώσεων που θα συνδέουν την πόλη της Άρτας με τον υπόλοιπο Δήμο δίνει περαιτέρω δυνατότητες ανάπτυξης .
- Το φράγμα και η λίμνη Πουρναρίου.
- Τα εδάφη πεδινά, ημιορεινά και ορεινά με κύριο τον εύφορο κάμπο της Άρτας, όπου παράγονται πλείαδα αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων.
- Ο Αμβρακικός Κόλπος που προσφέρει δυνατότητες εξέλιξης της αλιείας και ανάπτυξης του θαλάσσιου τουρισμού.
- Οι ορεινές περιοχές συμπεριλαμβανομένων των χωριών των Τζουμέρκων.
- Η Ιόνια Οδός και του πλεονεκτήματος ότι διέρχεται πολύ κοντά από την πόλη της Άρτας.

Κατόπιν των ανωτέρω θεωρείται επιβεβλημένη η *ανάπτυξη της Άρτας ως δεύτερο αστικό κέντρο της Ηπείρου μετά τα Ιωάννινα, λόγω του πλούσιου πολιτιστικού αποθέματος, των υποδομών σε εκπαίδευση και υγεία, της μοναδικότητας της που συνδυάζει βουνό και θάλασσα και της σύνδεσης της με τα μεγάλα οδικά δίκτυα της χώρας.*

1.3.2 Ανάλυση ευρύτερων στρατηγικών και πολιτικών στην περιοχή παρέμβασης

Προκειμένου να προχωρήσουμε στη διάγνωση των αναγκών του Δήμου Αρταίων καταγράψαμε τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της περιοχής, για να κατανοήσουμε το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούμαστε, και να μπορέσουμε στη συνέχεια να βρούμε τρόπους επίλυσης των προβλημάτων και αξιοποίησης των πλεονεκτημάτων της περιοχής.

Αρχικά παρουσιάζονται κάποια στοιχεία άξια αναφοράς, όπως ορίζονται στον υπερκείμενο σχεδιασμό και επηρεάζουν άμεσα την περιοχή μελέτης της ΒΑΑ.

Σύμφωνα με την **Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027** στην Περιφέρεια Ηπείρου ως βασικοί τομείς προτεραιότητας για την Έξυπνη Εξειδίκευση για την εν λόγω περίοδο στην περιφέρεια ορίζονται η Αγροδιατροφή, η Ζωική - Φυτική παραγωγή, τα Τρόφιμα και οι Ζωοτροφές, η

Βιομηχανία Εμπειρίας, η Υγεία και Ευεξία, η Νέα Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα, το Περιβάλλον, η Ενέργεια και τα Υλικά, ενώ η Βιώσιμη Ανάπτυξη αποτελεί στόχο για όλους τους επιμέρους τομείς. Σημαντικό στο σημείο αυτό είναι να αναφερθεί ότι η Περιφέρεια Ηπείρου καταγράφεται ως η 2η στις 10 πιο γρήγορα αναπτυσσόμενες περιφέρειες της ΕΕ όσον αφορά την Έρευνα, την Τεχνολογία και την Καινοτομία. Στο Αναθεωρημένο Σχέδιο Δράσεων Έξυπνης Εξειδίκευσης Περιφέρειας Ηπείρου 2014 - 2020 επισημαίνεται ότι στην Άρτα υφίσταται δυνατότητα αξιοποίησης γεωθερμικής ενέργειας ενώ καταγράφεται η ανάγκη για δημιουργία και λειτουργία Αγροτικού Τεχνολογικού πάρκου καινοτομίας.

Στο **Περιφερειακό Χωροταξικό Ηπείρου** επισημαίνεται ότι η Άρτα αποτελεί πόλο υποστήριξης της πρωτογενούς παραγωγής και με τη διέλευση του Δυτικού άξονα έχει τη δυνατότητα να ενισχυθεί στους τομείς της μεταποίησης – βιομηχανίας και του εμπορίου. Οι δυνατότητες της πόλης της Άρτας και της ευρύτερης περιοχής επεκτείνονται στους τομείς του τουρισμού (κέντρο βυζαντινών πολιτισμικών πόρων,). Θα πρέπει να αναπτύξει έναν αναβαθμισμένο ρόλο ως πόλος σύνδεσης των δύο δικτύων (παράκτιου και ορεινού) και να αξιοποιήσει το σημαντικό πολιτισμικό κεφάλαιο που σχετίζεται κυρίως με τα Βυζαντινά της μνημεία και την άμεση γειτνίαση της με το σημαντικό υγρότοπο του Αμβρακικού Κόλπου. Η Άρτα, η οποία παραδοσιακά αποτελεί τον πόλο γύρω από τον οποίο συγκεντρώνεται σημαντικό τμήμα της πρωτογενούς παραγωγής της Ηπείρου αλλά και της μεταποίησης αγροτο-κτηνοτροφικών προϊόντων, αναμένεται να διατηρήσει αυτό το ρόλο. Προωθείται η αναβάθμιση της ταυτότητας του πόλου στο πλαίσιο των απαιτήσεων που θέτει ο αναγκαίος εκσυγχρονισμός της πρωτογενούς παραγωγής και της μεταποίησης.

Σύμφωνα με το **Σχέδιο Δράσης Ψηφιακού Μετασχηματισμού του Δήμου Αρταίων** και τη σχετική μελέτη, στην Άρτα τονίζεται ότι υπάρχει ανάγκη ψηφιακού μετασχηματισμού και έξυπνων λύσεων όπου θα βοηθήσουν τον Δήμο Αρταίων στην ενδυνάμωση της τοπικής κοινωνίας με τη χρήση της τεχνολογίας. Η ψηφιακή σύγκλιση επιλεγμένων τομέων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό του Δήμου Αρταίων αποτελεί ισχυρό εργαλείο για την οικονομική ανάπτυξη και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του, ενώ τα αποτελέσματα του έργου θα αποτελέσουν επίσης μέρος μίας μελλοντικής μεταρρύθμισης της ψηφιακής ευημερίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Σε άμεση σχέση με τη ΒΑΑ εμφανίζονται οι Στρατηγικοί Στόχοι του Δήμου Αρταίων για την «Έξυπνη Πόλη» και συγκεκριμένα οι:

Σ.Σ. 2 Προώθηση της βιώσιμης οργάνωσης, της λειτουργικότητας και της εδαφικής συνοχής στην περιοχή της Άρτας, υπέρ της ποιότητας του δομημένου περιβάλλοντος, της αποτελεσματικότητας των διασυνδέσεων και της προσαρμογής στις νέες απαιτήσεις της βιώσιμης κινητικότητας και ενεργειακής διαχείρισης.

Σ.Σ. 3 Προστασία των φυσικών πόρων και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, της ιστορικότητας της πόλης και της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής ως παράγοντες ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και προώθησης της απασχόλησης.

Σ.Σ. 4 Βελτίωση της ποιότητας ζωής και αντιμετώπιση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και εξαθλίωσης μέσω ενεργητικών πολιτικών και προληπτικών μέτρων, καθώς και μέσω της ανάπτυξης ολοκληρωμένων δομών και λειτουργιών κοινωνικής φροντίδας, κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.

Σ.Σ. 5 Υποστήριξη της κοινωνικής συνοχής και προώθησης της απασχόλησης, μέσω ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομικής επιχειρηματικότητας. Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Κατά την υλοποίηση της μελέτης του **Σχεδίου Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια (ΣΔΒΕ) του Δήμου Αρταίων**, πραγματοποιήθηκε η λεπτομερής καταγραφή των ρίπων από όλους τους παραγωγικούς τομείς για το έτος αναφοράς που επιλέχθηκε (2014), από όπου και προέκυψε η απογραφή των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (ΑΦΘ) που προκαλούνται εντός των ορίων του Δήμου.

Η απογραφή περιλάμβανε:

- Τα κτίρια για τα οποία ο Δήμος Αρταίων είναι υπεύθυνος για την διαχείρισή τους.
- Τις εγκαταστάσεις υποδομής (αντλιοστάσια ύδρευσης & αποχέτευσης) για τις οποίες είναι υπεύθυνος ο Δήμος και η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αρδεύσης Άρτας (ΔΕΥΑΑ).
- Το δημοτικό φωτισμό στο αστικό - υπεραστικό δίκτυο του Δήμου και σε κοινόχρηστους χώρους - πλατείες.
- Τα δημοτικά οχήματα.
- Τις κατοικίες και τα στοιχεία για τα κτίρια του οικιακού και του τριτογενούς τομέα εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου.
- Την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ.
- Στοιχεία για τις ιδιωτικές, εμπορικές και άλλες δημόσιες μεταφορές.
- Την κατανάλωση ενέργειας από τον πρωτογενή τομέα παραγωγής στον οποίο εντάσσονται η γεωργία και η κτηνοτροφία.
- Την κατανάλωση ενέργειας από τον δευτερογενή τομέα παραγωγής, βιοτεχνίες και βιομηχανικές μονάδες.

Η ετήσια κατανάλωση ενέργειας των δημοτικών κτιρίων και αθλητικών εγκαταστάσεων κατά το **έτος αναφοράς 2014** υπολογίζεται στις **3.151,98 MWh**, ενώ η συνολική ετήσια κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από την λειτουργία εγκαταστάσεων υποδομών Ύδρευσης, Αρδεύσης & Αποχέτευσης υπολογίζεται στις **4.820,45 MWh**. Επίσης, ο Δήμος είναι υπεύθυνος για την λειτουργία και συντήρηση του δημοτικού οδικού φωτισμού. Σύμφωνα με την απογραφή που πραγματοποιήθηκε, ο Δήμος Αρταίων υπολογίζεται ότι καταναλώνει **3.999,91 MWh** ετησίως για τον δημοτικό φωτισμό. Τέλος, ο Δήμος διατηρεί στόλο οχημάτων και μηχανημάτων έργου για τις υπηρεσίες του, ο οποίος ετησίως καταναλώνει **1.141,26 MWh**.

Ο Δήμος Αρταίων θέτει μία σειρά από δράσεις προς υλοποίηση η οποία περιλαμβάνει τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις του Δήμου, με στόχο τη μείωση **κατά 40%** των εκπομπών CO₂ έως το 2030 σε σχέση με το έτος αναφοράς (2014), **ήτοι 66.111 tCO₂/έτος**. Για την επίτευξη αυτού του στόχου προτείνονται δράσεις στους παρακάτω τομείς:

- Δημοτικά κτίρια, εγκαταστάσεις και υποδομές

- ο Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων, ήτοι έπειτα από αυτοψία, προσδιορισμός στοχευμένων παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας σε επιλεγμένα δημοτικά κτίρια και εγκαταστάσεις που αφορούν στη θερμική θωράκιση του κελύφους των κτιρίων, στην αναβάθμιση των Η/Μ εγκαταστάσεων, στην αναβάθμιση του συστήματος φωτισμού κ.ά.
- ο Προτεινόμενες παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας χαμηλού – μεσαίου κόστους στα υπόλοιπα δημοτικά κτίρια και εγκαταστάσεις
- ο Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και άλλων συστημάτων ΑΠΕ σε δημοτικά κτίρια, όπου αυτό είναι δυνατόν.
- ο Ενεργειακές παρεμβάσεις για αντλιοστάσια ύδρευσης και αποχέτευσης.
- ο Βιοκλιματικές παρεμβάσεις στον περιβάλλοντα χώρο επιλεγμένων κτιρίων και σε πλατείες για την ενεργειακή αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων.
- ο Δημιουργία και ανάπλαση χώρων πράσινου και άλλων κοινόχρηστων χώρων
- ο Δημιουργία πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων

-Δημοτικά οχήματα

- ο Αντικατάσταση παλαιών οχημάτων με καινούργια, αποδοτικότερα οχήματα.
- ο Εκπαίδευση των υπαλλήλων / οδηγών του δήμου στην οικολογική οδήγηση.
- ο Καλύτερη διαχείριση του δημοτικού στόλου

- Δημοτικός φωτισμός

- ο Εκπόνηση μελέτης οδοφωτισμού για τυπικές γεωμετρίες οδών της πόλης της Άρτας και μία κύρια οδό από κάθε έδρα Δημοτικής Ενότητας του Δήμου και Προτάσεις βέλτιστης αντικατάστασης υφιστάμενων λαμπτήρων σε οδούς και πλατείες του Δήμου με νέας τεχνολογίας / οικονομικούς λαμπτήρες και προσθήκη ειδικών τεχνικών απαιτήσεων.
  - ο Καλύτερη διαχείριση και συντήρηση του δικτύου οδοφωτισμού και του υφιστάμενου εξοπλισμού.
- Και άλλα.

Ο **Ενεργειακός Σχεδιασμός τού Δήμου Αρταίων** καθορίζει τις δράσεις και παρεμβάσεις που προτίθεται ο Δήμος να υλοποιήσει μέχρι το 2030. Ο πίνακας που ακολουθεί συνοψίζει τις δράσεις, καθώς και το αναμενόμενο κόστος για την υλοποίηση τους σύμφωνα με τη μελέτη ΣΔΒΕ.

Πίνακας 16: Προτεινόμενες Δράσεις μελέτης ΣΔΒΕ Δ. Αρταίων έως το 2030

Μέτρα – Δράσεις έως το 2030	Αναμενόμενο κόστος (€)
Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων και εγκαταστάσεων	11.064.170

Προτεινόμενες παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας χαμηλού –μεσαίου κόστους στα υπόλοιπα δημοτικά κτίρια και εγκαταστάσεις	501.389
Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και άλλων συστημάτων ΑΠΕ σε δημοτικά κτίρια, όπου αυτό είναι δυνατόν	125.000
Ενεργειακές παρεμβάσεις για αντλιοστάσια ύδρευσης και αποχέτευσης	60.000
Βιοκλιματικές παρεμβάσεις στον περιβάλλοντα χώρο επιλεγμένων κτιρίων και σε πλατείες για την ενεργειακή αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων	632.841
Δημιουργία και ανάπλαση χώρων πράσινου και άλλων κοινόχρηστων χώρων	8.150.880
Δημιουργία πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων	2.600.000
Αντικατάσταση παλαιών οχημάτων με καινούργια, αποδοτικότερα οχήματα	950.000
Εκπαίδευση των υπαλλήλων / οδηγών του δήμου στην οικολογική οδήγηση	12.000
Καλύτερη διαχείριση του δημοτικού στόλου	4.000
Εκπόνηση μελέτης οδοφωτισμού για τυπικές γεωμετρίες οδών της πόλης της Άρτας και μία κύρια οδό από κάθε έδρα Δημοτικής Ενότητας του Δήμου και Προτάσεις βέλτιστης αντικατάστασης υφιστάμενων λαμπτήρων σε οδούς και πλατείες του Δήμου με νέας τεχνολογίας / οικονομικούς λαμπτήρες και προσθήκη ειδικών τεχνικών απαιτήσεων (τηλεδιαχείρισης)	4.739.356
Καλύτερη διαχείριση και συντήρηση του δικτύου οδοφωτισμού και του υφιστάμενου εξοπλισμού	710.903
Προώθηση βιώσιμων δημόσιων συμβάσεων και Εκπαίδευση των υπαλλήλων του Δήμου για ενσωμάτωση περιβαλλοντικών κριτηρίων σε προϊόντα που προμηθεύεται ο Δήμος	3.000
Ευαισθητοποίηση εμπλεκόμενων φορέων σε θέματα αειφόρου ενέργειας & εξοικονόμησης ενέργειας	18.000
Δράσεις δημοσιότητας - ευαισθητοποίησης του κοινού για την βελτίωση της ενεργειακής συμπεριφοράς & προβολή εθνικών προγραμμάτων	6.000
Προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ)	21.450
Δημιουργία "πράσινης" γειτονιάς / γειτονιάς με σχεδόν μηδενικό ενεργειακό αποτύπωμα	350.000
Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των αγροτών, κτηνοτρόφων και επαγγελματιών του Δευτερογενούς Τομέα για τις λύσεις και τεχνολογίες εξοικονόμησης ενέργειας	9.750
Προώθηση εγκαταστάσεων ΑΠΕ και Σταθμών Συμπαραγωγής Ηλεκτρικής ενέργειας και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ)	14.750
Προώθηση της χρήσης μέσων μαζικής μεταφοράς και των εναλλακτικών μέσων μεταφοράς (π.χ. ποδήλατο) & ευαισθητοποίηση του κοινού για την αντικατάσταση παλαιών οχημάτων.	18.000
Προώθηση της οικολογικής οδήγησης και προτάσεις που θα προκύψουν από την εκπόνηση του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας του Δήμου.	6.500

Όσον αφορά στη μελέτη του **Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ)** έρχεται να συμπληρώσει και ολοκληρώσει τις προσπάθειες προώθησης ήπιων τρόπων μετακίνησης εντάσσοντας μια σειρά μέτρων και παρεμβάσεων για την ενίσχυση της χρήσης μέσων μετακίνησης φιλικών προς το περιβάλλον, σε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο και μεσοπρόθεσμο σχέδιο με τους εξής στόχους:

-Βελτίωση των συνθηκών προσβασιμότητας για όλους.

ο Βελτίωση των συνθηκών προσβασιμότητας στο σύστημα μεταφορών

ο Βελτίωση των συνθηκών προσβασιμότητας στις τοπικές χρήσεις και εξυπηρετήσεις

ο Αύξηση των επιλογών μετακινήσεων

ο Προώθηση βιώσιμων τρόπων μετακίνησης σε τοπικό επίπεδο

ο Αντιμετώπιση των παραγόντων διάσπασης του χώρου

-Βελτίωση των συνθηκών υγείας των πολιτών

ο Μείωση των τροχαίων ατυχημάτων

ο Βελτίωση της φυσικής κατάστασης των πολιτών

ο Μείωση της έκθεσης σε τοπική αέρια ρύπανση και θόρυβο

-Προστασία του περιβάλλοντος

ο Βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας σε τοπικό επίπεδο

ο Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

ο Μείωση των επιπέδων θορύβου

ο Βελτίωση της ποιότητας και του χαρακτήρα του δημόσιου χώρου

ο Βελτίωση της ικανοποίησης των πολιτών από το σύστημα μεταφορών.

- Υποστήριξη της βιωσιμότητας της τοπικής οικονομίας και αποτελεσματικής διάθεσης πόρων

ο Αύξηση της αποτελεσματικότητας διάθεσης πόρων στον τομέα των μεταφορών μέσω της διασύνδεσης με δείκτες αποτελεσματικότητας.

ο Βελτιστοποίηση αποδοτικότητας υφιστάμενων υποδομών

ο Υποστήριξη της τοπικής οικονομίας μέσω της βελτίωσης επισκεψιμότητας σε τοπικές ειδικές χρήσεις.

Οι μελετητικές δράσεις της ανωτέρω μελέτης, βασίζονται στις παρακάτω αρχές που αποτελούν και τους **στρατηγικούς στόχους** της:

- Ανάδειξη της σύγχρονης φυσιογνωμίας της πόλης, του ρόλου της στην ευρύτερη περιοχή και των ιδιαίτερων στοιχείων της ιστορίας της (κλασσική και βυζαντινή περίοδο, κυρίως).
- Ανάπτυξη των λειτουργιών της πόλης σε φιλικό και ανθρώπινο περιβάλλον και υποστήριξή τους δίνοντας έμφαση στους πυλώνες της βιώσιμης κινητικότητας που είναι η δημόσια συγκοινωνία, το περπάτημα και το ποδήλατο με σχεδιασμό αντίστοιχων δικτύων υψηλού επιπέδου

εξυπηρέτησης.

- Εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων και στρατηγικών στην ικανοποίηση των αναγκών για μετακινήσεις, με έμφαση στην αύξηση του βαθμού συμπληρωματικότητας μεταξύ μέσων μετακίνησης.
- Εφαρμογή διαχειριστικών μέτρων και παρεμβάσεων για την ενθάρρυνση της μετακίνησης με Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (Αστική Συγκοινωνία, Τουριστικά Λεωφορεία), ποδήλατο ή πεζή και αποθάρρυνση της χρήσης ιδιωτικού αυτοκινήτου για τις μετακινήσεις στους χώρους αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και όχι μόνο.
- Υλοποίηση παρεμβάσεων μικρής έκτασης σε επιλεγμένες θέσεις ιδιαίτερης βαρύτητας, επιπλέον των προβλεπόμενων στα πλαίσια της παρούσας, για την ορθή εφαρμογή των προβλέψεων της μελέτης.
- Συνεπώς, βάσει και των ανωτέρω δεδομένων, η σκοπιμότητα του μελετώμενου έργου εντάσσεται στην αναβάθμιση των υποδομών προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς της Άρτας, που ευθέως σχετίζεται με την βιώσιμη αστική κινητικότητα της περιοχής.

Κατόπιν των ανωτέρω καταγράφηκαν τα προβλήματα και οι ανάγκες που προβλέπεται να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο του παρόντος Σχεδίου ΒΑΑ:

Πίνακας 17 : Συνοπτική Καταγραφή Προβλημάτων- Αναγκών

Περιγραφή προβλήματος	Αιτιολόγηση/ Τεκμηρίωση	Είδος Πρόκλησης	Ανάγκη
Ενεργοβόρος λειτουργία δημοσίων κτιρίων και υποδομών.	Υπαρξη κτιρίων και υποδομών υψηλής κατανάλωσης ενέργειας.	Όλα τα δημόσια κτίρια που στεγάζουν σχολεία, κοινωνικές δομές και υπηρεσίες θα πρέπει να μετατραπούν σε κτίρια σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας. Ο δημόσιος φωτισμός χρήζει αναβάθμισης. Επίτευξη δεικτών στόχων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου	Ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων και υποδομών
Κυκλοφοριακή συμφόρηση και ελλιπής ανάδειξη σημείων πολιτιστικού ενδιαφέροντος	Η μη ύπαρξη ποδηλατικών διαδρομών και η περιορισμένη ανάδειξη των πολιτιστικών μνημείων	Η αποτελεσματική ρύθμιση της κυκλοφορίας στην πόλη αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη της περιοχής αλλά και την ποιότητα ζωής των κατοίκων.	Βελτίωση αστικής κινητικότητας, κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση και ανάδειξη πολιτιστικού αποθέματος
Δημιουργία παιδικής χαράς ΑΜΕΑ στην Άρτα	Η μη ύπαρξη παιδικής χαράς Αμεα	Πρέπει να διατεθούν στα ΑΜΕΑ ευκαιρίες αναψυχής	Βελτίωση προσβασιμότητας σε υποδομές για άτομα με ειδικές ανάγκες

Μη εκμετάλλευση φυσικού πλούτου και τουριστικού ενδιαφέροντος	Η επισκεψιμότητα στην περιοχή, παρά τις ιδιαιτερότητες της, δεν παρουσιάζει την αναμενόμενη αύξηση. Για την Άρτα ο τουρισμός θα πρέπει να θεωρείται σημαντικός πλουτοπαραγωγικός πόρος και θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ανάλογα από όλους τους άμεσα συμβαλλόμενους αλλά και τους πολίτες της περιοχής.	Η τουριστική οικιστικνία, αν και με αργούς ρυθμούς, αναπτύσσεται διαρκώς, αλλά με μη ορθολογικό τρόπο.	Ανάδειξη του ιδιαίτερης αξίας φυσικού περιβάλλοντος και των πλούσιων ιστορικών και πολιτιστικών πόρων που είναι ικανοί να καταστήσουν την περιοχή τουριστικό προορισμό για όλη τη διάρκεια του έτους
Παλαιότητα υπάρχοντος κτιρίου και περιορισμένος διαθέσιμος χώρος για πολίτες και επιχειρήσεις	Αναβάθμιση δημοτικής αγοράς για τη βελτίωση της λειτουργικότητας, της εξυπηρέτησης των πολιτών και των εργασιακών συνθηκών	Η τήρηση των απαιτούμενων συνθηκών στον χώρο της δημοτικής αγοράς	Εκσυγχρονισμός δημοτικής αγοράς

1.3.3 SWOT ανάλυση της περιοχής παρέμβασης

Στον πίνακα 18 που ακολουθεί πραγματοποιείται ανάλυση SWOT για να απεικονίσουμε με συνοπτικό τρόπο τις δυνάμεις και τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές της περιοχής του Δήμου Αρταίων.

Η SWOT ανάλυση βασίστηκε στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της επιλέξιμης περιοχής του Προγράμματος BAA που προηγήθηκε και με γνώμονα τους νέους προσανατολισμούς που προκύπτουν από τα σχέδια της νέας προγραμματικής περιόδου.

Το παρόν Σχέδιο BAA αφορά σε δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα σε μία αστική περιοχή που αντιμετωπίζει πληθώρα έντονων δημογραφικών και κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων. Βασικός στόχος είναι η ανάλυση του τρόπου οργάνωσης και σχεδιασμού των παρεμβάσεων στην περιοχή, στη βάση των σχέσεων μεταξύ του τοπικού, ενδογενούς δυναμικού (εσωτερικό περιβάλλον) και των ευρύτερων, υπερτοπικών οικονομικών και αναπτυξιακών επιδράσεων και επιπτώσεων (εξωτερικό περιβάλλον). Ο τρόπος αυτός ανάλυσης και οργάνωσης των αναπτυξιακών δράσεων και παρεμβάσεων είναι γνωστός ως ανάλυση SWOT (Πλεονεκτήματα – Strengths και Αδυναμίες – Weaknesses) του εσωτερικού περιβάλλοντος, σε ολοκληρωμένο συνδυασμό με τις Ευκαιρίες - Opportunities και τις Απειλές – Threats που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον). Η μέθοδος αυτή επελέγη ως η πλέον αρμόζουσα για την εκ των προτέρων (ex ante) ανάλυση του αστικού σχεδιασμού στο Δήμο Αρταίων. Με την έννοια αυτή η ανάλυση SWOT επεκτείνεται σε θέματα που ενδεχομένως να αποτελούν σημαντικούς περιοριστικούς παράγοντες ή εξαιρετικές ευκαιρίες για την περιοχή και να μην επηρεάζονται άμεσα (ενδογενώς) από ένα πρόγραμμα BAA, αλλά να επηρεάζονται (εξωγενώς) από το εθνικό, ευρωπαϊκό ή και διεθνές οικονομικό περιβάλλον.

Πίνακας 18 : Ανάλυση SWOT (Πλεονεκτήματα - Αδυναμίες – Ευκαιρίες - Απειλές)

	ΠΟΛΗ ¹	ΚΟΙΝΩΝΙΑ ²	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ³
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ/ ΔΥΝΑΜΕΙΣ	<p>#Πλούσιοι φυσικοί, ιστορικοί, αρχαιολογικοί και πολιτιστικοί πόροι για την ανάπτυξη όλων των μορφών τουρισμού.</p> <p>#Η πόλη είναι παραποτάμια</p>	<p>#Υπαρξη κοινωνικών δομών</p> <p>#Πολύ καλό επίπεδο υπηρεσιών Υγείας, λόγω του Γενικού Νοσοκομείου Άρτας</p> <p>#Πολιτιστική κληρονομιά, παράδοση και τέχνες που εκφράζεται από μεγάλο αριθμό πολιτιστικών συλλογικών φορέων</p> <p>#Μεγάλη αθλητική και πολιτιστική δραστηριότητα από συλλόγους και φορείς</p>	<p>#Υψηλό δυναμικό ΑΠΕ προς οικονομική αξιοποίηση.</p> <p>#Τα Τμήματα Μουσικών Σπουδών, Γεωπονίας και Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (πρώην ΤΕΙ Ηπείρου) αποτελούν πηγή ερευνητικού και επιστημονικού δυναμικού.</p> <p>#Υποδομές οδικής πρόσβασης (Εγνατία – Ιόνια Οδός)</p>
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	<p>#Έλλειψη αντιπλημμυρικής προστασίας της πόλης.</p> <p>#Έλλειψη αντιπυρικής προστασίας της πόλης από το Δάσος του Λόφου Περάνθης.</p> <p>#Αναρχη κυκλοφορία και στάθμευση, κυκλοφοριακό πρόβλημα στο ιστορικό κέντρο της πόλης, παράνομη στάθμευση.</p> <p>#Προβληματικό οδικό αστικό δίκτυο, έλλειψη υποδομών και δομών ήπιας κυκλοφορίας.</p> <p>#Ελλιπείς χώροι αναψυχής.</p> <p>#Μη αξιοποίηση πλούσιου φυσικού, ιστορικού, αρχαιολογικού και πολιτιστικού αποθέματος</p>	<p>#Ελλείψεις σε κοινωνικές υποδομές</p> <p>#Πληθυσμιακή συρρίκνωση και γήρανση του πληθυσμού</p> <p>#Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο</p> <p>#Μικρή κοινωνική ενσωμάτωση αλλοδαπών.</p> <p>#Περιορισμένη ανάπτυξη εθελοντισμού σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος κ.α..</p> <p>#Αδυναμία ανάπτυξης συλλογικής δράσης για την καθιέρωση μιας ολοκληρωμένης και κοινά αποδεκτής στρατηγικής προβολής, προώθησης και</p>	<p>#Υψηλό ποσοστό ανεργίας και μείωση εισοδημάτων. Αύξηση οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού.</p> <p>#Χαμηλό ΑΕΠ σε σχέση με τα Ιωάννινα, τη χώρα και την Ευρώπη.</p> <p>#Χαμηλό επίπεδο επιχειρηματικότητας και καινοτομίας. Αδυναμία συνάρτησης και συσχέτισης πολιτιστικών πόρων και επιχειρηματικών ευκαιριών.</p> <p>#Απουσία βιομηχανικών υποδομών ΒΙΠΕ.</p> <p>#Μη αξιοποίηση της πλούσιας αγροτικής παραγωγής με υψηλής ποιότητας επώνυμα αγροτικά προϊόντα. Υποτονικός</p>

¹ Αντλεί περιεχόμενο από τα κεφάλαια Χωροταξικής και Πολεοδομικής Οργάνωσης και από τα Χαρακτηριστικά και τους Πόρους της Περιοχής Παρέμβασης

² Αντλεί περιεχόμενο από τα κεφάλαια Δημογραφικά και Κοινωνικά Χαρακτηριστικά και Ειδικές Πληθυσμιακές Ομάδες

³ Αντλεί περιεχόμενο από τα κεφάλαια Οικονομικά Χαρακτηριστικά Πληθυσμού, Οικονομικές Δραστηριότητες και Τοπική Οικονομία

	<p>#Κτίρια υψηλής κατανάλωσης ενέργειας</p> <p>#Ανάγκη συντήρησης, επισκευής και κατασκευής σχολικών κτιρίων.</p> <p>#Ανάγκη βελτίωσης- επέκτασης των αθλητικών υποδομών.</p> <p>#Μικρός αριθμός ώριμων μελετών για αναπτυξιακά έργα υποδομής</p>	<p>τουριστικής ανάπτυξης της πόλης.</p>	<p>Πρωτογενής Τομέας Απασχόλησης .</p> <p>#Μικρή ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα</p> <p>#Ελάχιστος αριθμός τουριστικών καταλυμάτων</p> <p>#Αδυναμία ανάπτυξης συλλογικής δράσης για την καθιέρωση μιας ολοκληρωμένης και κοινά αποδεκτής στρατηγικής προβολής, προώθησης και τουριστικής ανάπτυξης της πόλης.</p> <p>#Περιορισμένη εξωστρέφεια</p>
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	<p>#Ευκαιρία πραγματοποίησης μεγάλων έργων υποδομής με χρηματοδότηση από το περιφερειακούς, εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους.</p> <p>#Πρόβλεψη για υλοποίηση έργων αντιπλημμυρικής προστασίας.</p> <p>#Παράλληλη ύπαρξη εκκλησιών, λαογραφικών στοιχείων και ιστορικών μνημείων μεγάλης σημαντικότητας από διαφορετικές εποχές (αρχαιολογική, βυζαντινή, μεταβυζαντινή).</p> <p>#Νέοι οδικοί άξονες</p>	<p>#Η δυνατότητα αξιοποίησης και προβολής των φυσικών, ιστορικών και πολιτιστικών πόρων, μέσω της έντονης δραστηριότητας συλλόγων, νομικών προσώπων και φορέων κυρίως στον πολιτιστικό και αθλητικό τομέα.</p> <p>#Τάση μεταβολής περιβαλλοντικής ευαισθησίας της κοινωνίας.</p> <p>#Η Πανεπιστημιακή Κοινότητα και ο φοιτητικός πληθυσμός.</p> <p>#Συνεργασία Δημοσίου-Ιδιωτικού Τομέα</p>	<p>#Δυνατότητα ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού (ιστορικός, αθλητικός, οικότουρισμός, αγροτουρισμός, θρησκευτικός κ.α.). Τουριστικοί πόροι ικανοί να καταστήσουν την περιοχή τουριστικό προορισμό όλη τη διάρκεια του έτους.</p> <p>#Αξιοποίηση γεωθερμικού πεδίου και άλλων ΑΠΕ</p> <p>#Διασύνδεση της πανεπιστημιακής κοινότητας με την τοπική επιχειρηματικότητα.</p> <p>#Ενίσχυση και συμπλήρωση του αγροτικού εισοδήματος μέσω υιοθέτησης των κατάλληλων πρακτικών μεταποίησης, συσκευασίας και διαδικασιών προώθησης των παραδοσιακών προϊόντων. Μεγαλύτερη έμφαση στην παραγωγή ποιοτικών και πιστοποιημένων προϊόντων.</p>
ΑΠΕΙΛΕΣ	<p>#Πλημμύρες</p> <p>#Η κυκλοφοριακή συμφόρηση σε ώρες αιχμής και η αντιμετώπιση δυσκολιών στην κινητικότητα εντός πόλης</p> <p>#Έλλειψη υποδομών στήριξης του τουρισμού πχ υποδομές συνεδριακού τουρισμού.</p>	<p>#Γήρανση και συρρίκνωση πληθυσμού. Μη επιστροφή νέων στην πόλη και στα χωριά.</p> <p>#Στασιμότητα εξέλιξης του πληθυσμού</p> <p>#Ελλιπής μέριμνα για το κοινωνικό-συλλογικό συμφέρον, αδυναμία συνεργασιών – clusters,</p>	<p>#Διαχρονικά υποβαθμισμένη συμμετοχή δημοσίων επενδύσεων στην περιοχή.</p> <p>#Διαρθρωτικές αδυναμίες τουριστικού τομέα.</p> <p>#Έλλειψη εκτεταμένου προγράμματος τουριστικής προβολής και ανάπτυξης σαφούς επικοινωνιακής στρατηγικής.</p>

#Ανεπαρκής διαφύλαξη και προβολή των πολιτιστικών, λαογραφικών και ιστορικών στοιχείων.	ομάδων παραγωγών, κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων κ.λπ.	#Ανταγωνιστική δράση άλλων περιοχών της ευρύτερης περιφέρειας.
#Μη ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη	#Επιφυλακτική στάση του τοπικού πληθυσμού στις ιδιωτικές επενδύσεις και γενικότερα στον τομέα της επιχειρηματικότητας. Μειωμένη επιχειρηματική δράση	#Αυστηρό γραφειοκρατικό πλαίσιο όσον αφορά στην αξιοποίηση και διαχείριση των πολιτιστικών πόρων

Πιο συγκεκριμένα η SWOT ανάλυση βασίστηκε:

- Στις πολιτικές της ΕΕ για την περίοδο 2021-27 που καθοδηγούνται από πέντε κύριους στόχους για μια **1. Εξυπνότερη, 2. Πιο Πράσινη, 3. Πιο Συνδεδεμένη, 4. Πιο Κοινωνική και 5. Πιο Κοντά Στους Πολίτες Ευρώπη**.
- Στους **17 στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης από την Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ** για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
- Στην παραδοχή ότι ο ρόλος των πόλεων είναι να αποτελούν κινητήριες δυνάμεις ανάπτυξης και κέντρα δημιουργικότητας και καινοτομίας, καθώς και παράγοντας επίτευξης των 17 στόχων βιώσιμης ανάπτυξης
- Στην ενδυνάμωση της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της περιοχής ώστε να αποφευχθεί περαιτέρω περιθωριοποίηση της
- Στην προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του πλούσιου φυσικού, ιστορικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος της περιοχής με σκοπό την εξασφάλιση πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων που θα ανοίξουν νέες δυνατότητες και προοπτικές εναλλακτικών μορφών οικονομικής δραστηριοποίησης και ανάπτυξης.
- Στην αναγκαιότητα ανάπτυξης εντονότερης επιχειρηματικής δράσης στην περιοχή.
- Στην κρίσιμη ανάγκη για αντιμετώπιση των προβλημάτων της αστικής περιοχής (είτε σχετίζονται με την υποβάθμιση του περιβάλλοντος είτε με τον κοινωνικό αποκλεισμό).
- Στη διαμόρφωση νέων σχέσεων ισορροπίας μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών, ώστε να αναχαιτιστεί η διαπιστωμένη τάση αστικής συγκέντρωσης πηγή οικονομικών και κοινωνικών δυσλειτουργιών.
- Στην ενθάρρυνση της συνεργασίας των φορέων οικονομικού προγραμματισμού και φυσικού σχεδιασμού με επιχειρηματικούς φορείς και φορείς εκπαίδευσης και έρευνας.
- Στην υποστήριξη της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης
- Στη βελτίωση της αστικής κινητικότητας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

2.1 Ανάλυση της Στρατηγικής ΒΑΑ

Ο βασικός στόχος της ΒΑΑ για την πόλη της Άρτας, έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Άρτας με σημαίνοντα λειτουργικό ρόλο αστικού κέντρου, είναι «**Η αναζωογόνηση του αστικού κέντρου με την αξιοποίηση των συγκριτικών του πλεονεκτημάτων, για μια βιώσιμη ανάπτυξη για όλους, χωρίς αποκλεισμούς**».

Στόχος μας οι Δημότες μας να απολαμβάνουν υποδομές και υπηρεσίες ποιότητας σε κάθε τομέα της ζωής τους, για μια καλύτερη καθημερινότητα σε όλα τα επίπεδα και ένα καλύτερο εισόδημα για όλους τους Αρτινούς.

Μέσω της ΒΑΑ αναμένεται να υλοποιηθούν **παρεμβάσεις** που θα καλύπτουν το σύνολο των στρατηγικών παραμέτρων της Άρτας για τη νέα Προγραμματική Περίοδο όπως:

1. Τουριστική ανάπτυξη
2. Ανάδειξη Πολιτισμού
3. Προστασία Περιβάλλοντος
4. Βιώσιμη Κινητικότητα
5. Υποστήριξη Έρευνας και Εκπαίδευσης
6. Υποστήριξη Κοινωνικών Δομών
7. Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας και Αύξηση Απασχόλησης

Η **χρήση νέων τεχνολογιών** αποτελεί βασική παράμετρος για την υλοποίηση των ανωτέρω παρεμβάσεων.

Η Άρτα αποτελεί ένα δυναμικό οικιστικό σύνολο -το δεύτερο σε μέγεθος μετά τα Ιωάννινα στην Ήπειρο- διαθέτει πλειάδα υπηρεσιών, δυνατοτήτων τουριστικής ανάπτυξης και μεγάλο μνημειακό απόθεμα και θα πρέπει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της Ηπείρου και της Ελλάδας γενικότερα. **Απώτερος σκοπός είναι η βιώσιμη και ποιοτική τουριστική ανάπτυξη.**

Το όραμά μας είναι η ανάδειξη των πολυάριθμων συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Άρτας και των υποδομών που διαθέτει. Συγκεκριμένα, να γίνει ευρέως αναγνωρίσιμο το γεγονός ότι η Άρτα αποτελεί τόπο φορτισμένο με ιδιαίτερο Φυσικό, Οικολογικό, Ιστορικό, Αρχαιολογικό και Πολιτισμικό ενδιαφέρον, -ενώ ταυτόχρονα διαθέτει και σημαντικές μοναδικές παροχές στους τομείς της Υγείας και της Εκπαίδευσης και εν γένει του τομέα των υπηρεσιών και της έρευνας.

Το όραμα του Δήμου Αρταίων για την πόλη της Άρτας, αναλύεται στους **Επιμέρους Ειδικούς Στόχους** οι οποίοι καταγράφονται παρακάτω:

ΕΕΣ1. Ανάδειξη του ιδιαίτερης αξίας φυσικού περιβάλλοντος και των πλούσιων ιστορικών και πολιτιστικών πόρων που είναι ικανοί να καταστήσουν την περιοχή τουριστικό προορισμό για όλη τη διάρκεια του έτους.

ΕΕΣ2. Ανάπλαση, διαμόρφωση και κατασκευή υποδομών στην παραποτάμια περιοχή της πόλης, κατόπιν της υλοποίησης της αντιπλημμυρικής προστασίας της περιοχής. (και αποσυμφόρηση οικιστικού ιστού)

ΕΕΣ3. Βελτίωση της αστικής κινητικότητας, κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση και ασφάλεια

ΕΕΣ4. Ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων μέσω της αξιοποίησης γεωθερμικού πεδίου και άλλων ΑΠΕ

ΕΕΣ5. Αντιμετώπιση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, φτώχειας και κοινωνικής εξαθλίωσης με τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών κοινωνικής φροντίδας, περίθαλψης, κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.

ΕΕΣ6. Ανάπτυξη τοπικής επιχειρηματικότητας και προώθηση της απασχόλησης.

ΕΕΣ7. Δημιουργία/ βελτίωση Εκπαιδευτικών Εγκαταστάσεων. Διασύνδεση του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος με την τοπική κοινωνία και επιχειρηματικότητα.

Η διαμόρφωση της στρατηγικής για τη ΒΑΑ στηρίζεται κυρίως στις τοπικές ανάγκες όπως έχουν καταγραφεί σε συνδυασμό με τις απαιτήσεις που προέκυψαν κατόπιν της διαβούλευσης μεταξύ φορέων και πολιτών.

Απώτερος σκοπός είναι η διασφάλιση της συμπληρωματικότητας μεταξύ του

α) παρόντος Σχεδίου ΒΑΑ Άρτας,

β) του ΟΧΕ/ΤΑΠΤοΚ των περιοχών της λίμνης Πουρναρίου και

γ) του ΟΧΕ/ΤΑΠΤοΚ του Αμβρακικού

ενσωματώνοντας συνέργειες, αειφορία, αξιοποιώντας όλους τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους και όλα τα διαθέσιμα αναπτυξιακά εργαλεία.

2.2 Λογική παρέμβασης Στρατηγικής BAA

Ο Δήμος Αρταίων θέτει ως όραμα της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (B.A.A.) είναι «**Η αναζωογόνηση του αστικού κέντρου με την αξιοποίηση των συγκριτικών του πλεονεκτημάτων, για μια βιώσιμη ανάπτυξη για όλους, χωρίς αποκλεισμούς**».

Στόχος μας οι Δημότες μας να απολαμβάνουν υποδομές και υπηρεσίες ποιότητας σε κάθε τομέα της ζωής τους, για μια καλύτερη καθημερινότητα σε όλα τα επίπεδα και ένα καλύτερο εισόδημα για όλους τους Αρτινούς.

Η Στρατηγική της BAA του Δήμου Αρταίων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 ενσωματώνει ενδεικτικά στοχευμένες παρεμβάσεις αστικής αναζωογόνησης, ανάδειξης στοιχείων πολιτισμού, ενεργειακής αποδοτικότητας σε δημοτικές υποδομές, βιώσιμης αστικής κινητικότητας, προώθησης της απασχόλησης, προαγωγής της κοινωνικής συνοχής, αντιμετώπισης φαινομένων φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν θα έχουν θετική επίδραση στον αστικό ιστό καθώς θα συμβάλλουν στη βελτίωση της ελκυστικότητας της πόλης, στην περιβαλλοντική της αναβάθμιση, στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής καθώς και στη βελτίωση της επιχειρηματικότητας και της τοπικής οικονομίας.

Ο σχεδιασμός της BAA του **Δήμου Αρταίων** στοχεύει στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των αδυναμιών και στην ενίσχυση των ισχυρών σημείων της τοπικής οικονομίας, η οποία να δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τον αναπροσανατολισμό της τοπικής οικονομίας, την έξοδο από την κρίση και την ένταξη σε πορεία ανάπτυξης.

Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των διαπιστωμένων αναπτυξιακών αναγκών και του αναπτυξιακού δυναμικού της περιοχής, αξιοποιώντας χρηματοδοτικά προγράμματα και εργαλεία (ευκαιρίες πραγματοποίησης μεγάλων έργων υποδομής), περιλαμβάνει:

1. Την ανάδειξη του ιδιαίτερης αξίας φυσικού περιβάλλοντος και των πλούσιων ιστορικών και

πολιτιστικών πόρων που είναι ικανοί να καταστήσουν την περιοχή τουριστικό προορισμό για όλη τη διάρκεια του έτους.

2. Την ανάπλαση και διαμόρφωση της παραποτάμιας περιοχής του Άραχθου, στη δημιουργία παραποτάμιου πάρκου κατόπιν της υλοποίησης της αντιπλημμυρικής προστασίας της περιοχής.
3. Την αποσυμφόρηση του κεντρικού οικιστικού ιστού της Άρτας και την ανάπτυξη της πόλης και πέραν του Άραχθου.
4. Την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων μέσω της αξιοποίησης γεωθερμικού πεδίου και άλλων ΑΠΕ
5. Την αντιμετώπιση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, φτώχειας και κοινωνικής εξαθλίωσης με τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών κοινωνικής φροντίδας, περίθαλψης, κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.
6. Τη βελτίωση της αστικής κινητικότητας και την κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση.
7. Τη δημιουργία/ βελτίωση Σχολικών Εγκαταστάσεων και κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών.
8. Τη διασύνδεση του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος με την τοπική κοινωνία και επιχειρηματικότητα.
9. Την ανάπτυξη της τοπικής επιχειρηματικότητας.
10. Τη μεγαλύτερη έμφαση στην παραγωγή ποιοτικών και πιστοποιημένων προϊόντων.
11. Την ένταξη νέων τεχνολογιών για τη διευκόλυνση της καθημερινότητας των πολιτών και των επισκεπτών της πόλης (ψηφιακός μετασχηματισμός).

Κατά συνέπεια, οι ειδικοί στόχοι οδηγούν στον ορισμό συγκεκριμένων δεικτών αποτελέσματος και οι πράξεις στον ορισμό συγκεκριμένων δεικτών εκροής. Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφεται αυτή η σχέση μεταξύ εκροών – αποτελεσμάτων.

Πίνακας 19 : Σχέση Εκροών- Αποτελεσμάτων

Ανάγκη	Ειδικός Στόχος	Δείκτης Αποτελέσματος	Πράξη	Δείκτης Εκροής
Ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων	5i) την ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές.	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) RCR29 – Εκτιμώμενες	Ενεργειακή αναβάθμιση Δημοτικών Κτηρίων	RCO19 - Δημόσια κτίρια που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης

		εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (MWh / έτος)		
Ενεργειακή αναβάθμιση υποδομών	2Α(ι) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος) RCR29 - Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	Εκσυγχρονισμός του δικτύου ηλεκτροφωτισμού του Δήμου Αρταίων με φωτιστικά LED	PSO902 - Υποδομές βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση
Ενεργειακή αναβάθμιση υποδομών	2Α(ι) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος) RCR29 - Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	Εγκατάσταση φωτιστικών LED στην πόλη της Αρτας	PSO902 - Υποδομές βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση
Βελτίωση αστικής κινητικότητας, κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση και ανάδειξη πολιτιστικού αποθέματος	2Β(viii) Προώθηση της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, στο πλαίσιο της μετάβασης σε μια καθαρή οικονομία μηδενικών εκπομπών άνθρακα	RCR64 - Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία	Πολιτιστική διαδρομή σύνδεσης αρχαιολογικών χώρων και μνημείων στην πόλη της Αρτας	RCO58 - Ειδικές υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται
Βελτίωση προσβασιμότητας σε υποδομές για άτομα με ειδικές ανάγκες	5ι) την ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΧΕΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	Δημιουργία παιδικής χαράς ΑΜΕΑ στην Άρτα	PSO909 - Δημόσιες υποδομές προσβάσιμες σε ΑμεΑ

	στις αστικές περιοχές			
Ανάδειξη και προστασία μνημείων	4Α(vi) Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία	RCR77 - Τουρίστες/ επισκέψεις σε υποστηριζόμενους χώρους: 5.500,00 άτομα	Αποκατάσταση Βυζαντινού μνημείου Ι.Ν. Παρηγορήτισσας Άρτας	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται: 10.500,00 άτομα
Ενεργειακή αναβάθμιση υποδομών	2Α(ii) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος) RCR29 – Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο δίκτυο του οδοφωτισμού ρτης περιφερειακής οδού στον αστικό ιστό της πόλης της Άρτας	PSO902 - Υποδομές με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση
Αναβάθμιση δημοτικής αγοράς για τη βελτίωση της λειτουργικότητας, της εξυπηρέτησης των πολιτών και των εργασιακών συνθηκών	5i) την ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές	RCR01 – Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες	Εκσυγχρονισμός δημοτικής αγοράς Άρτας	RCO01 – Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)

2.3 Ανάλυση των στόχων της Στρατηγικής ΒΑΑ

Ο Δήμος Αρταίων θέτει ως όραμα της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (Β.Α.Α.) είναι «**Η αναζωογόνηση του αστικού κέντρου με την αξιοποίηση των συγκριτικών του πλεονεκτημάτων, για μια βιώσιμη ανάπτυξη για όλους, χωρίς αποκλεισμούς.**».

Στόχος μας οι Δημότες μας να απολαμβάνουν υποδομές και υπηρεσίες ποιότητας σε κάθε τομέα της ζωής τους, για μια καλύτερη καθημερινότητα σε όλα τα επίπεδα και ένα καλύτερο εισόδημα για όλους

Το προτεινόμενο σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης υποστηρίζει μια στρατηγική προώθησης εκείνων των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της πόλης και προοπτικών – ευκαιριών ανάδειξής τους που θα προσδώσουν στην Άρτα τη δυνατότητα ανάδειξής της σε **παραποτάμια πόλη μοναδικής πολιτιστικής αξίας και φυσικής κληρονομιάς**.

Η παραποτάμια ανάπτυξη της πόλης γίνεται πρόσταγμα, πρωτίστως περιβαλλοντικό και πολεοδομικό, αλλά και κοινωνικό, καθώς θα ενισχύσει την κοινωνική συνοχή και τη κοινωνικότητα.

Η Στρατηγική της ΒΑΑ του Δήμου Αρταίων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 ενσωματώνει ενδεικτικά στοχευμένες παρεμβάσεις αστικής αναζωογόνησης, ενεργειακής αποδοτικότητας σε δημοτικές υποδομές, βιώσιμης αστικής κινητικότητας, προώθησης της απασχόλησης, προαγωγής της κοινωνικής συνοχής και αντιμετώπισης φαινομένων φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν θα έχουν θετική επίδραση στον αστικό ιστό καθώς θα συμβάλλουν στη βελτίωση της ελκυστικότητας της πόλης, στην περιβαλλοντική της αναβάθμιση, στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής καθώς και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας.

Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Αρταίων ανήκει στον **Στρατηγικό Στόχο 5 της Περιφέρειας «Στήριξη της βιώσιμης και ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης»**, ο οποίος υπηρετεί την ΣΠ5 και θέτει ως κύριες προτεραιότητες την ενίσχυση της χωρικής συνοχής, την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας και τη διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών, την ενίσχυση της ελκυστικότητας και την ανάδειξη της ταυτότητας των μεγάλων αστικών κέντρων. Επιπρόσθετα, επιδιώκεται η μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, η αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ειδικός Στόχος ή Ειδική Προτεραιότητα: «Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές»

Οι προβλεπόμενες δράσεις του Ειδικού Στόχου συμβάλλουν θετικά στην προώθηση των αρχών της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης σε χρηματοδότηση και της μη διάκρισης εξαιτίας της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων και της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση των παρεμβάσεών του. Επιπλέον, η επιλογή

και υλοποίηση των πράξεων θα γίνεται λαμβάνοντας υπόψη τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ αλλά και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Άτομα με Αναπηρία.

Τύπος Δράσης 5.1.1: Χρηματοδότηση Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ)

Οι παρεμβάσεις των ΒΑΑ που θα στηριχθούν από το Πρόγραμμα, προβλέπεται να αντιμετωπίσουν περιβαλλοντικές προκλήσεις, αλλαγές από την κλιματική αλλαγή και ταυτόχρονα τη λειτουργική οργάνωση των αστικών κέντρων, με κοινωνικές λειτουργίες και εξυπηρετήσεις, την αναβάθμιση του δημόσιου αστικού χώρου, καθώς και της σχέσης της με τον περιαστικό χώρο των αστικών κέντρων.

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου τύπου δράσης περιλαμβάνονται ενδεικτικά:

- ✓ Παρεμβάσεις Ολοκληρωμένης Αστικής Ανάπτυξης με ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ παρεμβάσεων δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα.
- ✓ Παρεμβάσεις βελτίωσης της λειτουργικότητας του αστικού χώρου
- ✓ Παρακολούθηση και περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, της ηχορύπανσης και της ακτινοβολίας – Χρήση καινοτόμων τεχνολογιών.
- ✓ Παρεμβάσεις για την ορθολογική διαχείριση του ελεύθερου δημόσιου χώρου.
- ✓ Αναζωογόνηση/ανάδειξη υποβαθμισμένων εκτάσεων που γειτνιάζουν με περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές/οικοσυστήματα
- ✓ Δημιουργία μεγάλων χώρων πρασίνου στα πυκνοδομημένα αστικά κέντρα.
- ✓ Προστασία και ανάδειξη των ιστορικών κέντρων.
- ✓ Δημιουργία μόνιμων δομών περιβαλλοντικής ενημέρωσης/ ευαισθητοποίησης σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, στα αστικά κέντρα και προώθηση προγραμμάτων ενημέρωσης/ ευαισθητοποίησης για τον αστικό πληθυσμό.

Για κάθε Ειδικό Στόχο γίνεται περιγραφή του επιδιωκόμενου αποτελέσματος ως προς συγκεκριμένες ανάγκες – προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει με ποιοτικό και ποσοτικό τρόπο. Αναφέρονται οι πράξεις του ειδικού στόχου, οι εμπλεκόμενοι και οι ωφελούμενοι/ομάδες στόχοι.

Πίνακας 20 : Ειδικόί Στόχοι και Αποτελέσματα

Ειδικός Στόχος	Αποτελέσματα που επιδιώκονται	Συμβολή σε ΑΠ/ ΣΠ/ ΕΣ του Περιφερειακού Προγράμματος	Περιγραφή τρόπου παρέμβασης (πράξεις / εμπλεκόμενοι φορείς / ομάδες-στόχοι)	Ενδεικτικός Π/Υ (ΔΔ)	Συμβολή στον τοπικό αναπτυξιακό σχεδιασμό (επιχειρησιακό/πολ εοδομικό σχεδιασμό του Δήμου)	Συμβολή σε Ειδικό Στόχο Στρατηγικής ΒΑΑ
2Α(ι) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης	Ελάχιστη τελική κατανάλωση ενέργειας. Χαμηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	Α.Π.2Α/ΣΠ2: Μέσω του συγκεκριμένου ΕΣ επιδιώκεται η προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου σε δημόσια κτίρια.	Ενεργειακή αναβάθμιση σχολείων/ Δήμος Αρταίων/ Κάτοικοι, μαθητές, δάσκαλοι, καθηγητές, εργαζόμενοι και επισκέπτες περιοχής	3.827.402,07	Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Αρταίων/ Μελέτη Σχεδίου Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια στο Δήμο Αρταίων	ΕΕΣ4. Ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων μέσω της αξιοποίησης γεωθερμικού πεδίου και άλλων ΑΠΕ
2Α(ι) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης	Ελάχιστη τελική κατανάλωση ενέργειας, Χαμηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	Α.Π.2Β/ΣΠ2: Μέσω του συγκεκριμένου ΕΣ επιδιώκεται η ενεργειακή αναβάθμιση και εξοικονόμηση ενέργειας δημόσιων υποδομών και κτιρίων του Δήμου, του οδοφωτισμού καθώς και η δημιουργική επανάχρηση αναξιοποίητου δημόσιου κτιριακού αποθέματος	Εκσυγχρονισμός του δικτύου ηλεκτροφωτισμού του Δήμου Αρταίων με φωτιστικά LED / Δήμος Αρταίων/ Κάτοικοι, εργαζόμενοι και επισκέπτες περιοχής	1.000.000,00	Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Αρταίων/ Μελέτη Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας/ Μελέτη Σχεδίου Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια στο Δήμο Αρταίων	ΕΕΣ4. Ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων μέσω της αξιοποίησης γεωθερμικού πεδίου και άλλων ΑΠΕ

2A(i) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης	Ελάχιστη τελική κατανάλωση ενέργειας, Χαμηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	Α.Π.2B/ΣΠ2: Μέσω του συγκεκριμένου ΕΣ επιδιώκεται η ενεργειακή αναβάθμιση και εξοικονόμηση ενέργειας δημόσιων υποδομών και κτιρίων του Δήμου, του οδοφωτισμού καθώς και η δημιουργική επανάχρηση αναξιοποίητου δημόσιου κτιριακού αποθέματος	Εγκατάσταση φωτιστικών LED στην πόλη της Αρτας	2.847.000,00	Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Αρταίων/ Μελέτη Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας/ Μελέτη Σχεδίου Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια στο Δήμο Αρταίων	ΕΕΣ4. Ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων μέσω της αξιοποίησης γεωθερμικού πεδίου και άλλων ΑΠΕ
2A(i) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης	Ελάχιστη τελική κατανάλωση ενέργειας, Χαμηλές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	Α.Π.2B/ΣΠ2: Μέσω του συγκεκριμένου ΕΣ επιδιώκεται η ενεργειακή αναβάθμιση και εξοικονόμηση ενέργειας δημόσιων υποδομών και κτιρίων του Δήμου, του οδοφωτισμού καθώς και η δημιουργική επανάχρηση αναξιοποίητου δημόσιου κτιριακού αποθέματος	Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο δίκτυο του οδοφωτισμού της περιφερειακής οδού στον αστικό ιστό της πόλης της Αρτας	2.025.597,93	Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Αρταίων/ Μελέτη Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας/ Μελέτη Σχεδίου Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια στο Δήμο Αρταίων	ΕΕΣ4. Ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων μέσω της αξιοποίησης γεωθερμικού πεδίου και άλλων ΑΠΕ
2B(viii) Προώθηση της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, στο πλαίσιο της μετάβασης σε μια καθαρή οικονομία	Το ποδήλατο να γίνει βασικό καθημερινό μέσο μεταφοράς για μετακίνηση στην πόλη. Μέγιστη χρήση ποδηλατοδρόμων	ΑΠ2B/ΣΠ2: Μέσω του συγκεκριμένου ΕΣ επιδιώκεται η βελτίωση της αστικής κινητικότητας και προσβασιμότητας	Δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων με σύνδεση μνημείων και χώρων πολιτισμού στην πόλη της Αρτας / Δήμος Αρταίων/ Κάτοικοι, επιχειρήσεις,	7.000.000,00	Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Αρταίων/ Μελέτη Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας/ Μελέτη Σχεδίου Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια στο	ΕΕΣ1. Ανάδειξη του ιδιαίτερης αξίας φυσικού περιβάλλοντος και των πλούσιων ιστορικών και πολιτιστικών πόρων που είναι ικανοί να καταστήσουν

μηδενικών εκπομπών άνθρακα	ν.	στο κέντρο της πόλης καθώς και σε σημεία τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος- παρεμβάσεις που συμβάλλουν στην βελτίωση της αστικής κινητικότητας καθώς και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που συνδυάζουν δίκτυα ποδηλατοδρόμων με πεζοδρόμια ή/και δρόμους ήπιας κυκλοφορίας	εργαζόμενοι και επισκέπτες περιοχής		Δήμο Αρταίων / Πρόγραμμα Τουριστικής Ανάπτυξης Δήμου Αρταίων/ Στρατηγικός Σχεδιασμός Ανάδειξης του Πολιτιστικού Αποθέματος της πόλης της Άρτας/Στρατηγικό Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Ανάπτυξη και Πρώθηση του Θεματικού Τουρισμού στην Περιφέρεια Ηπείρου	την περιοχή τουριστικό προορισμό για όλη τη διάρκεια του έτους. ΕΕΣ3. Βελτίωση της αστικής κινητικότητας, κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση και ασφάλεια
4Αvi) Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία	Ανάδειξη και διατήρηση πολιτιστικού αποθέματος περιοχής. Ενίσχυση υποδομών στο πλαίσιο της κοινωνικής συνοχής	ΑΠ4/ΣΠ4: Μέσω του συγκεκριμένου ΕΣ επιδιώκεται η ενίσχυση υποδομών καθώς και η ανάδειξη- βελτίωση και διατήρηση πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής. στο πλαίσιο της κοινωνικής συνοχής	Αποκατάσταση Βυζαντινού μνημείου Ι.Ν. Παρηγορήτισσας Άρτας/ Δήμος Αρταίων/ Κάτοικοι, εργαζόμενοι και επισκέπτες περιοχής	1.800.000,00	Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Αρταίων/ Πρόγραμμα Τουριστικής Ανάπτυξης Δήμου Αρταίων/ Στρατηγικός Σχεδιασμός Ανάδειξης του Πολιτιστικού Αποθέματος της πόλης της Άρτας/Στρατηγικό Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Ανάπτυξη και Πρώθηση του Θεματικού Τουρισμού στην Περιφέρεια Ηπείρου	ΕΕΣ1. Ανάδειξη του ιδιαίτερης αξίας φυσικού περιβάλλοντος και των πλούσιων ιστορικών και πολιτιστικών πόρων που είναι ικανοί να καταστήσουν την περιοχή τουριστικό προορισμό για όλη τη διάρκεια του έτους.

5i) την ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές·	Βελτίωση καθημερινότητας ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες	Α.Π.4Α/ΣΠ4: Μέσω του συγκεκριμένου ΕΣ επιδιώκεται η Δημιουργία νέων δομών Φροντίδας και Κοινωνικής Πρόνοιας για Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες και ΑμεΑ	Δημιουργία παιδικής χαράς ΑΜΕΑ στην Άρτα / Δήμος Αρταίων/ Κάτοικοι και επισκέπτες περιοχής / Δήμος Αρταίων/ Κάτοικοι, και επισκέπτες περιοχής	500.000,00	Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Αρταίων/ Μελέτη Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας	ΕΕΣ5. Αντιμετώπιση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, φτώχειας και κοινωνικής εξαθλίωσης με τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών κοινωνικής φροντίδας, περίθαλψης, κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.
5i) την ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές	Ενίσχυση τοπικής επιχειρηματικότητας, βελτίωση της λειτουργικότητας, της εξυπηρέτησης των πολιτών και των εργασιακών συνθηκών	Α.Π.5/ΣΠ5: Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και τοπικών πρωτοβουλιών	Εκσυγχρονισμός δημοτικής αγοράς Άρτας	1.000.000,00	Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Αρταίων	ΕΕΣ6. Ανάπτυξη τοπικής επιχειρηματικότητας και προώθηση της απασχόλησης.

Οι δείκτες εκροών και αποτελέσματος, που καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα, είναι σαφείς, ποσοτικοποιημένοι, μετρήσιμοι, κατάλληλοι και ρεαλιστικοί, βάσει της μεθοδολογίας SMART. Επιπλέον, δίνεται εκτίμηση των χρηματοδοτικών αναγκών που αντιστοιχούν στην επίτευξη των μετρήσιμων αποτελεσμάτων του Ειδικού Στόχου.

Πίνακας 21: Δείκτες εκροών και αποτελέσματος

Πράξη	Δείκτης (Τίτλος)	Τύπος (Εκροής/ Αποτελέσματος)	Μονάδα Μέτρησης	Έτος Βάσης (Συμπληρώνε ται μόνο για δείκτες αποτελέσμα τος)	Τιμή Βάσης (Συμπληρώνεται μόνο για δείκτες αποτελέσματος)	Τιμή στόχου (2029)	Πηγή Στοιχείων
Ενεργειακή αναβάθμιση σχολείων	RCO19 - Δημόσια κτίρια που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) RCR29 – Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (MWh / έτος)	KWH ανά έτος	2024	1.481.130	1.231.000	Δήμος Αρταίων
Εκσυγχρονισμός του δικτύου ηλεκτροφωτισμού του Δήμου Αρταίων με φωτιστικά LED	PSO902 - Υποδομές με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος) RCR29 – Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	Τόνοι Ισοδύναμο υ CO2	2024	2.100.000	1.700.000	Δήμος Αρταίων
Εγκατάσταση φωτιστικών LED στην πόλη της Αρτας	PSO902 - Υποδομές με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος)	Τόνοι Ισοδύναμο υ CO2	2024	6.100.000	4.800.000	Δήμος Αρταίων

		RCR29 – Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου					
Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο δίκτυο του οδοφωτισμού ρτης περιφερειακής οδού στον αστικό ιστό της πόλης της Άρτας	PSO902 - Υποδομές με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος) RCR29 – Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	Τόνοι Ισοδύναμο υ CO2	2024	4.000.000	3.500.000	Δήμος Αρταίων
Πολιτιστική Διαδρομή Σύνδεσης Αρχαιολογικών Χώρων & Μνημείων στην Πόλη της Άρτας	RCO58 - Ειδικές υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται	RCR64 - Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία	ΑΤΟΜΑ	2024	1.000	10.000	Δήμος Αρταίων
Αποκατάσταση Βυζαντινού μνημείου Ι.Ν. Παρηγορήτισσας Άρτας	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται	RCR77 - Τουρίστες/ επισκέψεις σε υποστηριζόμενους χώρους	ΑΤΟΜΑ	2024	5.500,00	10.500	Δήμος Αρταίων
Δημιουργία παιδικής χαράς ΑΜΕΑ στην Άρτα	PSO909 - Δημόσιες υποδομές προσβάσιμες σε ΑμεΑ	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΧΕΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	-	-	-	-	-
Εκσυγχρονισμός δημοτικής αγοράς Άρτας	RCO01 – Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)	RCR01 – Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες	ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	2024	8	8	Δήμος Αρταίων

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται ο επιχειρησιακός σχεδιασμός μέσω του οποίου θα επιτευχθεί η εφαρμογή της Στρατηγικής ΒΑΑ του Δήμου Αρταίων . Ειδικότερα αναπτύσσεται Σχέδιο Δράσης το οποίο εξειδικεύει τη στρατηγική και προσδιορίζει τις παρεμβάσεις που απαιτούνται για την αποτελεσματική υλοποίηση αυτής.

Ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των προτεινόμενων παρεμβάσεων (Τύποι Δράσεων) για κάθε Ειδικό Στόχο, μέσω των οποίων θα επιτευχθούν τα αποτελέσματα που παρουσιάστηκαν παραπάνω

Στο πλαίσιο αυτό, για κάθε Τύπο Δράσης παρέχονται στοιχεία όπως:

- Συνοπτική περιγραφή του φυσικού αντικείμενου, το οποίο περιλαμβάνει τα επιμέρους έργα που εξειδικεύουν τον Τύπο Δράσης. Σημειώνεται ότι τα έργα αυτά χαρακτηρίζονται ως α' ή β' προτεραιότητας.

Ως «α' προτεραιότητας» χαρακτηρίζονται οι κύριες παρεμβάσεις για την επίτευξη της Στρατηγικής (με την έννοια ότι και μόνο αυτές να πραγματοποιηθούν το Στρατηγικό Σχέδιο θα είναι ολοκληρωμένο).

Ως «β' προτεραιότητας» χαρακτηρίζονται συμπληρωματικές παρεμβάσεις οι οποίες θα υλοποιηθούν εφόσον προκύψουν διαθέσιμοι πόροι από την υλοποίηση των κύριων δράσεων ή δύναται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο άλλων πηγών χρηματοδότησης (εκτός του ΠΕΠ Ηπείρου).

- Ωφελούμενοι των παρεμβάσεων.
- Δικαιούχοι
- Προϋπολογισμός, πηγή και ταμείο χρηματοδότησης
- Χρονικός προγραμματισμός (αφορά τα έργα α' προτεραιότητας)
- Σύνδεση με το ΠΕΠ Ηπείρου σε επίπεδο Επενδυτικής Προτεραιότητας, Ειδικού Στόχου, Τύπου Δράσης. Διευκρινίζεται ότι η σύνδεση της Στρατηγικής ΒΑΑ με το ΠΕΠ Ηπείρου γίνεται μόνο για τα έργα α' προτεραιότητας αυτής.

Επίσης, σημειώνεται ότι για τους ωφελούμενους των παρεμβάσεων, θα λαμβάνονται υπόψη οι αρχές για την ίση μεταχείριση των δύο φύλων, την αποφυγή οποιασδήποτε διάκρισης που βασίζεται στο φύλο, την

εθνικότητα, τη θρησκεία, την ύπαρξη αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού. Επιπρόσθετα, για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ σημειώνονται τα εξής:

- Θα λαμβάνεται υπόψη το σχετικό θεσμικό πλαίσιο στις παρεμβάσεις της ΒΑΑ.
- Στις ενέργειες δημοσιότητας της ΒΑΑ θα ληφθεί μέριμνα για την εξασφάλιση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στην ενημέρωση
- Στις παρεμβάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, τα ΑμεΑ αποτελούν μια από τις ομάδες-στόχο των σχετικών δράσεων
- Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι ο προϋπολογισμός των έργων (τα οποία παρουσιάζονται παρακάτω) θα οριστικοποιηθεί κατά τη φάση έγκρισης, ένταξης και χρηματοδότησης του κάθε έργου, σύμφωνα με την οριστική μελέτη αυτού.

Πίνακας 22: Προτεινόμενα προς υλοποίηση έργα για την πόλη της Άρτας

	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΕΝΔ ΠΡΟΥΠ (€)	ΒΑΑ Α' ΚΑΙ Β' ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΒΑΑ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΕΡΓΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΑΠΟ ΑΛΛΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΒΑΑ	ΘΕΜΑΤΑ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	Ενεργειακή αναβάθμιση σχολείων	3.827.402,07 €	3.827.402,07 €			60.000,00 €	
2	Εκσυγχρονισμός δικτύου ηλεκτροφωτισμού με φωτιστικά led	1.000.000,00 €	1.000.000,00 €			10.000,00€	
3	Εγκατάσταση φωτιστικών LED στην πόλη της Άρτας	2.847.000,00 €	2.847.000,00 €				
4	Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο Δίκτυο Οδοφωτισμού της Περιφερειακής Οδού στον Αστικό Ιστό της πόλης της Άρτας	2.025.597,93 €	2.025.597,93 €				
5	Πολιτιστική Διαδρομή Σύνδεσης Αρχαιολογικών Χώρων & Μνημείων στην Πόλη της Άρτας	7.000.000,00 €	7.000.000,00 €			60.000,00 €	
6	Αποκατάσταση Βυζαντινού μνημείου Ι.Ν. Παρηγορήτισσας Άρτας	1.800.000,00 €	1.800.000,00 €				Μετά από αίτημα της Εφορείας Αρχαιοτήτων. Θα υλοποιηθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού
7	Δημιουργία Παιδικής χαράς ΑμεΑ στην Άρτα	500.000,00 €	500.000,00 €			60.000,00 €	
8	Εκσυγχρονισμός δημοτικής αγοράς Άρτας	1.000.000,00 €	1.000.000,00 €			60.000,00 €	
9	Ολοκληρωμένη παρέμβαση στην υποδομή φωτεινών σηματοδοτών και επείγουσες εργασίες βελτίωσης της ασφάλειας επί της Εθνικής Οδού εντός της πόλης της Άρτας.	2.000.000,00 €	2.000.000,00 €				

10	Διαμόρφωση χώρων πάρκινγκ στο κέντρο της πόλης	1.000.000,00 €	1.000.000,00 €			60.000,00 €	
11	Δράσεις ανάδειξης και προώθησης του τουριστικού προϊόντος της Άρτας	1.000.000,00 €	1.000.000,00 €				
12	Βελτίωση προσβασιμότητας και κυκλοφοριακές ρυθμίσεις στο Γενικό Νοσοκομείο Άρτας	2.000.000,00 €	2.000.000,00 €				
13	Ανάπλαση πλατειών Σκουφά και Κιλκίς και συνοδά έργα	3.000.000,00 €	3.000.000,00 €			80.000,00 €	
14	Κέντρο επιχειρηματικότητας και απασχόλησης και ενίσχυση επιχειρήσεων στον τομέα του τουρισμού	2.000.000,00 €	2.000.000,00 €				
15	Αντιπυρική προστασία στο Λόφο Περάνθης	500.000,00 €	500.000,00 €				
16	Ανάπτυξη φωτοβολταϊκών συστημάτων για μείωση της κατανάλωσης ενέργειας	1.000.000,00 €	1.000.000,00 €				
17	Έργο εφαρμογής Σχεδίου αστικής κινητικότητας	500.000,00 €	500.000,00 €			60.000,00 €	
18	Κατασκευή Μόνιμου Στεγασμένου Εκθεσιακού Κέντρου για προώθηση των τοπικών προϊόντων και λειτουργία του και ως Κέντρο Πολιτισμού	11.000.000,00 €		11.000.000,00 €			
19	Αναβάθμιση και βελτίωση της ασφάλειας της Εθνικής οδού εντός οικισμών	4.000.000,00 €		4.000.000,00 €			
20	Διαμόρφωση νέας συνδετήριας οδού μεταξύ Επαρχιακών Οδών Άρτα - Κωστακίων και Άρτα - Νεοχωρίου με ανάπλαση του τμήματος της οδού που παρακάπτεται.	2.500.000,00 €		2.500.000,00 €			Απαιτείται η συνεργασία με την Περιφέρεια Ηπείρου
21	Αναστήλωση και αξιοποίηση Αρχοντικού Παπακώστα	2.300.000,00 €		2.300.000,00 €			Απαιτείται η συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού
22	Ανάδειξη και αναβάθμιση τοπόσημων της πόλης (Δημοτική Πινακοθήκη, Ιστορικό Δημαρχείο, κτήριο Διώνη, θερινό κινηματογράφο Ορφέας, κτήριο Ορλάνδου πλησίον Παρηγορήτισσας-πρώην κλινική)	2.000.000,00 €		2.000.000,00 €		60.000,00 €	

23	Ανάπλαση κοινόχρηστων, αναξιοποίητων και υποβαθμισμένων χώρων εντός πόλης και οικισμών (πλατεία Ζέρβα, ευρυχώριο Αγία Σοφίας, Μνημείο Φανερωμένης Βαλαώρα, παιδική χαρά Κωστακίων, ευρυχώρια Βαλαώρας κλπ)	2.000.000,00 €		2.000.000,00 €		60.000,00 €	
24	Αναπλάσεις στο παραποτάμιο πάρκο Άρτας	1.000.000,00 €		1.000.000,00 €			Απαιτείται η ολοκλήρωση της μελέτης οριοθέτησης.
25	Ανάπλαση περιοχής περιμετρικά του Κάστρου της Άρτας με απαλλοτριώσεις	1.000.000,00 €		1.000.000,00 €			Απαιτείται η συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού
26	Προμήθεια ηλεκτρικών οχημάτων του Δήμου (οχήματα Δήμου, αστικής συγκοινωνίας, τουριστικό τραινάκι)	1.000.000,00 €		1.000.000,00 €			
27	Ανάπτυξη και λειτουργία Στέγης Υποστηριζόμενης Διαβίωσης για ΑμεΑ	1.000.000,00 €		1.000.000,00 €			
28	Δημιουργία και λειτουργία Κέντρου Ημερήσια Φροντίδας Ηλικιωμένων	1.000.000,00 €		1.000.000,00 €			
29	Ψηφιοποίηση του ιστορικού και πολιτιστικού αποθέματος της Άρτας	1.000.000,00 €		1.000.000,00 €			Απαιτείται η συνεργασία με άλλους φορείς
30	Δημιουργία αθλητικού θεματικού πάρκου "Ερμής Θεοχαρόπουλος" στο Λόφο Βαλαώρας	600.000,00 €		600.000,00 €			Σχετίζεται με τα θέματα πολιτικής προστασίας και ιδιοκτησιακού καθεστώτος
31	Φωτισμός Μνημείων	500.000,00 €		500.000,00 €			Απαιτείται η συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού
32	Αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων	3.000.000,00 €		3.000.000,00 €			

33	Απαλλοτριώσεις και αξιοποίηση κτηρίων ΕΑΣΑΦ	10.000.000,00 €			10.000.000,00 €		
34	Απαλλοτριώσεις οδών στην Βαλαώρα Άρτας	8.000.000,00 €			8.000.000,00 €		
35	Νέα Γεφύρωση στο ύψος Ελευθερίου Βενιζέλου Ελεούσα	5.000.000,00 €			5.000.000,00 €		
36	Κατασκευή Μουσικού Σχολείου Άρτας (με ΚΤΥΠ)	4.000.000,00 €			4.000.000,00 €		
37	Απαλλοτριώσεις κοινοχρηστών χώρων για αναπλάσεις και χώρους στάθμευσης	3.000.000,00 €			3.000.000,00 €		
38	Απαλλοτριώσεις και ανάπτυξη χώρου Διοικητηρίου στην Άρτα	3.000.000,00 €			3.000.000,00 €		
39	Διανοίξεις οδών στην Βαλαώρα και σε όλο το εύρος της πόλης	3.000.000,00 €			3.000.000,00 €		
40	Ανέγερση Γηροκομείου στην Άρτα	3.000.000,00 €			3.000.000,00 €		
41	Βελτίωση προσβασιμότητας προς το Αθλητικό Κέντρο Τ9 Κωστακίων και το Δημοτικό Γήπεδο Κεραματών	1.000.000,00 €			1.000.000,00 €		
42	Κατασκευή Νηπιαγωγείου Άρτας (με ΚΤΥΠ)	1.000.000,00 €			1.000.000,00 €		
43	Αναβάθμιση Μουσείων Συλλόγου Σκουφά	1.000.000,00 €			1.000.000,00 €		
44	Ανάπτυξη Επιχειρηματικού Πάρκου						
45	Επέκταση Νοσοκομείου Άρτας και αναβάθμιση του ρόλου του με επέκταση των Υπηρεσιών του						
46	Αναβάθμιση της εθνικής οδού Ιωαννίνων Αθηνών εκτός της πόλης για βελτίωση της ασφάλειας και εξασφάλιση ροών πεζών και ποδηλάτων						
47	Αναβάθμιση της Επαρχιακής οδού Άρτα Κωστακιοί Σαλαώρα ως το ύψος των ΤΕΙ						

48	Αναβάθμιση των εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου campus Άρτας (ολοκλήρωση ημιτελούς κτηρίου, Αγροδιατροφικό Πάρκο, χώρος εστίασης φοιτητών και σύνδεσή του με το Κέντρο Καινοτομίας στα Ιωάννινα)						
49	Οριοθέτηση και αντιπλημμυρική θωράκιση της πόλης με εξοπλισμό πολιτικής προστασίας και χώρους ανάπτυξης δραστηριοτήτων κατά μήκος του ποταμού						
50	Αναστήλωση μνημείων στην πόλη της Άρτας						
51	Επέκταση Αρχαιολογικού Μουσείου Άρτας με Βυζαντινό τμήμα						
52	Λειτουργία του ΚΑΚΚΥΑΜΕΑ						
ΣΥΝΟΛΑ		108.900.000,00 €	33.000.000,00 €	33.900.000,00 €	42.000.000,00 €	570.000,00 €	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

3.1 Ανάλυση των πράξεων Στρατηγικής ΒΑΑ

1. Ενεργειακή Αναβάθμιση Σχολείων	
Ειδικός Στόχος	2Α(ι) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης
Περιγραφή	<p>Το έργο αφορά στην ενεργειακή αναβάθμιση εκπαιδευτικών μονάδων της πόλης προκειμένου να επιτευχθεί η εξοικονόμηση ενέργειας που καταναλώνεται και τις εκπαιδευτικές μονάδες στο πλαίσιο της λειτουργίας τους.</p> <p>Πρόκειται για τα σχολεία: 2ο και 6ο δημοτικά σχολεία Άρτας, 4ο Γυμνάσιο και 4ο Λύκειο, το 3ο Γυμνάσιο και 3ο Λύκειο, ως τα πλέον ενεργοβόρα ακίνητα που δύναται να καλύψουν τις προϋποθέσεις του προγράμματος για ενεργειακή αναβάθμιση.</p>
Σκοπιμότητα	Απαιτείται η ενεργειακή αναβάθμιση εκπαιδευτικών μονάδων της πόλης προκειμένου να επιτευχθεί η εξοικονόμηση ενέργειας
Προϋπολογισμός	3.827.402,07€
Πρόγραμμα Χρηματοδότησης	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27
Ταμείο Χρηματοδότησης	ΕΤΠΑ
Δικαιούχος	Δήμος Αρταίων
Ωφελούμενοι/ Ομάδες Στόχοι	Κάτοικοι – εργαζόμενοι, Μαθητές, Δάσκαλοι και Καθηγητές Α/βάθμιας και Β/βάθμιας εκπαίδευσης των συγκεκριμένων εκπαιδευτικών μονάδων / Ωφελούμενος πληθυσμός 650 χρήστες
Δείκτες εκροών	RCO19 - Δημόσια κτίρια που υποστηρίζονται για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης
Τιμές Δείκτη	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) RCR29 – Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου
Χρονικός Προγραμματισμός	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ(ΜΗΝΕΣ: 24)

Σύνδεση με ΣΠ/ΕΣ του Προγράμματος Ήπειρος	ΕΠ ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-27 -Δράσεις Αναβάθμισης και Εξοικονόμησης ενέργειας δημόσιων υποδομών 2Α 2Α.ι.1 Έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων κτιρίων με δυνατότητα ενσωμάτωσης έξυπνων συστημάτων διαχείρισης ενέργειας και αξιοποίηση ΑΠΕ. ΕΠ ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-27 ΒΑΑ -Επενδυτική Προτεραιότητα: Α.Π.2Α: Προώθηση της αειφορίας και αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής -Ειδικός Στόχος: Ε.Σ.2Α(ι) Προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου. -Τύπος δράσης Δ.2Α (ι).1: Υλοποίηση παρεμβάσεων που προβλέπονται στα Σχέδια Διαχείρισης Βιώσιμης Ενέργειας
Συμβατότητα με Σχεδιασμό Δήμου	Σχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	Σύνταξη και έγκριση των μελετών Δημοπράτηση έργου

2. Εκσυγχρονισμός του δικτύου ηλεκτροφωτισμού του Δήμου Αρταίων με LED	
Ειδικός Στόχος	2Α(ι) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης
Περιγραφή	Το έργο αφορά στην προμήθεια ιστών & φωτιστικών σωμάτων τεχνολογίας LED και στην αντικατάσταση των υφιστάμενων συμβατικών φωτιστικών για τον ηλεκτροφωτισμό οδών / πεζοδρόμων και κοινόχρηστων χώρων / πλατειών της πόλης της Άρτας με τα εν λόγω φωτιστικά.
Σκοπιμότητα	Απαιτείται ο εκσυγχρονισμός του υφιστάμενου δικτύου ηλεκτροφωτισμού του δήμου με προμήθειες ιστών και φωτιστικών σωμάτων LED
Προϋπολογισμός	1.000.000,00 €
Πρόγραμμα χρηματοδότησης:	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27
Ταμείο Χρηματοδότησης	ΕΤΠΑ
Δικαιούχος	Δήμος Αρταίων
Ωφελούμενοι/ Ομάδες Στόχοι	Ωφελούμενος πληθυσμός οι 24.427 μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου Αρταίων
Δείκτες εκροών	PSO902 - Υποδομές με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση
Τιμές Δείκτη	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος)

	RCR29 – Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου
Χρονικός Προγραμματισμός	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ(ΜΗΝΕΣ: 20)
Σύνδεση με ΣΠ/ΕΣ του Προγράμματος Ήπειρος	ΕΠ ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-27 -Δράσεις Αναβάθμισης και Εξοικονόμησης ενέργειας δημόσιων υποδομών 2Α 2Α.ι.1 Έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων κτιρίων με δυνατότητα ενσωμάτωσης έξυπνων συστημάτων διαχείρισης ενέργειας και αξιοποίησης ΑΠΕ. ΕΠ ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-27 ΒΑΑ -Επενδυτική Προτεραιότητα: Α.Π.2Α: Προώθηση της αειφορίας και αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής -Ειδικός Στόχος: Ε.Σ.2Α(ι) Προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου. -Τύπος δράσης Δ.2Α (ι).1: Υλοποίηση παρεμβάσεων που προβλέπονται στα Σχέδια Διαχείρισης Βιώσιμης Ενέργειας- Δημοτικός φωτισμός και σηματοδότηση των αστικών κέντρων
Συμβατότητα με Σχεδιασμό Δήμου	Σχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	Επικαιροποίηση υπάρχουσας μελέτης με νέες τιμές Δημοπράτηση έργου

3. Εγκατάσταση φωτιστικών Led στην πόλη της Άρτας	
Ειδικός Στόχος	2Α(ι) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης
Περιγραφή	Το έργο αφορά στις εργασίες εγκατάστασης 265 φωτιστικών σωμάτων με τεχνολογία led προς αντικατάσταση 267 απαρχαιωμένων φωτιστικών σωμάτων σε ιστούς στο ιστορικό κέντρο της πόλης και σε περιβάλλοντες αυτού οδούς με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας αλλά και την αισθητική αναβάθμιση της περιοχής. Θα γίνει επίσης αντικατάσταση 151 φωτιστικών σωμάτων αξονικού τύπου.
Σκοπιμότητα	Απαιτείται η εγκατάσταση φωτιστικών LED στην πόλη της Άρτας
Προϋπολογισμός	2.847.000,00 €
Πρόγραμμα Χρηματοδότησης	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-2027
Ταμείο Χρηματοδότησης	ΕΤΠΑ
Δικαιούχος	Δήμος Αρταίων
Ωφελούμενοι / Ομάδες στόχοι	Ωφελούμενος πληθυσμός οι 24.427 μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου Αρταίων
Δείκτες Εκρώων	PSO902 - Υποδομές με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση

Τιμές Δείκτη	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων) (MWh / έτος) RCR29 – Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου
Χρονικός Προγραμματισμός	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ(ΜΗΝΕΣ: 18)
Σύνδεση με ΣΠ/ΕΣ του Προγράμματος Ήπειρος	ΕΠ ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-27 -Δράσεις Αναβάθμισης και Εξοικονόμησης ενέργειας δημόσιων υποδομών 2Α 2Α.ι.1 Έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων κτιρίων με δυνατότητα ενσωμάτωσης έξυπνων συστημάτων διαχείρισης ενέργειας και αξιοποίησης ΑΠΕ. ΕΠ ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-27 ΒΑΑ -Επενδυτική Προτεραιότητα: Α.Π.2Α: Προώθηση της αειφορίας και αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής -Ειδικός Στόχος: Ε.Σ.2Α(ι) Προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου. -Τύπος δράσης Δ.2Α (ι).1: Υλοποίηση παρεμβάσεων που προβλέπονται στα Σχέδια Διαχείρισης Βιώσιμης Ενέργειας- Δημοτικός φωτισμός και σηματοδότηση των αστικών κέντρων
Συμβατότητα με Πολιτικές / Ωριμότητα / Προπ. ενέργειες	Σχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια / ΣΒΔΕ Υψηλή ωριμότητα
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	Ολοκλήρωση δημοπράτησης έργου

4. Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο δίκτυο Οδοφωτισμού της Περιφερειακής Οδού στον αστικό ιστό της πόλης της Άρτας	
Ειδικός Στόχος	2Α(ι) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης
Περιγραφή	Αφορά την εγκατάσταση νέου οδικού ηλεκτροφωτισμού επί των υφιστάμενων εκατέρωθεν πεζοδρομίων και παράπλευρων νησίδων σε όλο το μήκος της Περιφερειακής Οδού (Εθνική Οδός Αντιρρίου – Ιωαννίνων Ε.Ο 05) από τον κόμβο του πρώην στρατοπέδου Παπακώστα έως τον κόμβο των Κωστακίων, περίπου 4,6 χλμ, σε αντικατάσταση του υφιστάμενου απαρχαιωμένου δικτύου οδοφωτισμού. Προβλέπεται η τοποθέτηση μεταλλικών ιστών με φωτιστικά σώματα οδοφωτισμού με φωτεινές πηγές τεχνολογίας διόδων φωτοεκπομπής (LED) κατάλληλης ισχύος με τον ανάλογο (κατά περίπτωση) βραχίονα και εγκατάσταση συστήματος τηλεδιαχείρισης εξωτερικού φωτισμού μέσω υβριδικής τεχνολογίας, με ταυτόχρονη καθαίρεση των υφιστάμενων παλιών φωτιστικών σωμάτων και ιστών, τσιμεντοϊστών ή χαλύβδινων, που δεν προσφέρουν στην περιοχή τις κατάλληλες συνθήκες φωτισμού.

Σκοπιμότητα	Στο υφιστάμενο δίκτυο οδοφωτισμού οι περισσότερες εγκαταστάσεις λόγω παλαιότητας να παρουσιάζονται εμφανείς δυσλειτουργίες.
Προϋπολογισμός	2.025.597,93€
Πρόγραμμα χρηματοδότησης:	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27
Ταμείο Χρηματοδότησης	ΕΤΠΑ
Δικαιούχος	Δήμος Αρταίων
Ωφελούμενοι/ Ομάδες στόχοι	Ωφελούμενος πληθυσμός τουλάχιστον οι 43.166 μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου Αρταίων καθώς και οι διερχόμενοι ταξιδιώτες από τον αστικό ιστό της πόλης. Το έργο υλοποιείται επί της περιφερειακής οδού βασική αρτηρία για την είσοδο και έξοδο στην πόλη
Δείκτες εκροών	PSO902 - Υποδομές με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση
Τιμές Δείκτη	RCR26 - Ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικιών, ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, δημόσιων μη οικιστικών κτιρίων)(MWh / έτος) RCR29 – Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου
Χρονικός Προγραμματισμός	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ(ΜΗΝΕΣ: 32)
Σύνδεση με ΣΠ/ΕΣ του Προγράμματος Ήπειρος	ΕΠ ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-27 -Δράσεις Αναβάθμισης και Εξοικονόμησης ενέργειας δημόσιων υποδομών 2Α 2Α.ι.1 Έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων κτιρίων με δυνατότητα ενσωμάτωσης έξυπνων συστημάτων διαχείρισης ενέργειας και αξιοποίηση ΑΠΕ. ΕΠ ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-27 ΒΑΑ -Επενδυτική Προτεραιότητα: Α.Π.2Α: Προώθηση της αειφορίας και αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής -Ειδικός Στόχος: Ε.Σ.2Α(ι) Προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου. -Τύπος δράσης Δ.2Α (ι).1: Υλοποίηση παρεμβάσεων που προβλέπονται στα Σχέδια Διαχείρισης Βιώσιμης Ενέργειας
Συμβατότητα με σχεδιασμό Δήμου	Σχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	Ολοκλήρωση έργου

5.Πολιτιστική Διαδρομή Σύνδεσης Αρχαιολογικών Χώρων & Μνημείων στην Πόλη της Άρτας

Το πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα της Άρτας και η γραμμική ανάπτυξη αυτού μέσα στην πόλη, δημιουργεί τις προϋποθέσεις και την ανάγκη ανάπτυξης μιας πολιτιστικής διαδρομής που να καλύπτει τις ανάγκες των τεσσάρων (4) ροών α) της πεζής μετακίνησης με έμφαση στα ΑμεΑ, β) της κίνησης του ποδηλάτου με ανάπτυξη δικτύου ποδηλατοδρόμων, γ) των αυτοκινήτων και δ) της αστικής συγκοινωνίας – λεωφορείων, σε συνδυασμό με τη σύνδεσή τους με τους δημοτικούς χώρους στάθμευσης. Θα περιλαμβάνει το Κύριο

Υποέργο του κατασκευαστικού έργου και λοιπά Υποέργα που αφορούν απόκτηση γης και προμήθεια εξοπλισμού.

Ειδικός Στόχος	2B(viii) Προώθηση της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, στο πλαίσιο της μετάβασης σε μια καθαρή οικονομία μηδενικών εκπομπών άνθρακα
Σκοπιμότητα	Βελτίωση της αστικής κινητικότητας και προσβασιμότητας στο κέντρο της πόλης καθώς και σε σημεία τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος- παρεμβάσεις που συμβάλλουν στην βελτίωση της αστικής κινητικότητας καθώς και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που συνδυάζουν δίκτυα ποδηλατοδρόμων με πεζοδρόμια ή/και δρόμους ήπιας κυκλοφορίας
Ενδ. Προϋπολογισμός	7.000.000,00 €
Συμβατότητα με Πολιτικές / Ωριμότητα / Προπ. ενέργειες	ΣΒΑΚ/Μέση ωριμότητα (ανάγκη ολοκλήρωσης ενεργειών ωρίμανσης για την απόκτηση γης) / Τεχνική Βοήθεια 60.000,00 €
Φορέας Υλοποίησης	Δήμος Αρταίων
Πηγή Χρηματοδότησης	BAA Άρτας / OXE Αρχαίων Θεάτρων
Ωφελούμενοι Στόχοι	Ωφελούμενος πληθυσμός αναμένεται σε 10.000 κατοίκους του Δήμου Αρταίων, καθώς και επισκέπτες της πόλης
Δείκτες εκρρών	RCO58 - Ειδικές υποδομές για ποδηλασία που υποστηρίζονται
Τιμές Δείκτη	RCR64 - Ετήσιος αριθμός χρηστών των ειδικών υποδομών για ποδηλασία

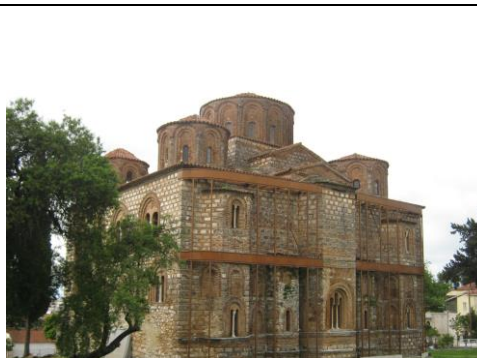
Χρονικός Προγραμματισμός	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ(ΜΗΝΕΣ: 32)
Σύνδεση με ΣΠ/ΕΣ του Προγράμματος Ήπειρος	<p>Το συγκεκριμένο έργο που ανήκει στον παραπάνω Τύπο Δράσης της ΒΑΑ συνδέεται με το ΠΕΠ Ηπείρου ως ακολούθως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επενδυτική Προτεραιότητα: Α.Π.2Β: Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας • Ειδικός Στόχος: 2B(viii) Προώθηση της βιώσιμης, πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, ως μέρος της μετάβασης σε μια οικονομία μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. • Τύπος δράσης Δ.2Β.(viii).1: Παρεμβάσεις που συμβάλλουν στην βελτίωση της αστικής κινητικότητας • Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που συνδυάζουν δίκτυα ποδηλατοδρόμων με πεζοδρόμια ή/και δρόμους ήπιας κυκλοφορία
Συμβατότητα με σχεδιασμό Δήμου	Στρατηγικός Σχεδιασμός Ανάδειξης του πολιτιστικού αποθέματος της πόλης της Άρτας
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	Ενέργειες ωρίμανσης για την απόκτηση γης Θεώρηση μελέτης Δημοπράτηση έργου

6. Αποκατάσταση του βυζαντινού μνημείου Ι.Ν. Παρηγορήτισσας Άρτας

Ο ιερός ναός της Παναγίας της Παρηγορήτισσας (ή Παρηγορήτριας) είναι βυζαντινή εκκλησία του 13ου αιώνα στο κέντρο της πόλης, μοναδικό μνημείο λόγω του όγκου και της αρχιτεκτονικής του. Είναι το σημαντικότερο βυζαντινό μνημείο της Άρτας, ένα από τα σημαντικότερα μνημεία του Δεσποτάτου της Ηπείρου και αποτελεί Μουσειακό Χώρο. Ο Ναός χρήζει της άμεσης εκτέλεσης ενός έργου συνολικής αποκατάστασης για την επίλυση των πολλών και σύνθετων προβλημάτων που σχετίζονται αφενός με τα αρχιτεκτονικά στοιχεία του ναού και αφετέρου με την εξασφάλιση της στατικής του επάρκειας.

Η Περιφέρεια Ηπείρου με ιδίους πόρους (300.000,00 € από ΣΑΕΠ 530 Ηπείρου με Κ.Α. 2017ΕΠ53000000 «Συντήρηση – αποκατάσταση πολιτιστικών μνημείων Περιφέρειας Ηπείρου 2017-2019») εκπονεί την μελέτη αποκατάστασης του μνημείου και βρίσκεται στο στάδιο ολοκλήρωσής της. Από το 2015 για το θέμα της ανάγκης άμεσης αποκατάστασης ο Δήμος Αρταίων κατέβαλε συνεχείς προσπάθειες για εξεύρεση χρηματοδότησης της μελέτης και αποτελεί προτεραιότητα του η υλοποίηση του έργου.

Το έργο συμπεριλήφθηκε έπειτα από αίτημα του Υπουργείου Πολιτισμού και της Τοπικής Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας στο ΒΑΑ

Ειδικός στόχος	4Αvi) Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία
Περιγραφή	Αποκατάσταση Βυζαντινού μνημείου Ι.Ν. Παηγορήτισσας
Σκοπιμότητα	Ανάδειξη και διατήρηση πολιτιστικού αποθέματος περιοχής. Ενίσχυση υποδομών στο πλαίσιο της κοινωνικής συνοχής
Προϋπολογισμός	1.800.000,00 €
Συμβατότητα με Πολιτικές / Ωριμότητα / Προπ. ενέργειες	Επιχειρησιακό Δήμου Αρταίων/Πλήρης ωριμότητα
Φορέας Υλοποίησης / Δικαιούχος	Υπουργείο Πολιτισμού – Δήμος Αρταίων
Πηγή Χρηματοδότησης	ΒΑΑ Άρτας
Ωφελούμενοι/ Ομάδες στόχοι	Ωφελούμενος πληθυσμός αναμένεται σε 10.500 κατοίκους του Δήμου Αρταίων, καθώς και επισκέπτες της πόλης
Δείκτης εκροών	RCO77 - Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται
Τιμές Δείκτη	RCR77 - Τουρίστες/ επισκέψεις σε υποστηριζόμενους χώρους
Χρονικός Προγραμματισμός	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ(ΜΗΝΕΣ: 20)
Σύνδεση με ΣΠ/ΕΣ του Προγράμματος Ήπειρος	<p>Το συγκεκριμένο έργο που ανήκει στον παραπάνω Τύπο Δράσης της ΒΑΑ συνδέεται με το ΠΕΠ Ηπείρου ως ακολούθως:</p> <ul style="list-style-type: none"> Επενδυτική Προτεραιότητα: Α.Π.4Α: Ενίσχυση υποδομών στο πλαίσιο της κοινωνικής συνοχής Ειδικός Στόχος: 4Α(vi) Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία <p>Τύπος δράσης 4Α.vi.1: Αξιοποίηση πολιτιστικού αποθέματος για τουριστική ανάπτυξη και κοινωνική χρήση</p>

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	Δημοπράτηση έργου
---------------------------------	-------------------

7.Δημιουργία παιδικής χαράς ΑΜΕΑ στην Άρτα	
Ειδικός Στόχος	5i) την ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές·
Περιγραφή	Η πράξη αφορά σε κατασκευή παιδικής χαράς και παιδικής χαράς ΑμεΑ στην περιοχή Τριγώνου στην πόλη της Άρτας σε ακίνητο έκταση 1.000 τμ.
Σκοπιμότητα	Το έργο θα καλύψει τις ανάγκες του Δήμου για την δημιουργία, αναβάθμιση και αναδιοργάνωση των συνθηκών ασφαλείας και λειτουργικότητας μιας παιδικής χαράς που θα πληροί όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις και προδιαγραφές για ΑΜΕΑ. Σκοπός είναι να εξασφαλιστεί η υγιεινή και η ασφάλεια των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Οι παιδικές χαρές είναι οι κατεξοχήν χώροι παιχνιδιού και διαμόρφωσης σημαντικών δεξιοτήτων, όπως η ανάπτυξη και εξάσκηση των κινητικών δεξιοτήτων (λεπτής και αδρής κινητικότητας), η πολυαισθητηριακή διέγερση, η ανάπτυξη και ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της ανεξαρτησίας, οι ευκαιρίες για κοινωνική ενσωμάτωση, κλπ.
Προϋπολογισμός	500.000,00 €
Πρόγραμμα χρηματοδότησης:	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27
Ταμείο Χρηματοδότησης	ΕΤΠΑ
Δικαιούχος	Δήμος Αρταίων
Ωφελούμενοι/ Ομάδες στόχοι	Όλος ο παιδικός πληθυσμός του Δήμου Αρταίων και κυρίως τα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Ωφελούμενος πληθυσμός αναμένεται σε 50 χρήστες ΑμεΑ
Δείκτες εκροών	PSO909 - Δημόσιες υποδομές προσβάσιμες σε ΑμεΑ
Τιμές Δείκτη	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΧΕΤΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ
Χρονικός Προγραμματισμός	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ(ΜΗΝΕΣ: 20)
Σύνδεση με ΣΠ/ΕΣ του Προγράμματος Ήπειρος	Το συγκεκριμένο έργο συνδέεται με το ΠΕΠ Ηπείρου ως ακολούθως: <ul style="list-style-type: none"> Επενδυτική Προτεραιότητα: Α.Π.5: Στήριξη της βιώσιμης και ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης Ειδικός Στόχος: Ε.Σ. 5(i): Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές Τύπος δράσης 5(i).1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

Συμβατότητα με σχεδιασμό Δήμου	Επιχειρησιακός Σχεδιασμός Δήμου Αρταίων
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	Επικαιροποίηση και έγκριση μελέτης

6. Εκσυγχρονισμός δημοτικής αγοράς Άρτας

Ειδικός Στόχος	5i) την ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές
Περιγραφή	Δημιουργία και εκσυγχρονισμός δημοτικής αγοράς με παράλληλη ανάπτυξη τοπικής επιχειρηματικότητας και προώθηση της απασχόλησης
Σκοπιμότητα	Ενίσχυση τοπικής επιχειρηματικότητας, βελτίωση της λειτουργικότητας, της εξυπηρέτησης των πολιτών και των εργασιακών συνθηκών
Προϋπολογισμός	1.000.000,00 €
Πρόγραμμα χρηματοδότησης:	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27
Ταμείο Χρηματοδότησης	ΕΤΠΑ
Δικαιούχος	Δήμος Αρταίων
Ωφελούμενοι/Ομάδες στόχοι	Ωφελούμενος πληθυσμός οι 24.427 μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου Αρταίων καθώς και επισκέπτες της πόλης
Δείκτες εκρών	RCO01 – Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)
Τιμές Δείκτη	RCR01 – Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες
Χρονικός Προγραμματισμός	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΡΑΞΗΣ(ΜΗΝΕΣ: 32)
Σύνδεση με ΣΠ/ΕΣ του Προγράμματος Ήπειρος	<p>Το συγκεκριμένο έργο συνδέεται με το ΠΕΠ Ηπείρου ως ακολούθως:</p> <ul style="list-style-type: none"> Επενδυτική Προτεραιότητα: Α.Π.5: Στήριξη της βιώσιμης και ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης Ειδικός Στόχος: Ε.Σ. 5(i): Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές Τύπος δράσης 5(i).1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	Το έργο είναι σε χαμηλή ωριμότητα. Απαιτείται η σύνταξη και έγκριση μελέτης.

3.2 Ωριμότητα Στρατηγικής BAA

Για τις πράξεις της Στρατηγικής BAA που προτείνονται για ένταξη στο Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2029 δίνονται οι πληροφορίες των επόμενων πινάκων για τον προσδιορισμό της ωριμότητας του εκάστοτε έργου αλλά και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης:

Πίνακας 23: Ωριμότητα Πράξεων Χρονοδιαγράμματος υλοποίησης

α/α	Πράξη	Π/Υ Δ.Δ.	Στάδιο εξέλιξης τεχνικών μελετών	Στάδιο εξέλιξης άλλων διοικητικών ενεργειών
1	Ενεργειακή αναβάθμιση σχολείων και δημοτικών κτηρίων	3.827.402,07 €	Σε στάδιο προμελέτης	Σύνταξη και έγκριση των μελετών Δημοπράτηση έργου
2	Εκσυγχρονισμός του δικτύου ηλεκτροφωτισμού του Δήμου Αρταίων με LED	1.000.000,00 €	Ύπαρξη ώριμης μελέτης	Επικαιροποίηση υπάρχουσας μελέτης με νέες τιμές Δημοπράτηση έργου
3	Εγκατάσταση φωτιστικών LED στην πόλη της Άρτας	2.847.000,00 €	Ύπαρξη ώριμης μελέτης	Ολοκλήρωση δημοπράτησης έργου
4	Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο Δίκτυο Οδοφωτισμού της Περιφερειακής Οδού στον Αστικό Ιστό της πόλης της Άρτας	2.025.597,93 €	Ύπαρξη ώριμης μελέτης	Ολοκλήρωση έργου
5	Πολιτιστική Διαδρομή Σύνδεσης Αρχαιολογικών Χώρων & Μνημείων στην Πόλη της Άρτας	7.000.000,00 €	Μέση ωριμότητα	Θεώρηση μελέτης / Ενέργειες απόκτησης γης / Δημοπράτηση έργου
6	Αποκατάσταση Βυζαντινού μνημείου Ι.Ν. Παρηγορήτισσας Άρτας	1.800.000,00 €	Ύπαρξη ώριμης μελέτης	Απαιτείται σύνταξη Μνημονίου Συνεργασίας με το Υπουργείο Πολιτισμού / Δημοπράτηση έργου
7	Δημιουργία παιδικής χαράς AMEA στην Άρτα	500.000,00 €	Μέση ωριμότητα	Επικαιροποίηση και έγκριση μελέτης / Δημοπράτηση έργου
8	Εκσυγχρονισμός δημοτικής αγοράς Άρτας προϊόντος της Άρτας	1.000.000,00 €	Σε στάδιο προμελέτης	Σύνταξη και έγκριση μελέτης / Δημοπράτηση έργου

Πίνακας 24: Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης

α/α	Πράξη	Ημερομηνία έναρξης	Ημερομηνία λήξης	Χρονική διάρκεια υλοποίησης	Ημερομηνία /εξ Νομικής /ων Δέσμευσης /ων
1	Ενεργειακή αναβάθμιση σχολείων και δημοτικών κτηρίων	01/05/2025	31/05/2027	24 μήνες	1/1/2026
2	Εκσυγχρονισμός του δικτύου ηλεκτροφωτισμού του Δήμου Αρταίων με LED	01/05/2025	31/12/2027	20 μήνες	1/1/2026
3	Εγκατάσταση φωτιστικών LED στην πόλη της Άρτας	20/08/2024	20/02/2026	18 μήνες	30/10/2024
4	Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο Δίκτυο Οδοφωτισμού της Περιφερειακής Οδού στον Αστικό Ιστό της πόλης της Άρτας	01/03/2022	30/11/2024	32 μήνες	1/4/2023
5	Πολιτιστική Διαδρομή Σύνδεσης Αρχαιολογικών Χώρων & Μνημείων στην Πόλη της Άρτας	01/05/2025	31/12/2028	32 μήνες	1/5/2024
6	Αποκατάσταση Βυζαντινού μνημείου Ι.Ν. Παρηγορήτισσας Άρτας	01/05/2025	31/12/2027	20 μήνες	1/1/2026
7	Δημιουργία παιδικής χαράς ΑΜΕΑ στην Άρτα	01/05/2025	31/12/2027	20 μήνες	1/1/2026
8	Εκσυγχρονισμός δημοτικής αγοράς Άρτας προϊόντος της Άρτας	01/05/2025	31/12/2028	32 μήνες	1/5/2026

3.3 Ωφελούμενος πληθυσμός Στρατηγικής ΒΑΑ

Στον παρακάτω πίνακα περιγράφεται συνοπτικά ο ωφελούμενος πληθυσμός και οι ομάδες στόχοι της Στρατηγικής ΒΑΑ. Ο ωφελούμενος πληθυσμός λαμβάνεται ανάλογα με την έκταση των προβλημάτων και αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων σε κλίμακες όπως όρια περιοχής παρέμβασης, πολεοδομικές ενότητες, όρια οικισμών, δημοτικές ενότητες, δήμοι.

Πίνακας: 25 Ωφελούμενος Πληθυσμός

α/α	Πράξη	Ωφελούμενος πληθυσμός	Περιγραφή Ομάδων Στόχων	Περιγραφή χωρικής εμβέλειας αποτελεσμάτων
1	Ενεργειακή αναβάθμιση σχολείων και δημοτικών κτηρίων	Κάτοικοι – εργαζόμενοι, Μαθητές, Δάσκαλοι και Καθηγητές Α/βάθμιας και Β/βάθμιας εκπαίδευσης των συγκεκριμένων εκπαιδευτικών μονάδων / Ωφελούμενος πληθυσμός 650 χρήστες	Πρόκειται για σχολικά κτίρια στην περιοχή παρέμβασης	Δήμος Αρταίων
2	Εκσυγχρονισμός του δικτύου ηλεκτροφωτισμού του Δήμου Αρταίων με LED	Ωφελούμενος πληθυσμός οι 24.427 μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου Αρταίων	Η πράξη θα ωφελήσει όλους τους δημότες καθώς εξοικονομεί κόστος	Δήμος Αρταίων
3	Εγκατάσταση φωτιστικών LED στην πόλη της Άρτας	Ωφελούμενος πληθυσμός οι 24.427 μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου Αρταίων	Η πράξη θα ωφελήσει όλους τους δημότες καθώς εξοικονομεί κόστος	Δήμος Αρταίων
4	Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο Δίκτυο Οδοφωτισμού της Περιφερειακής Οδού στον Αστικό Ιστό της πόλης της Άρτας	Ωφελούμενος πληθυσμός τουλάχιστον οι 43.166 μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου Αρταίων καθώς και οι διερχόμενοι ταξιδιώτες από τον αστικό ιστό της πόλης. Το έργο υλοποιείται επί της περιφερειακής οδού βασική αρτηρία για την είσοδο και έξοδο στην πόλη	Η πράξη απευθύνεται σε όλους τους κατοίκους της περιοχής αλλά και στους τουρίστες/επισκέπτες της	Δήμος Αρταίων
5	Πολιτιστική Διαδρομή Σύνδεσης Αρχαιολογικών Χώρων & Μνημείων στην Πόλη της Άρτας	Ωφελούμενος πληθυσμός αναμένεται σε 10.000 κατοίκους του Δήμου	Η διαδρομή απευθύνεται σε	Δήμος Αρταίων

		Αρταίων, καθώς και επισκέπτες της πόλης	όλους τους κατοίκους της περιοχής αλλά και στους τουρίστες/επισκέπτες της	
6	Αποκατάσταση Βυζαντινού μνημείου Ι.Ν. Παρηγορήτισσας Άρτας	Ωφελούμενος πληθυσμός αναμένεται σε 10.500 κατοίκους του Δήμου Αρταίων, καθώς και επισκέπτες της πόλης	Η πράξη απευθύνεται σε όλους τους κατοίκους της περιοχής αλλά και στους τουρίστες/επισκέπτες της	Δήμος Αρταίων
7	Δημιουργία παιδικής χαράς ΑΜΕΑ στην Άρτα	Όλος ο παιδικός πληθυσμός του Δήμου Αρταίων και κυρίως τα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Ωφελούμενος πληθυσμός αναμένεται σε 50 χρήστες ΑμεΑ	Η πράξη απευθύνεται σε παιδιά της περιοχής και κυρίως σε παιδιά με ειδικές ανάγκες	Δήμος Αρταίων
8	Εκσυγχρονισμός δημοτικής αγοράς Άρτας προϊόντος της Άρτας	Ωφελούμενος πληθυσμός οι 24.427 μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου Αρταίων καθώς και επισκέπτες της πόλης	Η πράξη απευθύνεται σε όλους τους κατοίκους της περιοχής αλλά και στους τουρίστες/επισκέπτες της	Δήμος Αρταίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΣΧΕΔΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

Παρουσιάζεται η συμβολή των πράξεων ΒΑΑ που προτείνονται για ένταξη στο Πρόγραμμα Ήπειρος 2021-2027 στους αντίστοιχους δείκτες εκροών και αποτελέσματος των σχετικών Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος.

Επιπλέον, τεκμηριώνεται η συμπληρωματικότητα και η συνέργεια της Στρατηγικής ΒΑΑ και των παρεμβάσεών της με τις πολιτικές που υιοθετούνται στο επίπεδο της περιφέρειας.

Πίνακας 26: Στοιχεία χρηματοδότησης Πράξεων

Στόχοι Πολιτικής	Ειδικός Στόχος	Τύπος Δράσης	Πράξη	Π/Υ Δ.Δ.	Χρηματοδότηση		Στάδιο χρηματοδότησης
					Πρόγραμμα	Πηγή	
ΣΠ2: Μια πιο πράσινη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, σε μετάβαση προς μια καθαρή οικονομία μηδενικού άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη, μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας	2Α(ι) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης	2Α.ι.1: Δράσεις Αναβάθμισης και Εξοικονόμησης ενέργειας δημόσιων υποδομών	Ενεργειακή αναβάθμιση σχολείων	3.827.402,07	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27	ΕΤΠΑ	δεν έχει υποβληθεί προς χρηματοδότηση
	2Β(viii) Προώθηση της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, στο πλαίσιο της μετάβασης σε μια καθαρή οικονομία μηδενικών εκπομπών άνθρακα	2Β.viii.1: Παρεμβάσεις που συμβάλλουν στην βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Εκσυγχρονισμός του δικτύου ηλεκτροφωτισμού του Δήμου Αρταίων με φωτιστικά LED	1.000.000,00	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27	ΕΤΠΑ	δεν έχει υποβληθεί προς χρηματοδότηση
	2Α(ι) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης	2Α.ι.1: Δράσεις Αναβάθμισης και Εξοικονόμησης ενέργειας δημόσιων υποδομών	Εγκατάσταση φωτιστικών LED στην πόλη της Αρτας	2.847.000,00	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27	ΕΤΠΑ	Έχει εξασφαλιστεί χρηματοδότηση
	2Α(ι) προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης	2Α.ι.1: Δράσεις Αναβάθμισης και Εξοικονόμησης	Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο δίκτυο του οδοφωτισμού της	2.025.597,93	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27	ΕΤΠΑ	Έχει εξασφαλιστεί χρηματοδότηση

		ενέργειας δημόσιων υποδομών	περιφερειακής οδού στον αστικό ιστό της πόλης της Άρτας				
ΣΠ4: Μια πιο κοινωνική, και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων	4Α(vi) Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία	4Α.vi.1: Αξιοποίηση πολιτιστικού αποθέματος για τουριστική ανάπτυξη και κοινωνική χρήση	Δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων με σύνδεση μνημείων και χώρων πολιτισμού στην πόλη της Άρτας	7.000.000,00	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27	ΕΤΠΑ	δεν έχει υποβληθεί προς χρηματοδότηση
			Αποκατάσταση Βυζαντινού μνημείου Ι.Ν. Παρηγορήτισσας Άρτας	1.800.000,00	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27	ΕΤΠΑ	δεν έχει υποβληθεί προς χρηματοδότηση
ΣΠ5: Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των εδαφικών τύπων και τοπικών πρωτοβουλιών	5i) την ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές·	5.i.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	Δημιουργία παιδικής χαράς ΑΜΕΑ στην Άρτα	500.000,00	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27	ΕΤΠΑ	δεν έχει υποβληθεί προς χρηματοδότηση
	5i) την ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές·	5.i.1: Χρηματοδότηση ΟΧΕ για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	Εκσυγχρονισμός δημοτικής αγοράς Άρτας	1.000.000,00	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-27	ΕΤΠΑ	δεν έχει υποβληθεί προς χρηματοδότηση
	Σύνολο ΕΤΠΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΠΕΙΡΟΣ			20.000.000,00			
	Σύνολο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΠΕΙΡΟΣ			20.000.000,00			

Η Στρατηγική ΒΑΑ του Δήμου Αρταίων βασίζεται κατά κύριο λόγο σε πόρους του ΠΕΠ Ηπείρου 2021-27 οι οποίοι θα χρηματοδοτήσουν τα έργα α' προτεραιότητας (όπως παρουσιάστηκαν παραπάνω), έργα της κατηγορίας β' προτεραιότητας (εφόσον εξοικονομηθούν πόροι από εκπτώσεις υποψηφίων Αναδόχων από τα έργα α' προτεραιότητας) και έργα τεχνικής βοήθειας. Επίσης, για την ολοκλήρωση της χρηματοδότησης έργων της κατηγορίας α' προτεραιότητας, θα αξιοποιηθούν και πόροι του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, Ταμείο Ανάκαμψης κ.α..

Ωστόσο, πρόθεση του Δήμου είναι να διεκδικηθούν πόροι για παρεμβάσεις που εξυπηρετούν τη Στρατηγική και από άλλες πηγές χρηματοδότησης. Ήδη στο Σχέδιο Δράσης που παρουσιάστηκε παραπάνω, έχουν περιληφθεί έργα (που χαρακτηρίζονται ως β' προτεραιότητας) στα οποία πηγές χρηματοδότησης είναι άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ (εκτός του ΠΕΠ Ηπείρου) όπως είναι τα ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» και «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία».

Επιπρόσθετα, ο Δήμος σκοπεύει να αξιοποιήσει περαιτέρω και άλλες πηγές χρηματοδότησης προκειμένου να χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις που θα έχουν συνάφεια ή δρουν συμπληρωματικά με τους στόχους και τις παρεμβάσεις της ΒΑΑ.

Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρονται τα κάτωθι Προγράμματα στα οποία ο Δήμος προτίθεται να διερευνήσει τη δυνατότητα υποβολής φακέλων χρηματοδότησης για δράσεις που θα υποστηρίζουν / συμπληρώνουν τις παρεμβάσεις της Στρατηγικής ΒΑΑ:

- Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2021-27 / Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).
- Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας και δη το Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg IPA II «Ελλάδα – Αλβανία 2021-27»
- Προγράμματα Interreg 2021-2027,
- Πρόγραμμα «Επισιτιστική και Βασική Υλική Συνδρομή προς Απόρους» το οποίο χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA).
- ΥΜΕΠΕΡΑΑ κλπ
- Τομεακά Προγράμματα Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027,
- Ταμείο Ανάκαμψης,
- ΕΤΘΑΥ και ΕΓΤΑΑ,

- HORIZON EUROPE (επιστημονική και τεχνολογική αριστεία, ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, κλπ.),
- «Συνδέοντας την Ευρώπη» (μεταφορές, ενέργεια, ψηφιακή τεχνολογία),
- LIFE (περιβαλλοντική προστασία, διαφύλαξη της βιοποικιλότητας),
- URBACT,
- Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων,
- Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης,
- Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ»,
- Πράσινο Ταμείο,
- Ίδιοι πόροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΣΥΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΒΑΑ

A/A	ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΦΑΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
1	«Ολοκληρωμένα έργα αναπλάσεων κοινόχρηστων χώρων στις θέσεις, πλατεία Αγ. Θεοδώρας στην πόλη της Άρτας και πλατεία Ροδαυγής Δήμου Αρταίων»	716.000,00	Προς Ολοκλήρωση	Πράσινο Ταμείο
2	Κυκλοφοριακές παρεμβάσεις στο εντός οικισμού τμήμα της επαρχιακής οδού Άρτας – Κωστακίων	1.255.000,00	Σε εξέλιξη	Ταμείο Ανάκαμψης
3	Αξιοποίηση του πολιτιστικού κτηρίου Ξενία Άρτας και αναβάθμιση του περιβάλλοντος χώρου του Κάστρου	11.880.000,00	Σε εξέλιξη	ΕΣΠΑ
4	Αναπαλαίωση και αξιοποίηση Διατηρητέου Κτιρίου Δημαρχιακού Καταστήματος "ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΑΡΤΑΣ"	3.182.087,76	Σε εξέλιξη	ΕΣΠΑ
5	Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση κεντρικών σημείων αστικού ιστού της πόλης της Άρτας	1.977.362,36	Ολοκληρώθηκε	ΕΣΠΑ
6	Ενεργειακή Αναβάθμιση Δημοτικού Κολυμβητηρίου Άρτας	998.820,00	Ολοκληρώθηκε	ΕΣΠΑ
7	Ανοικτό Κέντρο Εμπορίου Δήμου Αρταίων	1.500.000,00	Σε εξέλιξη	ΕΣΠΑ
8	Καινοτόμες Δράσεις του Δήμου Αρταίων για τον Πολιτισμό και τον Τουρισμό	226.008,95	Ολοκληρώθηκε	ΕΣΠΑ
9	Αναβάθμιση κτιρίων και βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια κτίρια του Δήμου Αρταίων – Α` ΦΑΣΗ	960.000,00	Ολοκληρώθηκε	ΕΣΠΑ

10	Κατασκευή Κυκλικού Κόμβου επί της Ε.Ο. Αθηνών-Ιωαννίνων στο ύψος της οδού Βενιζέλου	900.000,00	Σε εξέλιξη	ΕΣΠΑ
11	Εγκατάσταση φωτιστικών LED στην πόλη της Άρτας	3.000.000,00	Σε εξέλιξη	ΕΣΠΑ
12	Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στο Δίκτυο Οδοφωτισμού της Περιφερειακής Οδού στον Αστικό Ιστό της πόλης της Άρτας	2.992.600,00	Σε εξέλιξη	ΕΣΠΑ
13	Διαμόρφωση Πλατείας Μαξίμου Γραικού	560.000,00	Σε εξέλιξη	Πράσινο Ταμείο
14	Έργο βελτίωσης του μικροκλίματος της περιοχής Τριγώνου με φυτεύσεις	128.000,00	Σε εξέλιξη	Πράσινο Ταμείο
15	Ανάπλαση κέντρου της πόλης της Άρτας	9.000.000,00	Σε εξέλιξη	Ταμείο Ανάκαμψης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

6.1 Διαδικασίες κατάρτισης Στρατηγικής ΒΑΑ

Οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν κατά την κατάρτιση της Στρατηγικής ΒΑΑ του Δήμου Αρταίων, περιλάμβαναν ενέργειες δημοσιότητας και διαβούλευσης με εν δυνάμει δικαιούχους, εμπλεκόμενους, άμεσα ενδιαφερόμενους φορείς αλλά και με το ευρύ κοινό.

Στη συνέχεια περιγράφονται οι διαδικασίες που έλαβαν χώρα για την κατάρτιση της Στρατηγικής ΒΑΑ, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Καν 1060/2021. Αναφέρονται οι τεχνικές και μέθοδοι διαβούλευσης που χρησιμοποιήθηκαν και επισυνάπτονται διαθέσιμα στοιχεία όπως προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, παρουσιάσεις, φωτογραφίες, σχόλια κ.ά.

Α. Πρόσκληση υποβολής προτάσεων (βλ. Παράρτημα Γ1) πριν τη σύνταξη του ΒΑΑ σε φορείς που θα μπορούσαν να συμβάλλουν και ως Δικαιούχοι. Αυτοί είναι:

- Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας
- Περιφερειακή Ενότητα Άρτας
- Επιμελητήριο Άρτας
- Δασαρχείο
- Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Άρτας (ΔΕΥΑΑ)
- Διαχειριστής Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ)
- Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας (ΟΤΕ)
- Υπηρεσία νεότερων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου, Βορείου Ιονίου και Δυτικής Μακεδονίας
- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
- Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Β. Εσωτερική διαβούλευση με όλες τις υπηρεσίες του Δήμου και επικεφαλής το Τμήμα Προγραμματισμού του Δήμου.

Γ. Διενέργεια Δημόσιας Διαβούλευσης για το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (BAA) Δήμου Αρταίων 2021-2027 (βλ. εικόνα διαβούλευσης στο Παράρτημα Γ2).

<https://www.arta.gr/dimosia-diavoulefsi-gia-to-schedio-viosimis-astikis-anaptyxis-vaa-dimou-artaiou-2021-2027/>

Δ. Ανοιχτή διαβούλευση για την παρουσίαση του «Προσχεδίου» της Στρατηγικής BAA στο Δημοτικό Συμβούλιο (βλ. Πρόσκληση Δημοτικού Συμβουλίου στο Παράρτημα Γ3) και τη συνεδρίαση εδώ <https://www.youtube.com/watch?v=n8Rf39pNNh8>

Ε. Μετά τη διαμόρφωση του προσχεδίου της Στρατηγικής, το Τμήμα Προγραμματισμού και Ανάπτυξης του Δήμου Αρταίων σε συνεργασία με την ETANAM ΑΡΤΑΣ-ΠΡΕΒΕΖΑΣ άνοιξε το διάλογο για την οριστικοποίηση της Στρατηγικής και την επιλογή των έργων που θα συνέθεταν τη BAA. Στο στάδιο αυτό, ακολούθησαν εκτεταμένες ειδικές διαβουλεύσεις και συναντήσεις με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Δήμου, της Περιφέρειας Ηπείρου (Διαχειριστική Αρχή) και άλλους φορείς. Τέλος, οργανώθηκαν μια σειρά συναντήσεων του Δήμου με τους εμπλεκόμενους φορείς για την παρουσίαση και επεξεργασία του σχεδίου BAA. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν:

Ε1. Συνεδρίαση την 24/05/2023 με τα **Μέλη της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης** για το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (BAA) Δήμου Αρταίων 2021-2027 και Πίνακας Προσκεκλημένων (βλ. Πρόσκληση στο Παράρτημα Γ4 με Πίνακα αποδεκτών)

Ε2. Συνεδρίαση την 26/05/2023 με **Κοινωνικούς Φορείς** για τη Διαβούλευση του Σχεδίου BAA Δ. Αρταίων 2021-27 (βλ. Πρόσκληση και Πίνακα Αποδεκτών στο Παράρτημα Γ5)

Ε3. Συνεδρίαση την 29/05/2023 με **Θεσμικούς Φορείς** για τη Διαβούλευση του Σχεδίου BAA Δ. Αρταίων 2021-27 (βλ. Πρόσκληση και Πίνακα Αποδεκτών στο Παράρτημα Γ6)

Περαιτέρω, επισυνάπτονται ενδεικτικά παρουσιολόγια εκδηλώσεων/ συναντήσεων (βλ. Παράρτημα Γ7) και φωτογραφίες εκδηλώσεων/ συναντήσεων/ ημερίδων (βλ. Παράρτημα Γ8).

Μετά τη συγκέντρωση και επεξεργασία των σχολίων / παρατηρήσεων επί του Σχεδίου της Στρατηγικής, δίνεται πίνακας με τους φορείς που συμμετείχαν στις παραπάνω διαδικασίες με σύντομη περιγραφή της συνεισφοράς/ προτάσεών τους:

Πίνακας 28: Συνοπτικά οι παρατηρήσεις και τα σχόλια συμμετεχόντων στη διαβούλευση

Όνομα	Ιδιότητα	Σχόλιο/Παρατήρηση
Μάνος Λεωνίδας	Πρόεδρος Αθλητικού Σωματείου Πολυδάμας Άρτας	<ul style="list-style-type: none"> -Να πραγματοποιηθεί παραποτάμιος πεζόδρομος, -Να γίνουν δημοτικά ουρητήρια στην πλατεία Κιλκίς -Να γίνουν χώροι στάθμευσης στο κέντρο για την επίλυση του προβλήματος εύρεσης πάρκινγκ με ανώτερη στάθμευση πχ μιας ώρας -Να πραγματοποιηθούν τα απαραίτητα αντιπλημμυρικά έργα στον Άραχθο με τη οικονομική συμβολή της ΔΕΗ, ώστε να αντισταθμιστεί το όφελος που έχει από την αξιοποίηση του φράγματος -Οπωσδήποτε θα πρέπει να λειτουργήσει ο χώρος του Ξενία και -Να γίνει διάνοιξη 20m της οδού Σέλτσου προς τη Αγία Σοφία
Μπανταλούκας Νικόλαος	Πρόεδρος Μουσικό φιλολογικού Συλλόγου «ο Σκουφάς»	<p>Θα καταθέσουμε τις προτάσεις μας εγγράφως αλλά, τις συνοψίζουμε και ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Διαθέτουμε ένα οικόπεδο ιδιοκτησίας Αγραφιώτη, πού μπορούμε να το παρέχουμε προς αξιοποίηση για κοινωνική προσφορά και προτείνουμε ίσως και να το χρησιμοποιήσετε σαν πάρκινγκ -Θα θέλαμε το Λαογραφικό Μουσείο που διατηρούμε στο ιστορικό γεφύρι της Άρτας να μετατραπεί σε μουσείο γεφυριών -Το Μουσείο Ιστορίας που διαθέτουμε στο κέντρο της Άρτας με σκοπό την καλύτερη αξιοποίηση του να γίνει διαδραστικό μουσείο με οθόνες, οι οποίες θα καταγράφουν την ιστορία της πόλης από την Αρχαία Αμβρακία ως τη σημερινή Άρτα -Ενημερώνουμε ότι ίσως υπάρχει απαλλοτριωμένο οικόπεδο γνωστό από την τεχνική υπηρεσία της Νομαρχίας κοντά στη γέφυρα που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί από το δήμο
Αξιώτη Δήμητρα	Πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου «Μακρυγιάννη»	<ul style="list-style-type: none"> -Ευελπιστούμε ότι τα έργα που θα προταθούν θα πραγματοποιηθούν το συντομότερο δυνατό. -Ενημερώνουμε ότι έχουμε ξεκινήσει τη διοργάνωση τριήμερου φεστιβάλ θρησκευτικής μουσικής και θα θέλαμε την υποστήριξη του Δήμου και την ενίσχυση σας με κάθε μέσο και πόρο
Χουλιάρas Δημήτριος	Πρόεδρος «Εμπορικού Συλλόγου Άρτα»	<ul style="list-style-type: none"> -Η λαϊκή αγορά που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης δημιουργεί κυκλοφοριακό πρόβλημα και θα πρέπει να βγει εκτός κέντρου πόλης, δεδομένου ότι δεν υπάρχει και πάρκινγκ -Πρέπει να γίνει συγκεκριμένος ορισμός χρονοδιαγράμματος για την υλοποίηση των έργων και προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων στελέχωσης προσωπικού που τυχόν έχει ο Δήμος για την υλοποίηση των έργων -Πρέπει να ανοίξει το Κάστρο το συντομότερο

		-Να κατατεθούν προτάσεις από κοινού για λήψη χρηματοδοτήσεων Δήμος, Επιμελητήριο, Σύλλογοι και ιδιωτών (ΣΔΙΤ). Να γίνουν συμπράξεις και να έχουμε κοινή δράση και στόχευση.
Γεωργίου Δημήτριος	Ιδιώτης	-Καθαρισμός πεζοδρομίων -Έξω από τις εκκλησίες να υπάρχει οθόνη και ηχητικό μήνυμα με πληροφορίες για επισκέπτες -Δημόσιες τουαλέτες -Πάρκινγκ για μόνιμους κατοίκους της περιοχής σε μικρά οικόπεδα που δεν αξιοποιούνται εντός πόλης -Να κοπούν δέντρα για να φτιαχτεί αντιπυρική ζώνη κοντά σε κατοικημένες περιοχές -Ποιοτικότερες εκθέτες στο παζάρι -Αξιοποίηση κτιρίου Σαλαώρας και Διώνης
Πρόεδρος Και Πεσλή Ελισσάβετ	Πρόεδρος και Μέλος Πολιτιστικού Συλλόγου Σκοπευτηρίου	-Θα πρέπει να γίνει ποδηλατόδρομος μέχρι και το Σκοπευτήριο όχι μόνο μέχρι το παραλίμνιο -Να ξισιοποιηθεί το κτίριο στο στρατόπεδο Παπακώστα -Θα πρέπει να βρεθεί λύση για τις νταλίκες που παρκάρουν σε αυτό το σημείο του Σκοπευτηρίου που είναι και η είσοδος της πόλης -Θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη προβολή του παραλινιού και φωταγώγηση
Χρηστάκης Ευάγγελος	Εκπρόσωπος Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος Άρτας	-Θα πρέπει να γίνει κυκλικός κόμβος στην οδό Κατσιμήτρου διότι το συγκεκριμένο φανάρι καθυστερεί πάρα πολύ την κυκλοφορία και δημιουργεί κυκλοφοριακή συμφόρηση -Γενικά θα πρέπει να προβλεφθούν κυκλικοί κόμβοι στην ΠΟ που έχει μπει στην καθημερινότητά μας -Δε θα πρέπει να περνάνε βαρέα οχήματα από την ΠΟ και θα πρέπει να παρκάρουν στο δημοτικό πάρκινγκ χωρίς να μπαίνουν στο κέντρο της πόλης και ούτε να παρκάρουν στους δρόμους τις πόλεις -Το αρχοντικό Παπακώστα να αξιοποιηθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού το συντομότερο δυνατό διότι εάν δεν γίνει άμεσα ίσως να μην αντέξει άλλο στο χρόνο -Για πάρκινγκ να δούμε και το 2ο Σχολείο, ίσως υψομετρικά βγαίνει -Να μπει ελεγχόμενη στάθμευση στο κέντρο -Δύο λεωφορεία mini bus για να εξυπηρετούν τα περιφερειακά πάρκινγκ -Θα πρέπει να δημιουργηθούν χώροι στάθμευσης ποδηλάτου οι οποίοι να είναι ασφαλείς από κλοπές και φθορές -Να γίνει πρόβλεψη για τοποθέτηση φωτιστικών σωμάτων στις όψεις των κτιρίων ώστε να μην εμποδίζεται η κυκλοφορία από περιττές κολώνες στα πεζοδρόμια σε στενούς δρόμους -Χρειάζεται συνεργασία και συλλογική δράση όλων των φορέων για την προσέγγιση κονδυλίων
Σταμούλη Λαμπρινή	Επιχειρηματίας και Μέλος Άτυπης Επιτροπής Καρναβαλιού	-Ως εκπρόσωπος επιχείρησης αναφέρω ότι υπάρχει ανάγκη δημιουργίας περιοχής ΒΙΠΕ -Ως μέλος της άτυπης επιτροπής καρναβαλιού αναφέρω ότι πρέπει να δημιουργηθεί χώρος δημιουργίας αρμάτων ώστε να είναι κατάλληλος, καθαρός και να είναι στεγασμένος.
Μαγκούτης Βασίλειος	Μέλος Επαγγελματικού Επιμελητηρίου	-Θα πρέπει το σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης να οδηγεί σε αύξηση πληθυσμού πόλης και άρα αύξηση θέσεων εργασίας

		<p>-Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να πραγματοποιηθούν εργασίες διευθέτησης του ποταμού Αράχθου , θα πρέπει να γίνει σε σύντομο χρονικό διάστημα</p> <p>-Θα πρέπει να γίνουν ολοκληρωμένα έργα πχ αθλοπαιδίες με παροχή φαγητού (τοπικά προϊόντα), χώροι υγιεινής και να διαχειρίζονται από συμπολίτες που έχουν βιοποριστικό πρόβλημα</p> <p>-Οι εκδηλώσεις πρέπει να γίνουν θεσμός με πρόγραμμα και τακτικότητα</p> <p>-Θα πρέπει οι πολίτες της Άρτας να μάθουν να περπατάνε περισσότερο τόσο για την υγεία τους όσο και για τη διευκόλυνσή τους.</p> <p>-Θα μπορούσε να δημιουργηθεί χώρος θεάτρου δίπλα στο τουριστικό ή στη Βλαχέρνα που είναι περιοχές με ιδιαίτερη θέα</p>
Σκέντος Νικόλαος	Εκπρόσωπος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	<p>-Κάνω παρέμβαση ως δημότης- πολίτης της Άρτας βρίσκω πολύ ενδιαφέρουσα τη δράση που αφορά στη λειτουργία της θερμοκοιτίδα, η οποία είναι απαραίτητη η λειτουργία της για την περιοχή της Άρτας που χρειάζεται υποστήριξη και ενίσχυση για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. Σημαντική δράση σε συνδυασμό με το Αγροδιατροφικό Πάρκο</p>
Βαγγαία Ελένη	Αρχηγός 1 ^{ου} Συστήματος Προσκόπων Άρτας	<p>-Θα χρειαστεί να γίνει σκίαση στο παραλίμνιο χώρο που αξιοποιούμε πολύ συχνά το χώρο για δράσεις</p> <p>-Να υποστηριχθούν δράσεις επιχειρηματικότητας ώστε να παραμείνουν φοιτητές στην πόλη και να επιστρέψουν οι νέοι</p> <p>-Να προτιμούμε ποδήλατα και περπάτημα και όχι αυτοκίνητο</p> <p>-Θα θέλαμε την παραχώρηση χώρου για να φτιάξουμε πάρκο για να παίζουν τα παιδιά αλλά να είναι ασφαλής από κλοπές και φθορές</p> <p>-Σημαντική η θερμοκοιτίδα για να υποστηρίξει τις επιχειρηματικές ιδέες των νέων και των παιδιών</p> <p>-Χρειάζεται περισσότερη συνεργασία</p>
Τζαχρήστα Φυλλιώ	Εκπρόσωπος Κινηματογραφικής Λέσχης	<p>-Θα θέλαμε να γίνει αναβάθμιση της αίθουσας Διώνη και τεχνολογικά ώστε να χρησιμοποιείται για χειμερινός κινηματογράφος. Δεν υπάρχει Άρτα και Πρέβεζα κινηματογράφος χειμερινός.</p> <p>-Υπάρχουν πολλές ιδέες που θα μπορούσαμε να υλοποιήσουμε σε συνεργασία και με άλλους φορείς και είμαστε ανοιχτοί σε συνεργασία για οργάνωση Φεστιβάλ</p> <p>-Αναβάθμιση του θερινού σινεμά Ορφέα (και τεχνολογική)</p> <p>-Να τοποθετηθεί κερκίδα μέσα στο Κάστρο (στο σημείο των γηπέδων)</p>
Καλοκαίρης Χρήστος	Εκπρόσωπος του Αθλητικού Ομίλου ΦΙΛΙΑ Άρτας	<p>-Θα χρειαστεί αναβάθμιση του Κλειστού Γυμναστηρίου και συγκεκριμένα θα πρέπει να έχει θέρμανση και ζεστό νερό το χειμώνα</p> <p>-Θα θέλαμε να γίνουν γήπεδα κλειστά για τον καλύτερο διαμοιρασμό μεταξύ των αθλητών.</p> <p>-Να φτιαχτεί γήπεδο Beach Volley</p>
Κατσαούνος Χρήστος	Εκπρόσωπος Αθλητικού Σωματείου Αερολέσχης Άρτας και	<p>-Έχουμε καταθέσει τις προτάσεις μας είναι στοχευμένες και καινοτομικές</p> <p>-Δεν έχουμε χώρους για να αναπτύξουμε τη δραστηριότητά μας και οι δράσεις μας ανήκουν στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού</p>

	Λέσχη Κλασσικών Οχημάτων Άρτας	-Υποστήριξη της εκδήλωσης της Λέσχης Κλασσικών Οχημάτων που δυστυχώς η ΕΦΑ απαγόρευσε τη διοργάνωση της εκδήλωσης εντός του κάστρου
Παπαβασιλείου Μαρία	Γενική Γραμματέας Συλλόγου Ιδιοκτητών Καταλυμάτων Αγροτουρισμού «ο Άραχθος» Πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου Ροδαυγής και Ιδιοκτήτρια Καταλύματος	-Θα πρέπει να υπάρχει διαφοροποίηση του προϊόντος της Άρτας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο -Θα πρέπει η Άρτα να εστιάσει στο θέμα προστασίας περιβάλλοντος και ανάπτυξης πολιτισμού -Οι κάτοικοι της περιοχής θα πρέπει να αγαπήσουν τον τόπο τους για να επενδύσουν σε αυτόν και να αναπτυχθεί. Θα πρέπει να γίνουν δράσεις ώστε οι κάτοικοι της περιοχής να αγαπήσουν τον τόπο τους. -Να προσελκύσουμε ξένη ιδιωτική πρωτοβουλία και επενδύσεις
Τσάγκας	Ιδιοκτήτης Μεταφορικής Εταιρείας	-Έχουν μπει περιορισμοί στη γέφυρα της Άρτας και στο φράγμα όσον αφορά το βάρος των φορτηγών άνω των 20 τόνων με αποτέλεσμα να μην μπορούν να περάσουν τα φορτηγά αυτοκίνητα. Πρέπει να γίνει καινούρια γέφυρα. -Οδός Μπότσαρη και Μαξίμου Γραικού να γίνουν πεζοδρόμια -Στην πλατεία Κιλκίς απαράδεκτο τα μηχανάκια να κινούνται στο πεζόδρομο
Παπαδόπουλος Γεώργιος	Εκπρόσωπος Θεατρικού Συλλόγου ΑΘΟΑ	-Θέματα κινητικότητας στην περιοχή Φανερωμένης, πλατείας Κρυστάλλη
Λαγός Βασίλειος	Διευθυντής Αστυνομικής Διεύθυνσης Άρτας	-Να γίνουν έργα που θα επιλύουν το πρόβλημα της αυξημένης κίνησης των οχημάτων, της δυσκολίας εύρεσης πάρκινγκ, ενώ οι πεζοδρόμοι και ποδηλατόδρομοι να είναι μη αποκομμένοι -Θα κατατεθούν προτάσεις και εγγράφως
Κ.Θοδωρής	Εκπρόσωπος ΚΕΝ Άρτας	-Η μονάδα είναι απαραίτητη για την πόλη και πρέπει να υπάρχει στήριξη και συνεργασία. Οι φαντάροι που την επισκέπτονται διαφημίζουν την Άρτα.
Κίτσιος Κωνσταντίνος	Διοικητής Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Νομού Άρτας	-Υφίσταται Κτιριακό πρόβλημα για την Υπηρεσία τόσο για την στέγαση των οχημάτων όσο και για την τοποθέτησή του δεδομένου ότι πλέον η περιοχή είναι πυκνοκατοικημένη και έχει κίνηση με κίνδυνο ατυχήματος όταν συμβαίνουν περιστατικά που πρέπει να σπεύσουν γρήγορα στο συμβάν. -Ανάγκη για δράσεις προληπτικής πυρασφάλειας -Θα κατατεθούν προτάσεις και εγγράφως
	Πρόεδρος Αστικού ΚΤΕΛ Άρτας	-Δημιουργία χώρου πάρκινγκ δίπλα στο Αστικό ΚΤΕΛ (υπάρχει σχετική μελέτη) -Τοποθέτηση οθόνης στο ΚΤΕΛ για προβολή περιοχής στους ταξιδιώτες
Αθανασάκης Νικόλαος	Προϊστάμενος Κτηματικής Υπηρεσίας	-Πρέπει να επιλυθεί το πρόβλημα των καταπατημένων εκτάσεων -Ανάγκη δημιουργίας νέας γέφυρας
Γκολομάζος Ιωάννης	Πρόεδρος Επιμελητηρίου Άρτας	-Δημιουργία πάρκινγκ -Επέκταση σχεδίου πόλεως -Ξενοδοχειακές κλίνες

		-Ζωολογικός κήπος στο περιαστικό δάσος -Θα κατατεθούν προτάσεις και εγγράφως
Γλαβάς Ευριπίδης Τρικούπης Αθανάσιος	Καθηγητές, Εκπρόσωποι Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	-Κυκλικός κόμβος στη στροφή προς Πανεπιστημιούπολη Άρτας -Φωτισμός δρόμου -Διάνοιξη εσωτερικού δρόμου -Κατάλληλα δρομολόγια αστικής συγκοινωνίας για τους φοιτητές - Σύνδεση των Τμημάτων με την τοπική κοινωνία. Ενημέρωση φοιτητών και συμμετοχή στις εκδηλώσεις και στα κοινά.

Κατά τη διάρκεια των συνομιλιών ο κος Τσιρογιάννης, Δήμαρχος Αρταίων ανέφερε, εκτός των άλλων, ότι θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη για δημόσια ή/και ιδιωτική χρηματοδότηση για:

- Κέντρο για το παιδί,
- Δεύτερο Γηροκομείο
- Μέριμνα για άστεγους και εργασία,
- Ξενώνα υποστηριζόμενης διαβίωσης,
- Δικαστικό Μέγαρο- Κτίριο διοικητικών υπηρεσιών,
- Χωροθέτηση Αστικού, Υπεραστικού και Φορτηγών: πάρκινγκ,
- Ανέγερση εργατικών κατοικιών
- Αξιοποίηση υπόλοιπης περιοχής Παπακώστα ως χώρο αθλητικών δραστηριοτήτων

Όσον αφορά στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων ο Δήμαρχος επισήμανε την ανάγκη δημιουργίας πχ Κτηνιατρικής Σχολής στην Άρτα με σκοπό τη διαφοροποίησή του.

Τέλος, ανέφερε ότι είναι σημαντικό να λυθεί το πρόβλημα με τις ιδιωτικές εκτάσεις στην παραποτάμια περιοχή.

Έγγραφες προτάσεις/σχόλια κατέθεσαν οι παρακάτω φορείς (βλ. Παράρτημα Γ9 με συνημμένα Έγγραφα):

- Αερολέχη Άρτας,
- Σύλλογος Φίλων Ιερού Βυζαντινού Ναού Αγίας Θεοδώρας Άρτας,
- Διεύθυνση Ανάπτυξης Δήμου Αρταίων,
- Γραφείο Δημότη Δήμου Αρταίων,
- Διεύθυνση Δασών Άρτας, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Άρτας, Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων
- Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Άρτας, Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων
- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Τμήματα Άρτας
- Σύλλογος Δρομέων Άρτας

- Επιμελητήριο Άρτας
- Τμήμα Κοινωνικής Μέριμνας και Εθελοντισμού Δήμου Αρταίων
- Σύλλογος Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Αναπηρία Ν. Άρτας
- Κτηματική Υπηρεσία Άρτας, Υπουργείο Οικονομικών
- Διοίκηση ΠΥΝ Άρτας, Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας
- Μουσικοφιλολογικός Σύλλογος Άρτας «ο Σκουφάς»
- Τάσης Βασίλειος, Πολιτικός Μηχανικός
- Δημοτική Κοινότητα Αρταίων
- Δημοτική Κοινότητα Κωστακίων
- Ιδιώτες

Κατόπιν των ανωτέρω, διαμορφώθηκε η τελική πρόταση για την Στρατηγική ΒΑΑ του Δήμου Αρταίων και υποβλήθηκε στο Δημοτικό Συμβούλιο για έγκριση.

6.2 Φορείς Υλοποίησης Στρατηγικής ΒΑΑ

Βασικός δικαιούχος των Πράξεων που είναι α' προτεραιότητας και προτείνεται να ενταχθούν στο ΒΑΑ είναι ο Δήμος Αρταίων. Το έργο με τίτλο «Αποκατάσταση Βυζαντινού μνημείου Ι.Ν. Παρηγορήτισσας Άρτας » θα υλοποιηθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Η Στρατηγική ΒΑΑ είναι ένα δυναμικό κείμενο που θα πρέπει να προσαρμόζεται στις εξελίξεις στο ευρύτερο περιβάλλον μέσα στο οποίο εντάσσεται (οικονομικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό κλπ.), καθώς επίσης και στις αλλαγές που τυχόν θα επέλθουν στις πηγές χρηματοδότησης αυτής.

Η δυσκολία υλοποίησης έγκειται κυρίως το γεγονός ότι απαιτείται να υλοποιηθούν παράλληλα μεγάλα έργα, την ίδια χρονική περίοδο με την αντίστοιχη τήρηση όλων των κανόνων δημοσίων συμβάσεων και δημοσιότητας, την επίτευξη στόχων, την εμπλοκή πολλών αναδόχων έργων κ.α.

Για τους παραπάνω λόγους κρίνεται αναγκαία η διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου και συνεκτικού μεθοδολογικού πλαισίου παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής με στόχο:

- Την καταγραφή της προόδου εφαρμογής της σε δεδομένα χρονικά σημεία (ορόσημα).

- Τη συμβολή της στην επίτευξη δεικτών και αναμενόμενων αποτελεσμάτων
- Τον εντοπισμό τυχόν αποκλίσεων και τη λήψη διορθωτικών μέτρων.
- Την αναθεώρηση αυτής εφόσον κριθεί αναγκαίο.

Η ενεργοποίηση και εφαρμογή της Στρατηγικής θα γίνει σύμφωνα με το Σύστημα Διακυβέρνησης που παρουσιάζεται στην επόμενη Ενότητα. Σε κάθε περίπτωση ωστόσο ο μηχανισμός θα περιλαμβάνει συγκεκριμένες **διαδικασίες παρακολούθησης της Στρατηγικής**, όπως αυτές που παρουσιάζονται παρακάτω. Σημειώνεται επίσης ότι την ευθύνη της παρακολούθησης και αξιολόγησης της Στρατηγικής έχει ο Δήμος Αρταίων (ως φορέας στρατηγικής) ενώ στις σχετικές διαδικασίες εμπλέκονται αφενός οι φορείς που θα υλοποιήσουν παρεμβάσεις στο πλαίσιο αυτής, αφετέρου οι φορείς που συμμετείχαν στη διαδικασία της διαβούλευσης.

Διαδικασία 1: Προετοιμασία Πράξεων και παρακολούθηση ενεργοποίησης της υλοποίησής τους

Περιλαμβάνει την παρακολούθηση:

- Της προετοιμασίας των πράξεων για την επίτευξη μέγιστου βαθμού ωρίμανσης
- Της πορείας έκδοσης προσκλήσεων από τις αρμόδιες αρχές για την υποβολή προτάσεων από τους Δικαιούχους της ΒΑΑ.
- Της διαδικασίας και του χρόνου έκδοσης των σχετικών αποτελεσμάτων.
- Της ένταξης των πράξεων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ.
- Της έναρξης υλοποίησης των πράξεων από τους Δικαιούχους (π.χ. συμβασιοποίηση έργων, εκτέλεση αντικειμένου κλπ.).

Διαδικασία 2: Παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των Πράξεων σε επίπεδο φυσικού και οικονομικού αντικειμένου

Περιλαμβάνει:

- Την καταγραφή της προόδου υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου καθώς και της απορρόφησης των πόρων σε ό,τι αφορά τις ενταγμένες πράξεις.
- Τον έλεγχο σε επίπεδο χρονοδιαγραμμάτων (προβλεπόμενοι χρόνοι ολοκλήρωσης έργων, ενδιάμεσα στάδια παράδοσης αυτού, έλεγχος πραγματικής υλοποίησης, διαπίστωση τυχόν αποκλίσεων).
- Την αποτίμηση της προόδου υλοποίησης των Πράξεων συνολικά.

Διαδικασία 3: Παρακολούθηση του βαθμού επίτευξης των αναμενόμενων αποτελεσμάτων

Για τον προσδιορισμό των αναμενόμενων αποτελεσμάτων της Στρατηγικής θεσπίζονται μια σειρά δεικτών που αφορούν:

- Την πρόοδο υλοποίησης των παρεμβάσεων αυτής (σε επίπεδο φυσικού και οικονομικού αντικειμένου).

- Τη συνεισφορά των παρεμβάσεων στους δείκτες και αποτελέσματα των Προγραμμάτων χρηματοδότησης των σχετικών παρεμβάσεων.

Διαδικασία 4: Ανάλυση Κινδύνων - Εντοπισμός αποκλίσεων – λήψη διορθωτικών μέτρων

Περιλαμβάνει την καταγραφή δυνητικών κινδύνων και την προσπάθεια αποφυγής αυτών, την επισκόπηση της πορείας υλοποίησης των παρεμβάσεων, τη διάγνωση – καταγραφή προβλημάτων, την αξιολόγηση των επιπτώσεών τους και τη λήψη διορθωτικών/ βελτιωτικών μέτρων.

Ουσιαστικά πρόκειται για την εφαρμογή της διεθνούς μεθοδολογίας «Διαχείριση κινδύνων (Risk Management)», η οποία αναλύεται σε ενότητα που ακολουθεί.

Σημειώνεται ότι τα αποτελέσματα από τη διαδικασία αυτή πιθανά να οδηγήσουν στην αναθεώρηση της Στρατηγικής BAA.

Διαδικασία 5: Αξιολόγηση και Αναθεώρηση Στρατηγικής

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η Στρατηγική BAA επιδέχεται τροποποιήσεις/ αναθεωρήσεις όταν οι συνθήκες το επιβάλλουν. Η αναθεώρηση μπορεί να γίνει σε επίπεδο στόχων, παρεμβάσεων, αναμενόμενων αποτελεσμάτων κλπ., και η αναγκαιότητα αυτής απορρέει:

- Από τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις προηγούμενες διαδικασίες παρακολούθησης της εφαρμογής της Στρατηγικής
- Από την αλλαγή του περιβάλλοντος εντός του οποίου υλοποιείται (κοινωνικό, οικονομικό κλπ.).
- Από αλλαγές που τυχόν πραγματοποιηθούν στις πηγές χρηματοδότησης αυτής.

Προκειμένου να ελέγχονται οι παραπάνω παράγοντες αλλά και να αποτιμάται η πορεία υλοποίησης της Στρατηγικής σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί, συνιστάται η αξιολόγηση της εφαρμογής της σε τακτική βάση. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται μια ενδιάμεση και μια τελική αξιολόγηση.

Η αξιολόγηση θα γίνεται από ανεξάρτητο αξιολογητή. Εφόσον προκύψει ανάγκη, ο αξιολογητής θα προβεί και στην αναθεώρηση της Στρατηγικής BAA.

Σύστημα ενημέρωσης και επικοινωνίας

Για τη βέλτιστη και αποτελεσματική παρακολούθηση και αποτίμηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής κρίνεται σκόπιμο να αναπτυχθεί κατάλληλο σύστημα ενημέρωσης και επικοινωνίας από τον Φορέα Στρατηγικής στο οποίο θα εμπλέκονται όλοι οι φορείς που υλοποιούν παρεμβάσεις στο πλαίσιο της BAA. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπονται:

- Συναντήσεις εργασίας του Φορέα Στρατηγικής με τους φορείς υλοποίησης έργων της ΒΑΑ (συζήτηση για θέματα που αφορούν τη φύση των έργων, προβλήματα που τυχόν έχουν προκύψει και επιφέρουν καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων, θέματα που σχετίζονται με την αποτίμηση της πορείας υλοποίησης της ΒΑΑ, τυχόν ανάγκη αναθεώρησης της Στρατηγικής κλπ.).
- Αποστολή ενημερώσεων από τον Φορέα Στρατηγικής προς τους φορείς υλοποίησης για θέματα που σχετίζονται με τα έργα που έχουν αναλάβει.
- Διακίνηση ερωτηματολογίων και λοιπών εντύπων προς τους φορείς υλοποίησης προκειμένου να αντληθούν οι αναγκαίες πληροφορίες για αποτύπωση και αποτίμηση της πορείας υλοποίησης της ΒΑΑ.
- Αποστολή από τους φορείς υλοποίησης ενημερωτικών εκθέσεων προς τον φορέα στρατηγικής με πληροφορίες σχετικά με τα έργα που υλοποιούν.

Δείκτες Παρακολούθησης

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η παρακολούθηση της πορείας επίτευξης των αναμενόμενων αποτελεσμάτων της Στρατηγικής θα γίνει μέσω της χρήσης κατάλληλου συστήματος δεικτών.

Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει τους ακόλουθους δείκτες:

A) Δείκτες παρακολούθησης πορείας υλοποίησης Στρατηγικής:

- Δείκτης Φυσικής Ολοκλήρωσης:

Αριθμός Πράξεων Στρατηγικής που ολοκληρώθηκαν/ Συνολικό Αριθμό Πράξεων.

- Δείκτης Απορρόφησης:

Δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν / Συνολικό προϋπολογισμό παρεμβάσεων.

B) Δείκτες σε επίπεδο Πράξεων

Αφορά δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων από τις παρεμβάσεις της Στρατηγικής και σχετίζονται με την αντίστοιχη στοχοθεσία του ΠΕΠ Ηπείρου 2021-2027. Προσδιορίζονται οι δείκτες εκροής και η αναμενόμενη τιμή που θα επιτευχθεί από τις Πράξεις της ΒΑΑ, οι οποίοι πρέπει να συμβάλουν στις σχετικές παρεμβάσεις του ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ.

6.3 Διακυβέρνηση Στρατηγικής ΒΑΑ

Σύμφωνα με την αριθ. πρωτ. 8168/18-4-2024 Απόφαση Δημάρχου με θέμα: Συγκρότηση Ομάδας Έργου για την υλοποίηση της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ) του Δήμου Αρταίων που υλοποιείται στο πλαίσιο ΕΠ Ηπείρου 2021-27, η Ομάδα Έργου αποτελείται από τους κάτωθι:

1. Γεώργιο Γεωργούλα: Αναπληρωτή Προϊστάμενο της Δ/σης Προγραμματισμού, Πληροφορικής & Περιβ/κων Πολιτικών
2. Φωτεινή Κουτσούμπα: Προϊσταμένη του Τμήματος Περιβ/κού Σχεδιασμού & ΑΠΕ
3. Σοφία Γρύλλια: Διευθύντρια της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών
4. Άγγελο Σακκά: Προϊστάμενο Τμήματος Συγκοινωνιακών – Κτιριακών Έργων & Μελετών
5. Μιράντα Νούτση: Προϊσταμένη του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων, Ηλεκτροφωτισμού & Εξοικονόμησης Ενέργειας
6. Βασιλική Κίτσιου: Διευθύντρια της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών
7. Απόστολο Ζώη: Προϊστάμενο του Τμήματος Προϋπολογισμού & Λογιστηρίου
8. Κωνσταντίνα Μέγα: Προϊσταμένη του Τμήματος Ταμείου Κύριο

Αντικείμενο της Ομάδας Έργου είναι η παρακολούθηση, η ωρίμανση των Πράξεων και η υλοποίηση των παρεμβάσεων στην Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (BAA) του Δήμου Αρταίων που υλοποιείται στο πλαίσιο ΕΠ Ηπείρου 2021-27.

Οι τοπικές ομάδες υποστήριξης παρέχουν διοικητική, οργανωτική και λειτουργική ικανότητα για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση της Στρατηγικής BAA.

Διαδικασίες Διοίκησης

Παρακάτω παρουσιάζονται οι διαδικασίες που ακολουθούνται για την ορθή υλοποίηση των έργων, έτσι όπως καταγράφονται στη Διαχειριστική Επάρκεια του Δήμου Αρταίων.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Κωδικός Διαδικασίας	Τίτλος Ομάδας / Διαδικασίας	Έκδοση / ημερομηνία έγκρισης
Ομάδα Διαδικασιών Δ. 01: Ετήσιος Προγραμματισμός (προαιρετική ομάδα διαδικασιών)		
Δ.01-01	Διάγνωση αναγκών – Κατάρτιση Ετήσιου Προγράμματος	2.0/ 27/12/2016
Δ.01-02	Παρακολούθηση και τροποποίηση Ετήσιου Προγράμματος	2.0/ 27/12/2016
Ομάδα Διαδικασιών Δ.02: Ωρίμανση και Σχεδιασμός Υλοποίησης Έργων		
Δ.02-01	Καθορισμός απαιτήσεων σχεδιασμού και ωρίμανσης έργων	2.0/ 27/12/2016
Δ.02-02	Εκπόνηση των απαιτούμενων μελετών	2.0/ 27/12/2016
Δ.02-03	Διασφάλιση απαιτούμενων αδειοδοτήσεων – κυριότητας ακινήτων κ.α.	2.0/ 27/12/2016

Κωδικός Διαδικασίας	Τίτλος Ομάδας / Διαδικασίας	Έκδοση / ημερομηνία έγκρισης
Δ.02-04	Σχεδιασμός υλοποίησης έργου	2.0/ 27/12/2016
Δ.02-05	Διασφάλιση απαιτούμενων πόρων για την υλοποίηση του Έργου	2.0/ 27/12/2016
Ομάδα Διαδικασιών Δ.03: Διενέργεια διαγωνισμών και ανάθεση συμβάσεων		
Δ.03-01	Προετοιμασία και διενέργεια διαγωνισμών - Αξιολόγηση προσφορών – Υλοποίηση με ίδια μέσα	3.0/ 27/12/2016
Δ.03-02	Χειρισμός ενστάσεων/ προσφυγών	3.0/ 27/12/2016
Δ.03-03	Ολοκλήρωση διαγωνισμού - Υπογραφή σύμβασης – Τροποποίηση σύμβασης	3.0/ 27/12/2016
Ομάδα Διαδικασιών Δ.04: Παρακολούθηση Έργων, Πιστοποίηση φυσικού αντικείμενου		
Δ.04-01	Έλεγχος προόδου του Έργου και παρακολούθηση χρονοδιαγράμματος	3.0/ 27/12/2016
Δ.04-02	Διαχείριση προβλημάτων και αλλαγών - Διαχείριση κινδύνων	3.0/ 27/12/2016
Δ.04-03	Διαχείριση και Διασφάλιση Ποιότητας Έργων	3.0/ 27/12/2016
Δ.04-04	Έλεγχος και παραλαβή φυσικού αντικείμενου - Ολοκλήρωση έργου	3.0/ 27/12/2016
Ομάδα Διαδικασιών Δ.05: Οικονομική Διαχείριση και Πληρωμές Έργων		
Δ.05-01	Τήρηση λογιστικών υποχρεώσεων συγχρηματοδοτούμενου έργων	2.0/ 27/12/2016
Δ.05-02	Εκκαθάριση δαπάνης - Διεκπεραίωση πληρωμών	2.0/ 27/12/2016

Εφαρμόζεται υποχρεωτικά για όλα τα συγχρηματοδοτούμενα έργα του Δήμου, ενώ με απόφαση του αρμόδιου οργάνου μπορεί να βρει εφαρμογή και σε άλλα που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους.

Πίνακας: ΕΠΟΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΕΡΓΑΣΙΩΝ

Πέραν αυτών, στην παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης της Στρατηγικής προβλέπεται η συμμετοχή όλων των εμπλεκομένων στη διαβούλευση φορέων. Στους εν λόγω φορείς ενδεικτικά περιλαμβάνονται:

- Δημοτικές επιχειρήσεις και φορείς
- Φορείς της πανεπιστημιακής κοινότητας
- Επιμελητήρια
- Επαγγελματικοί σύλλογοι
- Λοιποί φορείς (όπως πολιτιστικοί φορείς, αρχαιολογικές υπηρεσίες κλπ.)
- Πολίτες

Για το σκοπό αυτό ο Δήμος θα προβεί στις κάτωθι ενέργειες:

✓ **Ενέργειες ενημέρωσης**

Περιλαμβάνεται:

- Η ανάρτηση δελτίων τύπου και λοιπών ενημερώσεων - σχετικά με την εφαρμογή της Στρατηγικής BAA - στην ιστοσελίδα του Δήμου σε ειδικό χώρο που θα διαμορφωθεί για την BAA.
  - Η οργάνωση ετήσιων συναντήσεων με τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων και πολιτών όπου θα γίνεται ενημέρωση για την πορεία εφαρμογής της Στρατηγικής. Στις εν λόγω συναντήσεις οι συμμετέχοντες θα έχουν ενεργό συμμετοχή μέσω της διατύπωσης απόψεων, κατάθεσης προτάσεων, υποβολής ερωτημάτων κλπ.
  - Ηλεκτρονική επικοινωνία με τους εμπλεκομένους για θέματα που σχετίζονται με την BAA.
- Στρατηγική για τη BAA του Δήμου Αρταίων.

✓ **Αξιολόγηση Στρατηγικής BAA**

Περιλαμβάνεται:

- Κατά το στάδιο της αξιολόγησης θα διαμορφωθεί κατάλληλη φόρμα / ερωτηματολόγιο που θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Δήμου στον ειδικό χώρο που θα έχει διαμορφωθεί για τη BAA και θα μπορούν να συμπληρώσουν οι ενδιαφερόμενοι φορείς και πολίτες. Τα στοιχεία που θα συλλεχθούν από την εν λόγω διαδικασία θα αξιοποιηθούν από τον Αξιολογητή για την διατύπωση συμπερασμάτων και προτάσεων στο πλαίσιο της εφαρμογής της Στρατηγικής BAA.
- Ενημέρωση των ενδιαφερομένων για τα ευρήματα και συμπεράσματα της αξιολόγησης.

Ομάδα Έργου/ Καθήκοντα και Αρμοδιότητες

Συγκροτήθηκε Ομάδα Έργου της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (BAA) του Δήμου Αρταίων που υλοποιείται στο πλαίσιο ΕΠ Ηπείρου 2021-27 η οποία αποτελείται από τους κάτωθι:

1. Διευθυντής/ρια Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Πληροφορικής & Περιβαλλοντικών Πολιτικών
2. Προϊστάμενο/η Τμήματος Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Απασχόλησης.
3. Διευθυντή/ρια Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών
4. Προϊστάμενο/η τμήματος Συγκοινωνιακών - Κτιριακών Έργων και Μελετών.
5. Προϊστάμενο/η Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων, Ηλεκτροφωτισμού και Εξοικονόμησης Ενέργειας
6. Διευθυντή/ρια Τμήματος Οικονομικών Υπηρεσιών
7. Προϊστάμενο/η Τμήματος Προϋπολογισμού και Λογιστηρίου
8. Προϊστάμενο/η Τμήματος Ταμείου

Κύριο αντικείμενο της Ομάδας Έργου είναι η παρακολούθηση, η ωρίμαση των Πράξεων και η υλοποίηση των παρεμβάσεων της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Αρταίων που υλοποιείται στο πλαίσιο ΕΠ Ηπείρου 2021-27

6.4 Ανάλυση κινδύνου Στρατηγικής BAA

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται η διαδικασία της ανάλυσης κινδύνου που θα ακολουθηθεί κατά την εφαρμογή της Στρατηγικής BAA. Η εν λόγω διαδικασία αποτελεί διακριτή ενέργεια στο πλαίσιο της παρακολούθησης της υλοποίησης της Στρατηγικής και στοχεύει στην έγκαιρη διάγνωση κινδύνων που μπορεί να εντοπιστούν, στη συστηματική καταγραφή δυσχερειών ή και προβλημάτων που παρουσιάζονται και στην ανάληψη μέτρων για την αντιμετώπιση αυτών.

Η διαδικασία της ανάλυσης κινδύνου θα βασιστεί στην μεθοδολογία «Διαχείριση κινδύνων (Risk Management)» η οποία περιλαμβάνει 4 βήματα, ως ακολούθως:

Βήμα 1ο: Αναγνώριση κινδύνων

Βήμα 2ο: Αξιολόγηση κινδύνων

Βήμα 3ο: Διαχείριση κινδύνων

Βήμα 4ο: Συστηματική επισκόπηση κινδύνων

Ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση αυτών.

ΒΗΜΑ 1ο: ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Αφορά τον εντοπισμό των κινδύνων που αναδεικνύονται κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή της Στρατηγικής και στηρίζεται στην κατά το δυνατόν μεγαλύτερη ανάλυση των απαιτήσεων υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης και των επιμέρους παρεμβάσεων αυτού.

Για την αναγνώριση των κινδύνων:

- Γίνεται ανάλυση των απαιτήσεων των έργων της ΒΑΑ κατά το στάδιο σχεδιασμού τους (θεσμικό πλαίσιο, οικονομικοί πόροι, απαιτήσεις σε ανθρώπινο δυναμικό, περιβαλλοντικοί περιορισμοί, αδειοδοτήσεις/λοιπές εγκρίσεις που απαιτούνται και διάρκεια αυτών κλπ.).
- Λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία που θα συγκεντρώνονται από την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης της Στρατηγικής.
- Πραγματοποιούνται συναντήσεις εργασίας με στελέχη της Αστικής Αρχής για την καταγραφή των απόψεών τους.

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας έχουν οριστικοποιηθεί οι βασικές κατηγορίες κινδύνων της Στρατηγικής.

ΒΗΜΑ 2ο: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Στο στάδιο αυτό γίνεται αξιολόγηση της σοβαρότητας των κινδύνων που καταγράφηκαν, ως προς:

- Την πιθανότητα να εμφανιστούν (σχεδόν βέβαιο, σχετικά πιθανό, σχεδόν απίθανο).
- Τον βαθμό επίδρασης που θα έχουν στην εφαρμογή της Στρατηγικής (χαμηλός, μεσαίος, υψηλός).

Για τη συστηματοποιημένη αποτύπωση των κινδύνων αναπτύσσεται ένας πίνακας, στον οποίο περιγράφεται το είδος των κινδύνων, η πιθανότητα εμφάνισής τους, ο βαθμός επίδρασης στους επιδιωκόμενους στόχους καθώς και οι εμπλεκόμενοι φορείς για την παρακολούθησή τους (βλ. σχετικό υπόδειγμα πίνακα).

Πίνακας 30: Υπόδειγμα πίνακα αξιολόγησης κινδύνου

Περιγραφή Κινδύνου	Πιθανότητα εμφάνισης (Κλίμακα: σχεδόν βέβαιο, σχετικά πιθανό, σχεδόν απίθανο)	Βαθμός επίδρασης (Κλίμακα: Χαμηλός, Μεσαίος, Υψηλός)	Εμπλεκόμενοι φορείς/ μονάδες Δικαιούχος .../ Τμήμα
.....	(Κλίμακα: σχεδόν βέβαιο, σχετικά πιθανό, σχεδόν απίθανο)	(Κλίμακα: Χαμηλός, Μεσαίος, Υψηλός)	Δικαιούχος .../ Τμήμα
.....	(Κλίμακα: σχεδόν βέβαιο, σχετικά	(Κλίμακα: Χαμηλός, Μεσαίος, Υψηλός)	Δικαιούχος .../ Τμήμα

.....	πιθανό, σχεδόν απίθανο) (Κλίμακα: σχεδόν βέβαιο, σχετικά πιθανό, σχεδόν απίθανο)	(Κλίμακα: Χαμηλός, Μεσαίος, Υψηλός)
-------	---	--

ΒΗΜΑ 3ο: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το τρίτο βήμα αφορά τη διαχείριση των κινδύνων και περιλαμβάνει την ελαχιστοποίηση της πιθανότητας εμφάνισης ενός κινδύνου που έχει εντοπιστεί και τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων ενός κινδύνου στην περίπτωση που έχει ήδη παρουσιαστεί.

Ως εκ τούτου, οι ενέργειες που λαμβάνουν χώρα χαρακτηρίζονται ως:

- Προληπτικές ενέργειες, που έχουν στόχο να ελαχιστοποιήσουν ή και να εξαλείψουν την πιθανότητα εμφάνισης του κινδύνου, ή να ελαχιστοποιήσουν τη σοβαρότητά του.
- Ενέργειες αντιμετώπισης του κινδύνου, που πρέπει να εκτελεστούν εάν ο κίνδυνος τελικά εμφανιστεί.

Σε κάθε περίπτωση οι ενέργειες που πρέπει να εκτελεστούν καταγράφονται αναλυτικά και για καθεμία από αυτές προσδιορίζονται:

- Οι εμπλεκόμενοι για την υλοποίησή της
- Οι αρμόδιοι για την παρακολούθησή της εκτέλεσή της.
- Ο χρόνος ολοκλήρωσης της ενέργειας.

ΒΗΜΑ 4ο: ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το τέταρτο και τελευταίο βήμα της μεθοδολογίας περιλαμβάνει τη συστηματική παρακολούθηση όλων των δυνητικών κινδύνων που απορρέουν από την εφαρμογή της Στρατηγικής BAA και παρέχει τη δυνατότητα έγκαιρης διάγνωσης και αντιμετώπισης προβλημάτων και αποκλίσεων από τον αρχικό στόχο.

Αναφορικά με τη συχνότητα εκτέλεσης της εν λόγω διαδικασίας, θα γίνεται σε τακτική βάση, από την έναρξη εφαρμογής της Στρατηγικής και καθ' όλη τη διάρκειά της.

Στον πίνακα που ακολουθεί έχει γίνει η πρώτη καταγραφή και κατηγοριοποίηση των κινδύνων που μπορούν να παρουσιαστούν στο πλαίσιο της εφαρμογής της Στρατηγικής, ενώ προσδιορίζονται και οι εμπλεκόμενοι φορείς στην παρακολούθηση του κινδύνου.

Η ανάλυση θα περιλαμβάνει:

- Περιγραφή του κινδύνου.
- Κατηγοριοποίηση σε χαμηλού, μεσαίου ή υψηλού κινδύνου.
- Καθορισμός βημάτων που θα μπορούσαν να ακολουθηθούν για τον περιορισμό των πιθανοτήτων και των επιπτώσεων.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης και διαχείρισης κινδύνου παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Περιγραφή Κινδύνου	Πιθανότητα εμφάνισης	Βαθμός επίδρασης	Οργανωτική μονάδα Διαχείρισης του κινδύνου	Βήματα για περιορισμό επιπτώσεων
Καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση διαγωνιστικών διαδικασιών (προσφυγές κλπ.)	Σχεδόν βέβαιο	Υψηλός	Δήμος Αρταίων: Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Προγραμματισμού, Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	Έγκαιρη δημοπράτηση έργων Άμεσες επιτροπές και σύνταξη πρακτικών
Καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση προαπαιτούμενων μελετών στο πλαίσιο έργων	Σχετικά πιθανό	Υψηλός	Δήμος Αρταίων: Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	Έγκαιρες αναθέσεις σε εξωτερικούς συνεργάτες
Απαλλοτριώσεις	Σχετικά πιθανό	Υψηλός	Δήμος Αρταίων: Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πολεοδομίας, Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών	
Ελλιπής στελέχωση Δικαιούχων	Σχετικά πιθανό	Υψηλός	Δήμος Αρταίων: Διεύθυνση Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	Έγκαιρες αναθέσεις σε εξωτερικούς συνεργάτες
Ελλιπής εμπειρία Δικαιούχων στην υλοποίηση συναφών παρεμβάσεων	Σχετικά απίθανο	Μεσαίος	Δήμος Αρταίων: Διεύθυνση Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	Έγκαιρες αναθέσεις σε εξωτερικούς συνεργάτες Εκπαίδευση προσωπικού

Σημειώνεται ότι προκειμένου να αποφευχθούν οι παραπάνω κίνδυνοι ή να ελαχιστοποιηθούν οι σχετικές συνέπειες, ο Δήμος Αρταίων:

- Έχει ενημερώσει όλες τις Υπηρεσίες του οι οποίες εμπλέκονται στα έργα της ΒΑΑ (είτε στο στάδιο του σχεδιασμού, είτε στο στάδιο της δημοπράτησης, είτε στο στάδιο της εφαρμογής κλπ.)
- Οι εν λόγω Υπηρεσίες έχουν εμπλακεί στον χρονοπρογραμματισμό των επιμέρους σταδίων για την ενεργοποίηση των έργων της ΒΑΑ.
- Όλα τα έργα της Στρατηγικής έχουν τεθεί σε προτεραιότητα από τις σχετικές Υπηρεσίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

Το Εργαλείο Αυτοαξιολόγησης για Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (SAT4SUD) έχει σχεδιαστεί για τις Τοπικές Αρχές και τις εθνικές και περιφερειακές διαχειριστικές αρχές της ΕΕ. Πολιτική, επιφορτισμένη με την οικοδόμηση ή την ενημέρωση στρατηγικών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Το εργαλείο στοχεύει να υποστηρίξει τις Τοπικές Αρχές και τους σχετικούς φορείς για να αξιολογήσουν σε ποιο βαθμό η στρατηγική βασίζεται σε μια ολοκληρωμένη και συμμετοχική προσέγγιση όπως ορίζεται στη Νέα Χάρτα της Λειψίας και υποστηρίζεται στην Πολιτική Συνοχής 2021-2027. Επιπλέον, παρέχει καθοδήγηση κατά την αξιολόγηση της πληρότητας και της ποιότητας της στρατηγικής, από το σχεδιασμό και την εφαρμογή της έως την παρακολούθηση και την αξιολόγησή της. Το εργαλείο μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί από τις διαχειριστικές αρχές κατά την αξιολόγηση των στρατηγικών και την παροχή ανατροφοδότησης στις Τοπικές Αρχές κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού της στρατηγικής και των διαδικασιών υλοποίησης.

Το εργαλείο εστιάζει στην προώθηση της αυτοαξιολόγησης ως σημαντικής μαθησιακής πρακτικής για τον κριτικό προβληματισμό σχετικά με τη στρατηγική, την αναγνώριση των δυνατών σημείων και τον εντοπισμό ευκαιριών για βελτίωση. Επιπλέον, το εργαλείο μπορεί να υποστηρίξει και να παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για άλλες δραστηριότητες, όπως συζητήσεις και συναντήσεις εργασίας μεταξύ Τοπικών Αρχών και σχετικών ενδιαφερομένων, αξιολογήσεις από ομοτίμους, συγκριτική αξιολόγηση, δραστηριότητες διάδοσης καθώς και συμμετοχή εξωτερικών εμπειρογνομόνων.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η άσκηση αυτοαξιολόγησης μπορεί να απαιτεί χρόνο και πόρους για τον καθορισμό της διαδικασίας, την οργάνωση των εργασιών και τη συλλογή πληροφοριών.

Το SAT4SUD επιτρέπει την αντιμετώπιση όλων των κύριων στοιχείων της ολοκληρωμένης προσέγγισης της ΕΕ για την εδαφική ανάπτυξη σε αστικές περιοχές, η οποία σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Στρατηγικών Αειφόρου Αστικής Ανάπτυξης προωθεί:

- Ένα στρατηγικό όραμα για τη βιώσιμη ανάπτυξη των αστικών περιοχών.
- Ενσωμάτωση σε χωρικές κλίμακες, από γειτονιές έως ευρύτερες λειτουργικές περιοχές, με στόχο πόλεις όλων των μεγεθών.

-Πολυεπίπεδη και πολυεπίπεδη διακυβέρνηση που συντονίζει διαφορετικούς παράγοντες ανάλογα με τους αντίστοιχους ρόλους, δεξιότητες και κλίμακες παρέμβασης, διασφαλίζοντας ότι οι πολίτες συμμετέχουν ενεργά.

-Ένταξη σε όλους τους τομείς, ωθώντας τις πόλεις να εργαστούν σε όλους τους τομείς πολιτικής.

-Ενοποίηση πολλαπλών πηγών χρηματοδότησης.

-Λογική παρέμβασης προσανατολισμένη στα αποτελέσματα, θέσπιση πλαισίων παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Το Εργαλείο Αυτοαξιολόγησης καλύπτει ένα ολοκληρωμένο σύνολο δηλώσεων που σχετίζονται με τον κύκλο στρατηγικής (σχεδιασμός, υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση). Οι δηλώσεις αρθρώνονται γύρω από τα έξι δομικά στοιχεία του Εγχειριδίου Στρατηγικών Αειφόρου Αστικής Ανάπτυξης:

1. Στρατηγική διάσταση
2. Εδαφική εστίαση
3. Διακυβέρνηση
4. Διατομεακή ολοκλήρωση
5. Χρηματοδότηση
6. Παρακολούθηση

Το SAT4SUD προσφέρει αναφορές, παραδείγματα για βελτίωση και ένα χώρο για την τήρηση σημειώσεων. Μόλις αξιολογηθεί η στρατηγική, δημιουργούνται δύο γραφήματα σύμφωνα με κάθε βαθμολογία. Η αυτοαξιολόγηση μπορεί να αποθηκευτεί και να επαναληφθεί όπως έμεινε σε μια δεύτερη στιγμή και όλα τα αποτελέσματα μπορούν να ληφθούν εύκολα σε μορφή Excel ή PDF.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΑΑ

Η μοναδικότητά του στην Περιφέρεια Ηπείρου έγκειται σε δυο στοιχεία του α) στο γεγονός ότι συνδυάζει βουνό και θάλασσα και μια εξαιρετικά εύφορη πεδιάδα (τον κάμπο της Άρτας) γεγονός που του δίνει τη δυνατότητα να παράγει ποικιλία προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής, β) διαθέτει πλούσιο μνημειακό πολιτιστικό απόθεμα από αρχαιοτάτων χρόνων που σε συνδυασμό με τα μοναδικά φυσικά τοπία του δίνουν τη δυνατότητα να αναπτυχθεί τουριστικά και γ) η πόλη της Άρτας διαθέτει πλούσια Ιστορία κατά τη διάρκεια των αιώνων από τα αρχαία χρόνια έως σήμερα.

Συνοδευτικά έγγραφα:

- Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Αρταίων περί τροποποίησης της Στρατηγικής ΒΑΑ.
- Απόφαση ορισμού των μελών της Ομάδας η οποία θα φέρει την ευθύνη για την παρακολούθηση, την ωρίμανση των πράξεων και την υλοποίηση των παρεμβάσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΧΑΡΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1.

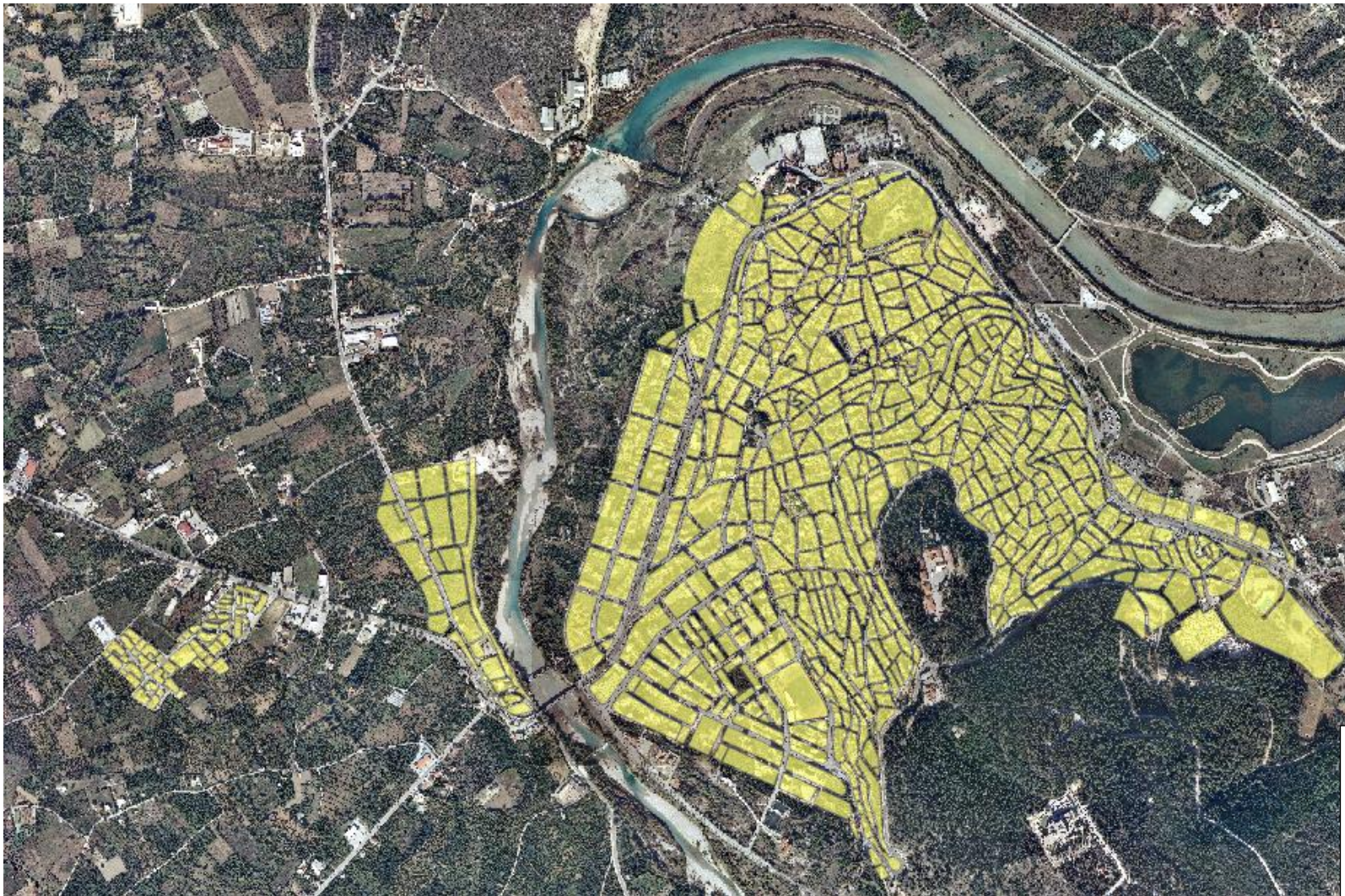
Χάρτης 2. Περιοχή Παρέμβασης ΒΑΑ Άρτας με όρια Τοπικών Κοινοτήτων

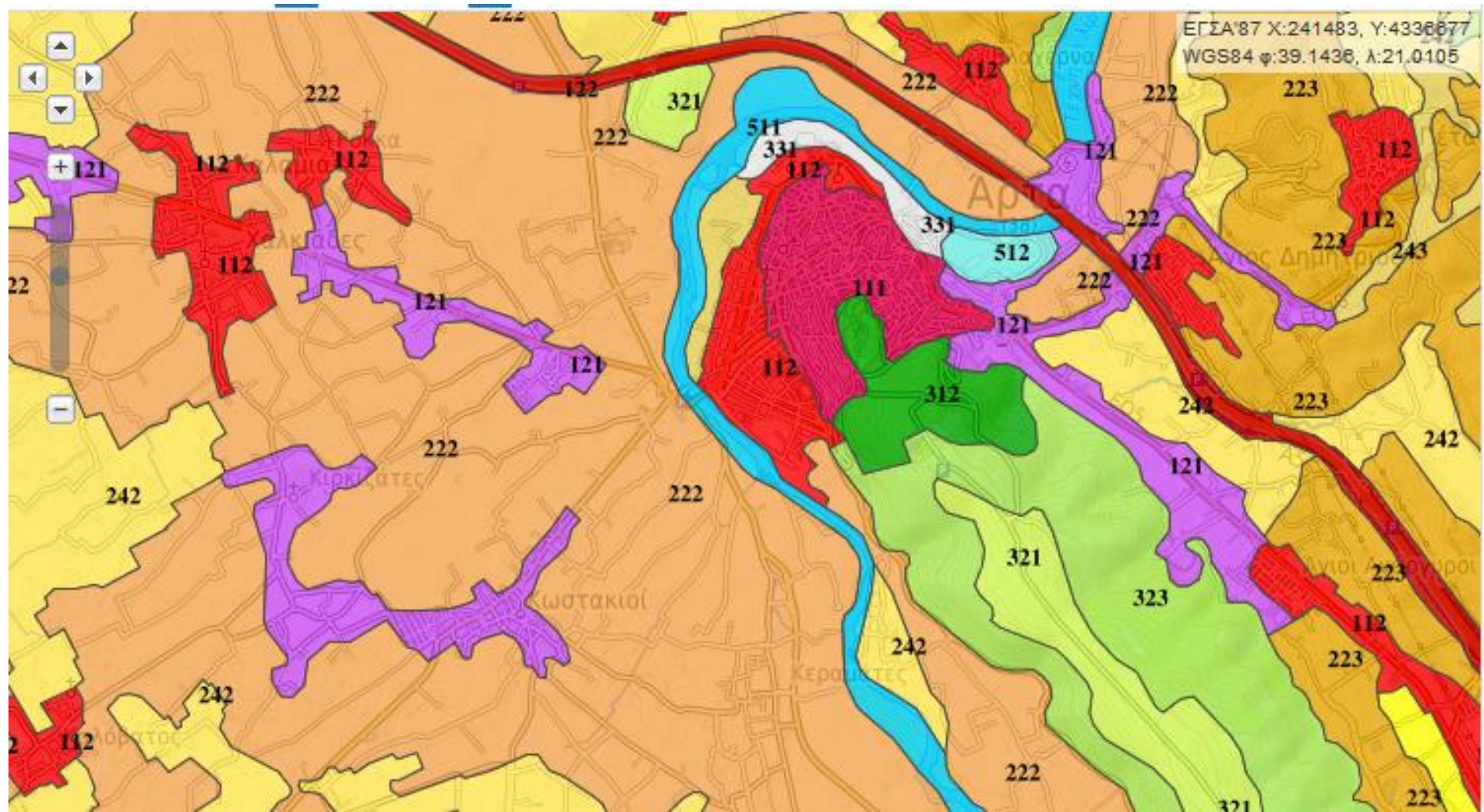
Χάρτης 3. Περιοχή Παρέμβασης ΒΑΑ Άρτας με ονομασίες οικισμών (πηγή: Google Maps)

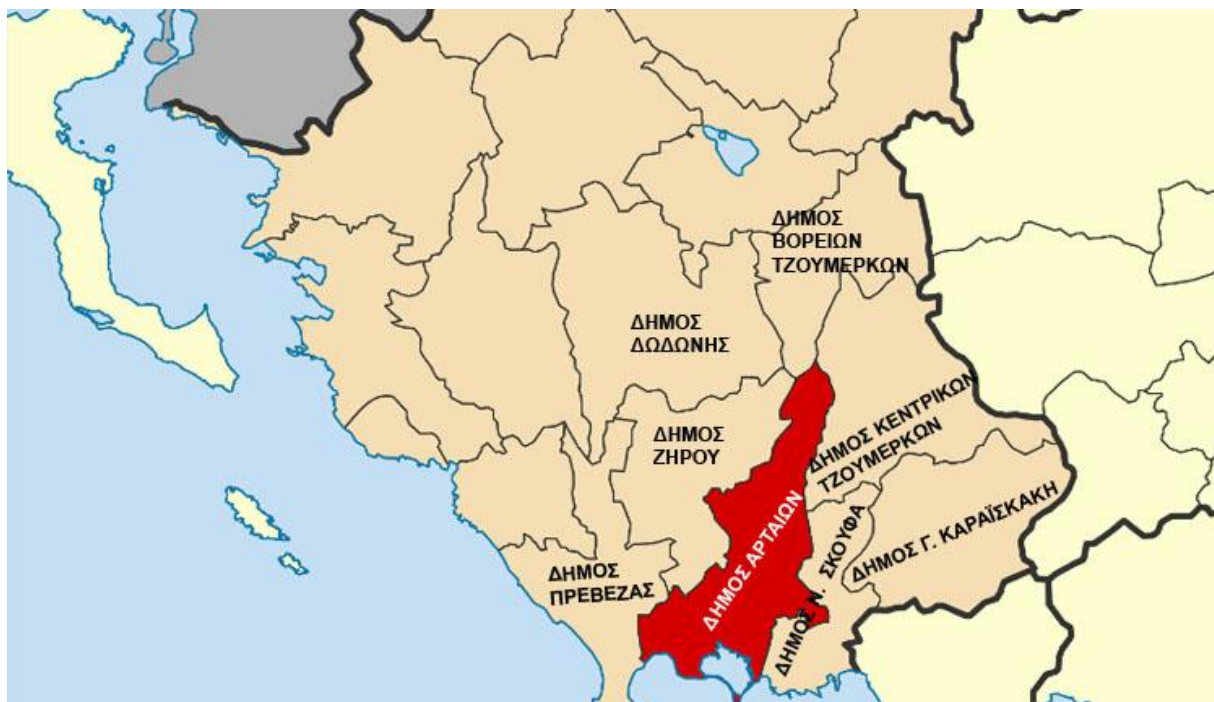

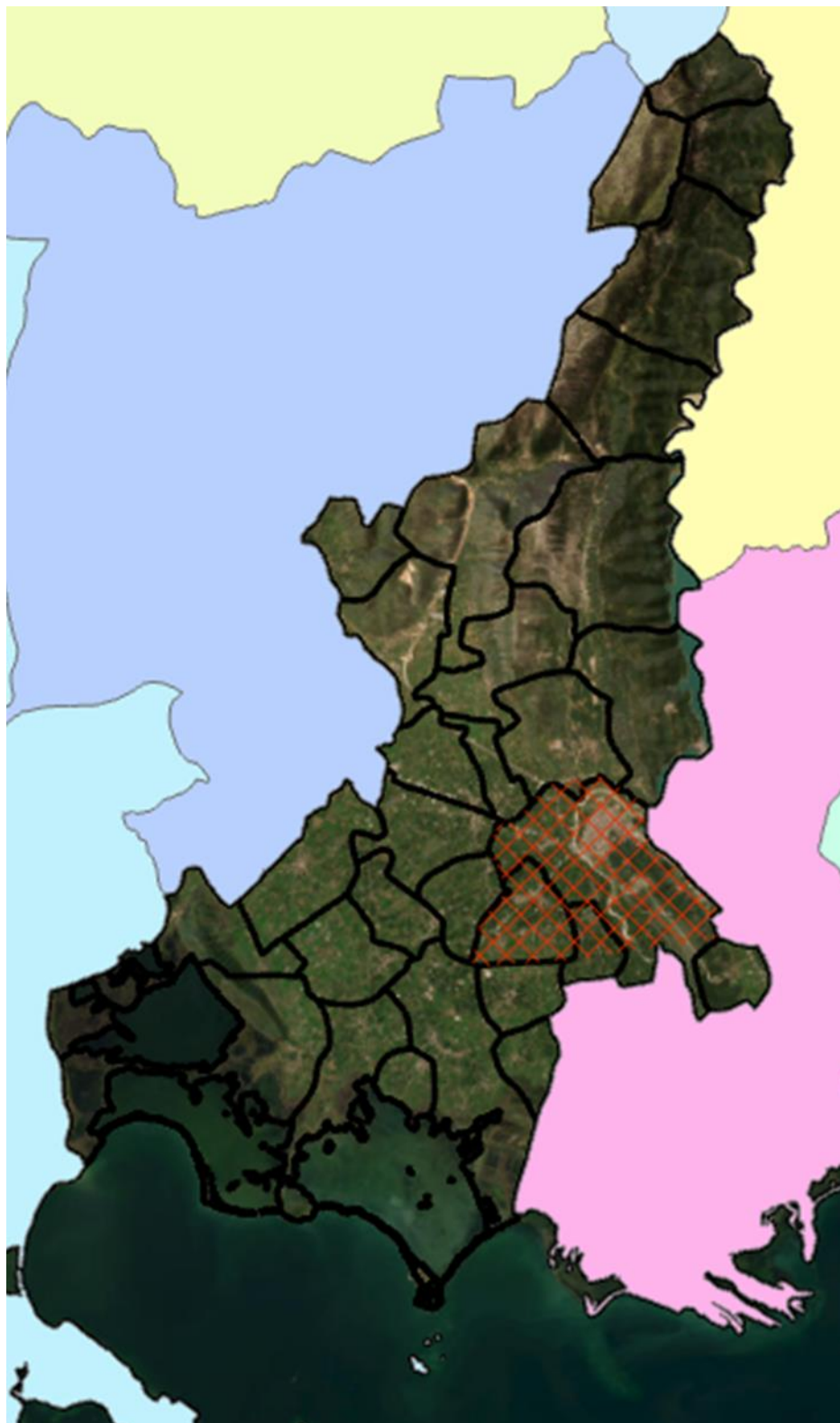
Χάρτης 3. Χάρτης με πολεοδομικά όρια των οικισμών στην περιοχή ΒΑΑ που διαθέτουν ρυμοτομικό σχέδιο.

Χάρτης 5. Ο Δήμος Αρταίων στο χάρτη της Ηπείρου

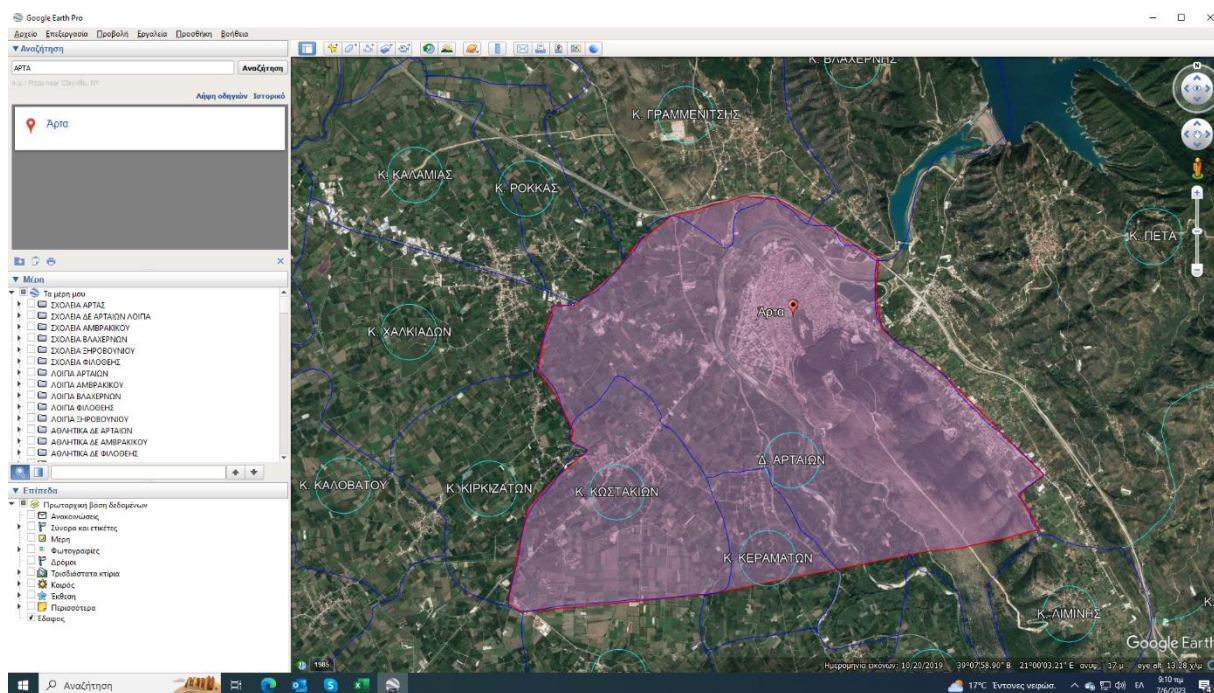
Χάρτης 6. Περιοχή Παρέμβασης ΒΑΑ Άρτας σε σχέση με το Δήμο Αρταίων.

4. Χάρτες και φωτογραφίες της περιοχής

Χάρτης 1. Όψη Άρτας από ψηλά

Χάρτης 2. Περιοχή Παρέμβασης- πόλη Άρτας (πηγή: Google Maps)

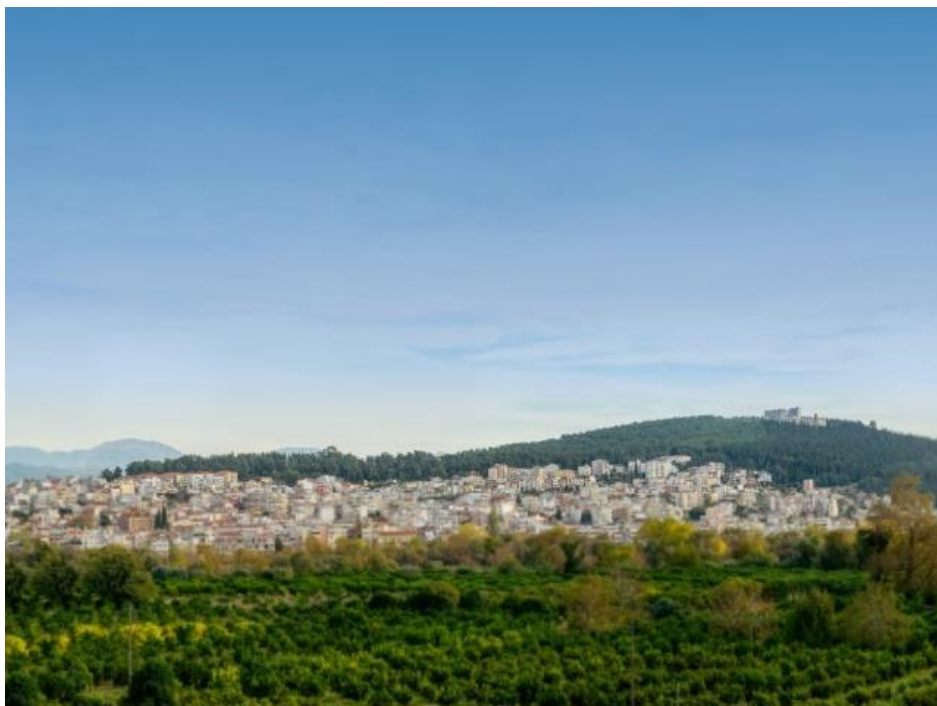

Χάρτης
3:

Τουριστικός Χάρτης πόλης Άρτας

Θέα Άρτας (πηγή: discoverarta.gr)

Θέα Άρτας (πηγή: discoverarta.gr)